Pamiętniki

Ciekawe te pamiętniki
dostałem w darze od Księdza
Antoniego Motyzińskiego, znanego
uczonego X. Pijara i pisarza, w
czasie wycieczki mej do Pińczowa
1878 roku 7 Maja.

Aleksander Jelski.

Dar ostatni ze zbiorów moich
w całości Bibliotece Jagiellońskiej
w Krakowie. 1 Stycznia 1909 r.

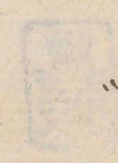
Aleksander Jelski.

Nieznanego Autora.

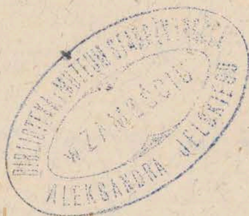

DZIEIE POLSKIE

czyli

Przypadki znacznieysze od czasu Interregnum po smierci Augusta Trzeciego Krola Polskiego, oraz za Panowania Nayiasn.

STANISŁAWA AUGUSTA

Krola Polskiego Xiążęcia W. Litt. &

ZDARZONE

In parvis pauca, in magnis plura leguntur,
Nec horum te pigeat legere, multa scies.
Z małych mało, z większych więcey pism się dowiadujesz,
To wszystko gdy przeczytasz, wiem że nie pożałuiesz.

X. Antoni Moszyński.

Przypadki Znacznieysze po Śmierci S.p. Augusta III Króla Polskiego wczasie Interregnum.

Roku 1763 y 1764.

ZDARZONE

W Królestwie Polskim oraz w Sąsiedzkich Narodu tegoż Państwach, znacznieysze iakie tylko zdarzyć się mogły przypadki; od czasu Interregnum aż do rozebrania Kraiu w Roku 1773 porządnie w każdym Miesiącu y Roku bez parcyalnie, dokładnie y rzetelnie zebrane, Czytelnik tego dzieła, ieżeli sam w tym wieku był żyiący te które widział lub o których dowodnie słyszał, potwierdzi że tak się istotnie działo, znaydzie wiele innych które lubo mu nie są wiadome, atoli także zaufać może że nie są oddalone od prawdy. Nieżyiący zaś w tym wieku, czyli następna potomność, tak ciekawe dzieło czytaiąc, niech zapewniona będzie o rzetelności tegoż pisma, bo przedsiębiorący tę pracę, nie miał ducha ani myśli nienawiści przeciw iakiey Familii lub domowi gdyż był od wszystkich intryg daleki, był świadkiem nie interessowanym

wszystkiego

wszystkiego, a przeto niemiał przyczyny utaienia prawdy, nienawistnie lub pochlebnie pisania. bod tey zamiaru początkowego czyny są nastepuiące.

Nie pierwsze ani dopiero wznowione za panowania Augusta III. były między znacznemi Familiami w Polszcze poróżnienia, gdyż czytamy w Kronikach dawnych o podobnych Kłotniach y Emulacyach z których często dawne wynikały Woyny. Jednak szczęśliwym panowaniem nazwać można Augusta III we wszystkim rządy prócz niedochodzenia Seymów, czego bardziey Emulacye między sobą Familii, nie tak chęci iego były okazyą y na niczym by prawdę mowiąc Obywatele Królestwa Polskiego w biegu Panowania iego nieszkodowali gdyby sami niezgodą, y wolą do uczynienia dobrego porządku nieprzeszkadzali.

Z Tego to źródła poróżnienia między Familiami wzrastać poczęły, daley Emulacye na Seymikach y Seymach, iż do skutku Obrady publiczne dla pertykularności przyiść nigdy niemogły. w Trybunałach zdania rozdwoione sprawiedliwości mętą przerywały, mocnieyszy nad słabszym tryumfuie. nie wspominam o niezliczonych Seymikach z rozlaniem krwie Szlacheckiey dla iedney prywaty zerwanych i bezskutecznie zakonczonych. Mieliśmy iuż we zwyczaiu na obrady Seymowe ułożone Frymarki, gdy przychylni Oyczyźnie Obywatele z tyłu Woie-

wodztw

Woiewodztw i dalekich mieysc nadaremne fatygi i
koszta ponosic musieli. Jedna osoba nie posła, ale raczey
zdraycą Oyczyzny reprezentuiącza, polityki dniowey w po-
czątkach Seymu każdego Roku przez lat 30 Panowa-
nia Augusta III. to iest od Seymu pacificationis
Roku 1736 będącego, y razu bez żadney sprawiedliwey
dania przyczyny dosyć skutku szczęśliwego żadnemu
Seymowi niedopuściła. Ani fałszywa wprowadzona do
Kraiu naszego Moneta, niezliczone i nienadgrodzone
nigdy szkody obywatelom wszystkim obiecuiąca, ani
szerząca się niesprawiedliwość w Trybunałach, Sądach,
Magistratach, nawet w izbie Poselskiey Praw twórcy,
przez porwanie się do szabel niebezpieczenstwem Obywa-
telom groząca, ani ostatnia ruina Oyczyzny, y utrata
naydroższego Kleynotu miłey Wolności, nie zmiękczy-
ła rozięstrzone i porożnione serca, między sobą Fami-
lii, kiedy ułożone Proiekta zniszczenia przez Emulacyą
ieden drugiego iuż rozpoczynać zaczęty, nie maiąc
względu na niewinne prawie krwi rozlanie, bo nie
tak dla dobra publicznego iako bardziey pod iego
pretextem aby tylko partykularnemu swemu intere-
sowi dogadzili

Niebo[illegible]

Nieobwiniam wyrazeniem Osob, ktore były tey poczat kiem do tego, dosyc na tem, ze własni Obywatele Synowie niegodnodni Matki swey Oyczyzny szarpią iey wnętrzności zazywaiąc trucizny /: zwoływaiąc do Konfederacyi podniesienia, na ulecz enie wyran zadanych zbieraiąc Kupy Ludzi zbroinych na reassumpcyey Trybunału Piotrkowskiego w Roku 1763 przypadaiącego, na iakiz Konice, oto nie przeciwko zadnemu Nieprzyiacielowi, ale Brat przeciwko Bratu, Obywatel przeciwko wspołobywatelowi, cała Oyczyzna w boiazni zamięszania Woyny domowey y krwi rozlania zostawała. Juz otoczone zbroynym Zołnierzem Miasto Piotrkow, kościoły Ratuszy, Kamienice, do momentu y czasu nieszczęśliwego zblizało się Juz rady i zabiegi na dalsze utrzymanie Woyny domowey Sukursem Woyska zagranicznego wsparte w gotowości były. Juz nieprzytomności pod ten czas Krola Augusta III. Oyczyzny Oyca tym większey dodawała smiałości rozjątrzonym nienawiscią Synom iego, a wspoł Braci międzey sobą, iz iakoby zapomnieli o iego łaskawym tylo letnim Panowaniu

Przenosi więc z tego swiata od wieczności poroztę: -czeniu

po rozłączeniu się duszy od ciała, nieodżałowanego wielkiemi Krola Augusta III Dnia 5 Miesiąca Paźdźiernika Roku 1763 w Dreźnie Saskim Dziedzicznym Panstwie, nie dopuszcza Pan zastępow niewinnego narumnienia sądzić złą opinią ludzką, tak łaskawego Monarchy, ux śmierza impet w Obywatelach niesprawiedliwy na zakałę tronowi iego podniesiony, y sprawiedliwie w zachowaniu praw Narodowych, bogoboynie w utrzymaniu nienaruszenia wiary S. Katolickiey Rzymskiey, Krolującego Augusta III tąż Koroną w lustrowne przymioty ozdobionego niedopuszczaiąc utraty oneyże do Krolestwa swego wywyższył. W tymże Momencie y czasie dochodzi wiadomość z Drezna przez Sztafetę przysłana do Xięcia Prymasa Lubienskiego niemniey pobożnego cnotliwego y sprawiedliwego Vice Krola o śmierci naylepszego z Krolow monarchy. Lubo żal ściska serce w tak okropney nowinie z drugiey strony przerywa zaostrzone Obywatelow groty y zawziętość. Teyże nocy to iest dnia 5 8bris postawszy do Piotrkowa tę wiadomość o śmierci Krolewskiey. Ogłasza potym interregnum wzywa listownie do Rady y pomocy w czasie następuiącym bez Krolewia przekłada potrzebę uszczęśliwienia osierociałey Oyczyzny y poratowania iednością umysłow zaklina miłością Boga do darowania sobie wszystkich uraz y pretensyi pokazuiące czas ten nayspodobnieyszy w ktorym by wydźwignąć Oyczyznę z ostatniey zguby należało się.

Składa neypierw z Senatu Radę na ktorey ułożenie Sądow Kapturowych, dla administrowania sprawiedliwości potym czas ~~Sef~~ Seymu Convocationis na dzień Siodmy Marca w 1764. naznacza ubespieczenie Granic Hetmanom zaleca wszystkie inne między familiami kłotnie i zamieszania umorzyć y wspolnie prágnie.

Lecz prożne, lubo Chwalebne Prymasa były starania i zabiegi, rozdwoione umysły i serca już nie skrycie ale widocznymi zawzietosci swoiey dały dowody, kiedy iedna Familia życzyła sobie mieć przyszłego Krola z Familij Piasta to iest rodowitego Polaka, to iest prawdziwego oyczyzny Syna. Druga niechciała powierzyć onemu mocy tych Rządow Pierwsza szukała u Zagraniczney Potencyi Opieki dla Utrzymania swoych Zamysłow, z nalazła Protekcyą ktora wsparciem swoim utrzymać obiecuie (czego dotrzymała w skutku) Druga zaś z wszystkiey Rzeczypltey i Nadwornego uformowana, początek na własnych Siłach założywszy nimaiąc z nikąd pomocy ustać musiała w swoym przedsięwzięciu.

Lubo niektorzy z Magnaci pisali do Elektora Saskiego, z oswiadczeniem utrzymywania go do Tronu Polskiego, atoli Dom Saski dosiedziwszy innych Zamysłow pierwszey Potencyi w tym, nawet od samey Imperatorowey Rossyiskiey Katarzyny II nie pomyślney dla siebie odebrawszy rezolucyi, porzucił tę myśl i żadnych dalszych nieczynił Krokow. Ochłta więc tychże Panow nadzieja, ale iescze nie traci animuszu swoiego, kiedy na złożone Seymiki przed Konwokacyjne Dnia 22. Msca Marca Rku 1764 do Woiewodztw Ziem i Powiatow na mieysca zwykłe

to

nie zuchawszy, każda strona Zbroyną ręką Seymikowaċ przy
były, dla czego z rozdwoionych zdań y umysłow podwoyno ledwie
nie wszędzie obierano Posłow. W których więc Woiewodztwo ob-
rządek seymikowania przytęczam.

Nayprzod woiewodztwo Poznańskie y
Kaliskie iedną częścią pod zagaieniem Xcia Jmci Czartory
yskiego Biskupa Poznańskiego, a pod laską Jmć Pana Ra
czyńskiego Semikowały na Jedney stronie Kościoła Far
ney na Cmentarzu, a druga na Cmentarzu tegoż Kościoła
na drugiey stronie większey liczby seymikowały pod zaga
ieniem Xięcia Jmć Jabłonowskiego Woiewody Poznańskiego a
Laską Jmć Pana Ponińskiego Kuchmistrza Kor. iednak oby
dwie strony bez nayminieyszey Kłotni Seymik zakonczyły

Woiewodztwo Wileńskie zrana iedną częścią pod
Zagaieniem Jmć Xiędza Massalskiego Biskupa Wilenskiego,
a Laską Jmć Pana Oyzer Kraycżego Wilenskiego w Zam-
ku, po obraniu na tymże dniu Sędziow Kapturowych z
przysięgą i ufundowaniem Jurysdykcyi, a druga częścią po
Obiedzie i po ustąpieniu pierwszey Partyi ~~po~~ w tymże
Zamku pod zagaieniem JPana Chorążego Wileńskie
go, a Laską JMci Pana Kamińskiego Posłow i Sędziow
Kapturowych in simili Obrali.

Powiat Lidzki Seymikował sub protesta-
cione Jmć Pana Paca Starosty Wilenskiego i 300 Szlachty
ktora protestuiąca przez JPana Marszałka Lidzkiego

nie

nie aprendowana była

W Woiewodztwie Sieradzkim JPan Pio
trowski pierwey przyszedłszy ad locum Convitiorum
do Kościoła który zamknął i sub vinculo Confedera
cionis od Marszałka Seymowego był nominowany
Posłem wespoł z JPanem Stty Sieradzkim a JPana
Woiewody Sieradzkiego z iego Partyą nie puszczono
do kościoła o co się solennie JPan Woiewoda contra
Actum Konfederacyi protestował

Woiewodztwo Wołyńskie w Łucku Sey
mikuiące pierwsza Partya Xiążąt Czartoryskich maiące
(2) przy Xiu JM Łowczym Koronnym maiące nadwornych Uła
now i Czynszową Szlachtę attakowała JMć Pana Ossolin
skiego Woiewody Wołyńskiego przy rąbaniu obyd
wóch stron, że się do Klasztoru Jezuickiego z Kościo
ła musiał retyrować, potym poszła na Zamek atak
JPan Woiewoda na Korytarzu zagaiaiąc Seymik
szukał Sposobów do Medyacyi z Stroną przeciwną
od konkurrencyi Syna swego Stty Chmiel
nickiego odstępuiąc, od kilka dni odspem Con
cordiæ limitował Sessye, ale druga Strona nie
chciała od Dyrekcyi Seymikowey dla JPana
Steckiego pisarza Łuckiego odstąpić atak też
Partya pod Zagaieniem JPana Ledóchowskiego

na

na Zamku sub vinculo Confederationis, swoich Postow obrała, wzaiemnie Pan Ledwer Wołyński sine Confederatione swoich postow ogłosił

Woiewodztwo Płockie w Raciązu także Seymikowało, Partya Xiążąt Czartoryjskich z Kościoła wyszedłszy sub vinculo Confederationis Postow i Sędziow swoich obrała a zaś Pan Podoski woiewoda Płocki, i Zboiński Kasztelan Płocki w Kościele nic nie czyniąc cały akt Seymikowania przesiedzieli

Woiewodztwo Bracławskie w Winnicy Seymikujące po rzuceniu się do Szabel Partyi Xiążąt Czartoryjskich na Xięcia Lubomirskiego Woiewody Bracławskiego i Panow Grocholskich po których retyrowaniu się do zakrystyi w Sessyi iedna Część ~~Xiążąt Czartoryjskich na Xięcia Lubomirskiego woiewody Bracławskiego~~ poszła na Zamek i tam Seymikowała postow i Sędziow obrała: druga partya pod Xięciem Woiewodą Bracławskim in loco Consiliorum w Kościele także swoich Postow y Sędziow obrała Kapturowych Podobnym Sposobem nie bez zamięszania roz szedł się bezskutecznie Generał Prowincyi Pozn[an]skiey kiedy tamteysi Obywatele zastawszy umyślnie wprowadzone woysko Rossyjskie do miasta Gniezna obradom teyże prowincyi wyznaczone

go tamze przez Gnała Chomentowa Ratusz Bramy i całe Miasto Zołnierzem było obsadzone, lubo do tego Gnału Sewerzanowski według przepisu prawa pod bronią Zadną Seymikować nie mogą, atoli nie mogąc w tym nie wskórać z zalem wielkim y szkodą publiczną dnia tegoz 27. Marca uczyniwszy solenny Manifest rozjechać się musieli. Takie zas w Litt ex erbitancye i nieznosne krzywdy działy się podczas tego Interregnum od Nadwornych Milicyi niektorych Panow publiczne najazdy, w Miescie Wilnie Palacow Stanowy y Panow takze mieszkaiących attakowanie, z niebespieczenstwem Zycia i Zaboystwem ~~Zycia~~ Ludzi niewinnych. Jurysdykcyi zadney ani rygoru Sprawiedliwosci nie aprendując nie wspominam i ~~tego~~ inne Crimina podczas Seymikow Kapturowych z rozlaniem krwi czynione ktore Actum woyska Rossyiskiego od drugiey party sprawadzone dopiero uśmierzac zaczęto, y dnia 16 Kwietnia Generalną Konfederacyą ogłoszono w Wiel. Xięz. Litt. w ktorey znaydziesz wszystkie krzywdy wytchnięte.

Ale nie ten koniec nieszczęsliwo

zes

sci wczasie bez Krolewica będących łatwo sobie zdać każdy
uwiść może, iż początkowe te kłotnie y rozruchy nie bardzo
pomyslny y pewny Seymu Convocationis skutek obiecywały
na ktory lubo JJW. SS. Senatorowie na dzien 7. Maja Uni
wersalem przez X. Jm. Prymasa wyznaczonym do War
szawy ziechali, ale to iedna część Radziwiłłow, Lubo-
mirskich, Potockich z Hetmanami Korony y Woyskiem
Rzeczypltey złączona, Chorągwie do tego nadworne ~~ze~~
zrekrutowane maiąc w gotowosci była iakoby do Boiu
z nieprzyiacielem nie mysląc o radzie y Seymie na Po
ratunek Oyczyzny złożonym. Podobnież i druga część
Xiążąt ~~Radziwiłłow~~ Czartoryiskich nadworney mi
licyi zebrawszy, a ~~[illegible]~~ Moskwy kilka tysięcy
na pomoc i utrzymanie swoich zamysłow sprowa
dziwszy w koło prawie zagranicznym woyskiem ca
łą Warszawę obtoczyli, tym kształtem nie tylko
ochotę do Rady y Seymowania w wielu Obywatelach
Senatorach y Posłach stracili, ale większe zamięsza
nie w onychże y nienawiści Sprawiedliwie przy wol
nosci i prawach obstaiących ~~zniewolili~~ wznieceli

Nie uważa na to familia czyli Partya
Xiążąt Czartoryskich ziezdża się wraz z Xięciem
Prymasem onychże Stronę trzymaiącymi do Zamku
gdzie zgromadziwszy się, w Poselskiey i Senatorskiey izbie chcąc

uwe

swe Zamysły do Exekucyi przyprowadzić Ludźmi Nadwornemi osadzili, i kiedy długi czas nie mogli się doczekać Imc Pana Małachowskiego Krayczego Koron: Marszałka Starey Laski, wniosł Imc Pan Poniatowski Stolnik Lit: ażeby pierwszy Poseł Woiewodztwa Poznańskiego zagaił. Czemu Imc Pan Borch Poseł Inflandzki kontradykował nie radząc czynić tego, ale raczey żeby zaczekać. na co Imc P. Poniatowski Stolnik Lit: odpowiedział że na kwadrans obiecał się był przyiść Imc Pan Marszałek a już godzina wyszła doczekać się nie można dla czego dłużey czekać nie życzę.

Lecz Imc P. Mokronoski asekurował iż wkrodce przyiść miała. A gdy przyszedł Marszałek do Izby Poselskiey wniosł w zabranym głosie Imc Pan Mokronowski St: Janowski Poseł Bielski, że poniewaz tak znaczna była liczba woyska Rossyiskiego, znayduie się pod samym bokiem odprawuiącey się Rady co iest wielkim Prawa y wolnosci uszczerbkiem, dla czego upraszał ażeby otę krzywdę Manifest do Akt Warszawskich in recenti od wielu Senatorow y Posłow podany był w kole przeczytany co fine za nieważny Seym terazmieyszy Convocationis uznawał, o co także Imc Pan Potocki Generał Artyllerii a Imc Pan Borch Podkomorzy Inflandzki usilnie dopraszali się.

Atści

Alisci wtym punkcie wszczoł się tumult wielki y porwawszy się do szabel dobywali na Jmc Pana Mokronowskiego Pan Branicki ~~Hetnik~~ Stanisław Halicki JMc PP. Poniatowscy Podkomorzowie Koronniy y Stolnik Litt. Xiąże Jmc Lubomirski Strażnik W. Kor. y Xiąże Jmc Czartoryski Generał Ziem Podolskich ~~y Jmc~~ Skoczywszy po między ten tumult wspomnionego Jmc Pana Mokronoskiego bez żadney uczynioney krzywdy obronieli, wtymże momencie Szable pochowano

W Tym Zabrał Głos Jmc Pan Małachowski Krayczy Koron. Marszałek Starey Laski wktorym wyraziwszy nieznosny żal z podziwieniem i nieukontentowaniem nad takiemi bezprawiami postępkami zgorszenie potomnosci czyniącemi, nie mogąc wtym nieszczęsliwym punkcie służyć Oyczyznie czyli raczey przeciwko prawu Seymować, pożegnał onychże Panu Bogu poleciwszy.

Skoro wspomniony Jmc Pan Marszałek z Izby Poselskiey wyszedł z Jnnemi Posłami tak zaraz na usilne wielu Posłow nalegania zagaił Jmc Pan Kossowski Sta i Poseł Sieradzki po powitaniu Izby podał Kandydata do Elekcyi Marszałka po Zwyczaynym do Turnum wotowaniu Obrali zgodnemi Głosy Xięcia Jmc Czartoryskiego Generała Podolskiego ktorego zacnym talentow i przymiotow dalszy Styr rządzenia ich sercami y umysłami pod moc

moc i laskę Marszałkowską onego oddali

Na Zaiutrz to iest dnia drugiego Seymu Jchmc Delegowani posłowie donieśli Izbie Senatorskiey o obranym Marszałku po złączeniu się wkrotce Izby Senatorskiey z Poselską i uczynionego Manifestu od tylu Senatorow według podpisow na nich
(3) 26, Posłow zaś 57, nie zważaiąc rozpoczęte obrady Seymowe kończyli. Lubo na perswazye wielu innych Posłow posyłali do Jchmc PP. Hetmanow Branickiego i Rzewuskiego Xcia i innych z niemi znayduiących się Panow, przekładaiąc onym że potrzebę iednoczenia się z niemi i łączenia, na co gdy się nakłonić nie dali, za rzecz sprawiedliwą między sobą osądzili. ażeby iako nieposłusznych, owszem buntuiących się przeciw zgromadzoney Rzeczypltey Ministrow y sług onych że nie zostawuiąc potomnym wiekom podobnego zgorszenia onychże od władzy Hetmańskiey odsądzili i też woysko koronne pod komendę Xcia Jmci Czartoryskiego woiewody Ruskiego Regimentarza Generalnego oddane.

Podobnież odięta była władza Jurysdykcyi Marsz. Jmc P. Bielinskiemu Marsz. W. Kor. ktory przez uczynienie Manifestu odłączył się wraz z niektoremi od Rady Seymowey y warcie Marszał. pod iego komendą będącey dla zwykłey assystencyi do Zamku zaciągać nie kazał, za ktore nieposłuszeństwo i zniewagę stany Skonfederowane osądzili od wszystkiey

go

go i odebrały moc i Jurysdykcyą Laski M. Kor. ~~do~~
~~czasu teyże Rzeczy Pospolitey zdzierżcey~~ Dyspo-
zycyę oneyże Jm. P. Ogińskiemu Mar. W. W. X. Lit. zlecili
uprzątnowszy naypierwey naytrudnieysze Rzeczy
pltey przeszkody, związek Konfederacyi Generalney
Koron. y W. X. Lit. ogłosiwszy i podpisawszy, Marszałkiem
teyże Konfederacyi Xięcia Jm. Czartoryskiego, Pana cno-
tliwego pobożnego y sprawiedliwego Obrali. Wielkiego zaś
Xięstwa Lit. Jm. Pana Brzostowskiego Koniuszego W. X. Lit.
obranego dnia 16 Kwietnia w Roku niniejszym od
teyże Prowincyi przy podniesieniu Konfederacyi Mar-
szałkiem approbowali potym do ułożenia potrzebnych
Praw i Konstytucyi przystąpili, czas Seymu Przyszłego
Elekcyi nowego Krola na dzień 27 Miesiąca Sierpnia
na miejscu zwyczaynym w okopach między Wolą i War-
szawą wyznaczyli, Woysko Rossyiskie ktore w czasie
tego zamieszania było pomocne przez Konstytucyą
z oswiadczeniem wdzięczności Imperatorowey Jeymci za
auxyliarne uznali.

Wszystkich ktorzy odstąpili od Rady teyże
Seymu za Buntownikow i Agressorow osądzili. Sądy
Konfederackie Kapturowe postanowili i inne nowe
prawa ktore są w Konstytucyi Seymu teyże ułożyli

Nie omieszkam teraz tego namienić
iakoby był dalszy progres odłączonej Drugiej Par-
tyi i Seymowi temu przeciwney Dnia 7go Marca
to iest tego ktorego się Seym Convocationis zaczął
iako już

iako juz wyzey namieniłem JW Pan Branicki Hetman
Wiel. Kor. z Xięciem Radziwiłłem Wdą Wileńskiem y z in
nemi JJW Senatorami i Posłami Manifest w Grodzie Warszaw
JW tegoż dnia ~~ptko~~ przeciwko Seymowi Convocationis uczyniwszy
na zajutrz wyiechał z Warszawy y woysko zgromadzone
Rzeczypltey za sobą pociągnął w Piaseczne dni kilka za
trzymawszy udał się do Kozienic, a tam będąc został za
informowanym że z decyzyi stanow Skonfederowanych woy
sko Rossyiskie pod kommendą JJW Panow Poniatowskich
Podkomorzego Kor. i Gnała Austryackiego tudzież Bra
nickiego Stty Halickiego na ścíganie iego pomaszero
wało, pospieszył więc daley do Lublina zkąd daley dążąc w
Jolce przez Wisłę przeprawił się ztamtąd do Mościsk
a z Mościsk do Samborza przybył gdzie będąc od woy
ska Rossyiskiego otoczony zaczął być przez JJW Pow Star
szeńskiego Brańskiego i Malczewskiego Bełzewskiego
Stow traktować z JJW Xiązęty Poniatowskiemi a gdy wysa
dzone Punkta do ugody układali JW Pan Hetman
retyrował się tym Czasem do Krosna w tym JJW Mość
Panowie Poniatowscy do ~~Krosna~~ Warszawy powrocili a JW Pan Sta Halicki do
Krosna z Woyskiem Rossyis. udał się gdzie nakoniec
wszystko prawie woysko komputowe odstąpiło JW Pana
Hetmana i poszło pod kommendę JW Pana Sty Halic
kiego a per Consequens Xięcia JW Regimentarza zas
Pan Hetman do Węgier udał się gdzie zabawiwszy
się Czas niejaki y złożywszy Radę na ktorey się ~~Xiąże~~ [illegible] od
tyh Biskup Krakowski znaydował powrocił na Spisz gdzie
w Lubowli do Elekcyi Krola Jmci przebywał po ktorey
Do Białego Stoku powrociwszy przystał Nay. Panu Recess
od Manifestu zaniesionego ptko Seymu Convocationis
ktory

ktory gdy Jmc Pan Lewicki Podstarosta przemyski JKMci na audyencyi prezentował, dla niektorych Terminow i klauzul wobszernosci wyrazonych przyięty nie był dla czego inny Recess Jmc Pan Hetman JK Mc przysłał.

Xiąze zas Jmc Radziwiłł Wwda wilenski po uczynionym wraz z Jmc Panem Branickim Hetmanem W.K. Manifescie przeciwko Seymu Convocationis, na zajutrz zabawiwszy się troche z Panem Hetmanem rozłączył się z nim i wyiechał z Ludzmi y Milicyą swoią do Biały gdzie in Casum attaku prowidował się w ludzi y ammunicyę. Gdy w krotce dowiedział się że woysko Konfederackie złączone z Moskiewskim naiechawszy Nieswiz Zamku tamecznego dobywać zaczęło w tym zebrawszy swoię Nadworną miliciyę udał się z niey do Terespola Dobr Jmc Pana Heninga Podskarbiego wielkiego W. Lit. swoię i sentymentami Xiąząt Czartoryjskich złączonego, gdzie kilkadziesiąt ludzi Nadwornych dyzarmował, 2000 zł Kontrybucyi wybrał i Skarbiec zrewidował, zkąd udał się do Brzescia Lit. i tam d. 18 Juny w Grodzie tamecznym przeciwko woysku Rossyis. i Konfederacyi Kor. onego z niewinnie prześladuiących uczynił Manifest. W tymże Czasie tenże Xiąze Radziwiłł wyprawił był do Krola Jmc Pruskiego Pana Pułk. Jmc Ziołowickiego przekładaiąc mu ucisnienie ktore ponosił, i upraszaiąc azeby go Protekcyą swoią zaszczycił, w ktorey Materyi List dnia 18 Czerwca pisał. Lecz nie pomyslną odebrał na to rezolucyą, że okolicznosci terazniey sze nie pozwalaią Krolowi Jmci Pruskiemu żeby mogł dać iaką pomoc

onemuż

Potym Xiąże Jeh Mość Woiewoda z Miliciyą Nadworną ~~ku Sł~~ z Brześcia Lit. ku Słonimowi ciągnął.

Dnia 26 Czerwca pod Słonimem 500 kil kadziesiąt Moskalow pod Kommendą Półkownika Boka napadło go, i przez 5 godzin zręczney strzelby i z Armat ogień daiąc, ktorych by był znacznie poraził, tylko że 300 Koni od komendy Xiążęcia Dołhorukiego na Sukkurs Moskalom przyszło, y tak przymusili Xiącia Jmć Woiewodę z stratą Ludzi swoich, iż Reyterowac się ku Pinskowi a gdy ze wszystkich stron, woyska Rossyiskie ścigały Xiącia Jmć Radziwiłła i wypoczące mu nigdzie niedały, przymuszony był ku Wołoszczyznie uchodzić, a widząc że się nie może oprzeć potęgey Moskiewskiey sam posłał był do Jmć Pana Potockiego Wdy Kijowskiego upraszaiąc o Sukkurs, o ktorym iak mowiono miał bydz wprzod upewniony, lecz wcale odebrał nie pomyslney Rezolucyą, że Jmć Pan Wwoda Kijowski dla swoiey tylko obrony i bezpieczeństwa Ludzi chowa. w Tym widząc że znikąd spodziewać się pomocy nie może przedsięwziął rezolucyą salwowac się za Granicą, iakoż wziąwszy killaset Ludzi wre[szcie] ~~sie~~ kazawszy pod Kommendą Jmć Pana Trzeciaka Gnała maszerować za sobą udał się ku Podolu

ioraz z Zoną Xiężną swoią ktora przez całą tę
podroz na Koniu ieżdżąc rownie z Xiążęciem mężem
swoim trudy i fatygi ponosiła a tam w Mohy-
lowie Podolskim przez Dniestr na wołoszczyz
nę przeprawił się Komenda zaś Pana Trzeciaka
obskoczona ze wszystkich stron od Woyska Rossyiskiego
częścią Dyzarmowana częścią rozproszona została
wtym że samym Czasie Moskale Nieswież Słuck
i otyle Zamki i Miasta Xcia Woiewody y inne wszyst
kie dobra poodbierali wktorych nie tylko w Inwen-
tarzu ale i w Skarbach znaczna nastąpiła ruina

Nim ieszcze Xiążę Wwda Wilenski
był wyiechał Imć Pan Aloi Rezydent Krolewicza
Karola Xiążęcia Kurlandzkiego, dawał mu listow
nie Radę, azeby po wszystkich Dobrach obwołać
kazał że każdy iego poddany iego ktoryby Mos-
kalu zabił, wolnością na zawsze darowany będzie
lecz gdy ten List przeięty został Rada w Warsza
wie przytomna rozkazała we 24 godzinach z War
szawy a w miesiącu czyli 4. Niedzielach z Polski
wyiechać co on bez żadnego zamieszania uczy
nił, udawszy się do Saxonii

A gdy w Miesiącu Augucie Kon-
federacya Gnlna WXLitt w Grodnie Sądy Konfe
derackie założyła pomieniony Xiążę Imć Radziwiłł
Dekretem przez nią z d 16 tegoż Miesiąca refe

rezerwowanego nayprzed odsądzonym został od Wdztwa Wileńskiego ktore pro vacanti deklarowane potym wszystkie Dobra iego wyznaczonym Tutorom to iest Xiążęciu Jmę Czartoryskiemu Kanclerzowi Ogińskiemu Mar W. Litt Massalskiemu Wilenskiemu Szeptyckiemu Płockiemu Biskupom Massalskiemu Hetmanowi W Litt Przezdzieckiemu Referendarzowi Litt Zamoyskiemu Wdzie Jnowrocławskiemu Jmę Xiążęciu Radziwiłłowi Ordynatowi Kleckiemu w Administracyą oddane azeby pomienionemu Xiążęciu Wdzie Wileńskiemu maiącemu zawsze w Zamku Sneckim rezydować na Rok 40,000 Zło Pols na Sustentacyą dawali ieżeliby zaś za Granicą przebywał tylko 20,000 Zło Pols co Rok mu płacili resztę zaś na uspokoienie długow obracali

Jegmę X P Rzewuskiego Chorązego Litt szwagra Teyże Xcia Radziwiłła i Podskarbiego Litt Taz Konfederacya Wo Xa Lgo Dekretem ferowanym na Sześć lat od Urzędow onych Suspendowała zi dopomagaanie Xiążęciu Radziwiłłowi w Jego Zamysłach podczas teyo zamięszanie. Także Jmę Pana Wołodkiewicza na Gardło a Jmę Pana Bohusza ad Domum Correctionis tymże Dekretem osądzili i dobra onychże skonfiszkować jako Infames Reyni kazali

wielka odmiana zrobiła się dalszych Interessow
pod czas Interregnum w Polszcze gdy przerzeczona
Partya Xiążęcych ~~Radziwiłłow~~ Czartoryskich uspo-
koiwszy ~~s~~ie przeciwne sobie Familie y Panow in-
nych wpływem Moskiewskim rozproszywszy dobrze i
pomyślnie nadspodziewanie całego prawie Narodu skon-
czyli zamysły swoie, y lubo wyszły Deklaracye od
Dworow Cesarskiego i Francuzkiego względem Elek
cyi Krola ale wnich nic nie byłoby przeciwnego przez
wolną Narodowi Polskiemu rezerwuiące Elekcyę
Z wielką chęcią i powabem po-
ciągnęli się Polacy do tey wolney Elekcyi Krola iле
Prawdziwego Polaka niektorzy ganiące prawie Sas
kiego Domu przeszłych Dwoch Monarchow rzędy
obiecywali sobie pod obranym Krolem Narodowym
pomyślnieyszych nierownie we wszystkich Sukces
sow Dla czego i przeciwna Partya nie widziawszy
nikogo z Cudzoziemcow ani od Zadney Potencyi
na Tron Polski Kandydata odstąpili swoiey zawziętości przez
uczynione Recesse od Manifestu pko Seymowi Con
vocationis i wszyscy generalnie zezwolili na wolną
Elekcyą Krola Polaka lubo wielu Panow nie było
przytomnych teyże Elekcyi lecz w Domach Spokoy
nie na wszystkie bez żadney Kontradykcyi przy-
staiąc siedzieli

Opisanie Seymu Electionis między Okopami Woli i Warszawy Roku 1764 Odprawionego

Według wyznaczonego czasu Seym Elekcyi dnia 27. Augusti zaczął się i po odprawionym Nabożeństwie w Kościele Sgo JANA. Stan Rycerski zgromadzony w Okopach według przepisu Prawa, dnia pierwszego obrali Marszałka z pomiędzy siebie JW. Jmć Pana Sosnowskiego Pisarza W. X. Lit. Posła Woiewodztwa Brzeskiego Lit. i zaraz delegowano Posłow z Denuncyacyą o obraniu Marszałka do Szopy tojest do Senatu

Dnia 28 aug. tenże Delegowani donieśli Xięciu Jmć Prymasowi y Senatorom obranym szczęśliwie Marszałku.

Dnia 29 aug. Stan Rycerski z Senatem się złączył gdzie po zwykłym przywitaniu przez Jmć Pana Marszałka Seymowego podał Xiążę Jmć Prymas Materye i Punkta do traktowania na tym Seymie. 1. Ustanowienie Capturow Generalnych 2do Postanowienie porządku Elekcyi i ubespieczenie od Huczkow i Strzelania 3tio Wysłuchania Posłow Cudzoziemskich 4to wezwanie Ducha Sgo y obi

ranie Krola wyznaczeni byli tez z Senatu iak i z koła Rycerskiego Kapturu.

Dnia 30 Augu przeszedł porządku Ceremonialnego był Czytany za zezwoleniem Stanow od Xcia Prymasa y Imc Pana Marszałka Seymowego podpisany.

Dnia 31. Augu Czytane były Recessa od Manifestu przeciw Seymowi Convocationis uczynionego z ktorych przytoczam tu jeden przez JPana Potockiego Woiewodę Kijowskiego do aktow Warszawskich podany w następujące słowa Nie tylko Senatora każdego ale i Obywatela każdego obowiązkiem strzegać ocalenia wolności Rzeplitey i ustaw dawnych lubo tedy z tey powinności y wolności Rozumienia pod czas zaczynaiącego się przeszłego Konwokacyalnego Seymu patrząc na Zgromadzenia woyski roznych obradom Rzeczypltey assystować nie zwykłym Manifest do akt Grodu tuteyszego Feria Secunda post Misericordiae Roku teraźnieyszego ingrossowany podpisałem iednak chcąc widzieć iak nayprędzey Rzeczypltey uspokoienie uniwersalną spokoyność i bespieczeństwo tudzież ocalenie życia y fortun wspołbraci naszych Manifest pomieniony z obu by mniey uchylaiąc czas Elekcyi przez skonfederowane Stany ustawą Seymu Convocacyalnego naznaczo

naznaczony acceptuie na ten ziechatem i że wotum moie ad sufragia Senatu i Stanu Rycerskiego łączyć będę tym Manifestem oświadczam zostawuiąc sobie wolność i ocalenie praw dopomnienia się na seymie in Tribus Ordinibus = zgromadzonym Franciszek Salezyusz Potocki W G Z K in parata copia porrexit et manu sua subscripsit.

A kiedy tenże Recess Pana Wdy Kijowskiego z Kontestancyą w nim wyrażoną nie był in forma debita napisany i Pan Piaskowski Poseł Wołyński naganiaiąc go a inny według Statutu wułożeniu należytym dopominał się przymowił się zaraz do tego Imc Pan Tyzenhauz Poseł Grodzienski y o melioracyą koniecznie tegoż Recessu, iż także Pana Zagorskiego Stg Owruckiego domawiał się. Oco gdy innych wielu rezonowało, y głosy zabirac chciało JW Marszałek Stanu Rycerskiego (żądaniom takowym kollegów dogadzaiąc:) zabrał głos y tych wszystkich Jchm Posłow ktorzy Recessa non firma solita poczynili

convenire

convenire oświadczył się, ażeby ad Normam Recessu Pana
Wyższ. Stolnika Grabowieckiego Posła Bełskiego też swoie
Meliorowali Recessa spodziewaiące się że Xiąże Jm. Prymas podobne
uczyni do Senatorów co nomine Królki, a tym czasem życzył
mieć przeczytane Pacta Conventa, raz pod Krzyżem a drugi
raz pod Laską. Tu zaś gdy iedni o przeczytanie tychże
Pactorum Conveniendorum Drudzy o Kommunikacyę ~~trac~~
przed doprawszali się wszczęta się nowa Materya przez Jm. P.
Tyzenhauza. Pisarza Litt. Posła Grodzieńskiego zoniesio-
na dopominaiącego się, aby ponieważ Xiąże Jm. Biskup
Krakowski zjechawszy tu przed Seymem do Warszawy
i ziednoczywszy się z Stanami podczas tejże Elekcyi z
Warszawy odiechał, ażeby potym ztąd niebyły unie-
sione konsekwencye Jm. Pan Instygator Kor. uczynił
co nomine Manifest i o rezolucyę Stanów tenże Pan
Tyzenhauz ~~Stanów Rzeczypltey~~ dopominał się
do czego się Duzyna Upitski idące in venum Jm. Pana
Tyzenhauza a Jm. Pan Zurowski Poseł z Powiatu Lyda
czewsky ~~Ruski~~ tamuiące poty czytanie Pactorum Con-
veniendorum ażby decisum było ażeby Manifest Jm. P.
Krajewski Instygator koron. Poseł Ziemi Czerniechowskiej
uczynienie Manifestu sądzące być z cum derogatione
Powagi Rzpltey ~~a życzące teraz~~ Rzpltei na Seymie
con

Convocatyi na czyniących molimina Contra Rem
Publicam rygor postanowiła in foro competendi gdy
by tego potrzeba było Extendere odpowiedziec i przy
czytanie Pactorum Conventorum dopominać się
Jm Panowie Potoccy Sta Gliniański dopominali się Tłomacz
Podkomorzy witeński Podolski Poseł że prywatny odjazd
mniey uważać należy, czyli nie opuszczony i czy
tanie Pactorum dopominali się. Drudzy żądali Kom-
munikacyi oczywiście a gdyby były przed Contra Kontro
wersye Jm Pan Marszałek Rycerski daiąc znać
o gotowych trzech Kopijach Pactorum deklarował
się oddać które oddawszy na prowincye resolwo
wał Sessyą

Dnia 1 7bra czytane były Pacta Conwen
ta dla przyszłego Regnanta ułożone za żądaniem
wielu Posłow, do roztrząsienia na prowincyonalnych
Sessyach były rozdane

Dnia 3 Września według rozporzą-
dzenia Jm X. Nuncyusz miał audyencyą pod czas
ktorey oddał dwa brevia od Oyca Sgo Klemensa XIII.
ieden do Senatu drugi do Stanu Rycerskiego pisane

Dnia 4. Września Zastępuiąc osobę pod
ten czas bardzo Chorego Jm Pana Keyserlinga
Posła Pełnomocnego Rossyi. wyznaczony od
niego

od niego sekretarz Legacyi oddał na Ręce Xcia Jm Prymasa Listy dwa od Jey Imperatorowey pisane do Zgromadzonych Stanow Rzpltey ktore iako i mowę Jm Pana Posła Drukowane Jm X: Rzeski Sekretarz Koronny czytał gdzie zalecenie do Tronu Polskiego na osobę WW. Jm Pana Poniatowskiego Stolnika WX Lit było wyrazone.

Nastąpiła potym audyencya Posłow od woysk Koronnych y Litt y Instrukcye swoie oddali

Dnia 5. Wrzesnia podobniez Sa-bosł Zdrowia Xiącie Jm de Schonaich Orderu Or-ła Czarnego Kawalera Posła Pruskiego Krolu Jey Sek-retarz takze legacyi oddał dwa Listy od N. Kro-la Jm Pruskiego do Rzeptey Pisane oraz Jw. Po-niatowskiego Solnika WX Lit na Krolestwo Pol-skie rekomenduiące Nastąpiła potym audyencya od Birona Xiącia Kurlandzkiego

Po skonczonych tychze audyen-cyach czytany był Proiekt i podpisany przyszłych Seymikow i Seymu Coronationis wyznaczaiący dzien

Dnia 6. Ybr. po przespiewaniu Veni Cre-ator spiritus Xiąze Jm Prymas wszystkie woiewodz

twa po trzykroc wszędzie pytaiąc się kogo sobie
Za Krola obieraią wszystkie sobie tedy woiewodz
twa unanimi Voce y daniem pisanych Suffragiow
Zgodziły się na osobę JW. Jmć Pana Stanisława Po-
niatowskiego Stolnika WxLitt

Dnia 7. Septembris zagromadzeniem
Stanow do Szopy JP. Marszałek Seymowy iako
i Xiąże Prymas poprzedziwszy mowami Swemi
wystawiaiąc Choty przeszłego Regnanta po
wyznaczeniu Delegatow, ktorzy mieli uwiadomic
o Elekcyi Nowemu Regnantowi Xiąże Jmć Prymas
w posrzod okopow stanąwszy na krzesle między
otaczaiącym Senatem y Stanem Rycerskim te-
dziesz zbliżonemi za okopami Chorągwiami Ziem
y Powiatow Oboyga Narodow. Pytał się potrzy razy
ieżeli iest zgoda żeby przystąpił do nominacyi
za Krola Stanisława Augusta Poniatowskie
go na co gdy od wszystkich wszędzie słyszane
były odpowiedzi po tyleż razy zgoda przystąpił
do teyże nominacyi mowiąc te słowa w Jmie Boskie
nominuie Krola Polskiego i WX Litt Stanisła-
wa Augusta Poniatowskiego prosząc Boga
azeby raczył udzielic Łask swoich temu Kro

kowi ktorego przeznaczył bydz naszym Rządcą y aby to Obranie było pomyslne dla Rzeplitey a po zyteczne dla wiary Katolickiey nominował się Obro ciwszy się do JxJ Ogińskiego Marszałka Wo X Lit o obranym Krolu po wszystkich bramach okopowych obwiescić mu zalecał A ten wraz z kollegą swoim Xięciem Sanguszkiem Marszałkiem Nadwornym Lit po wszystkich trzech Bramach Mieysca Elek-cyonalnego y okopach obchodząc.

Że Krol ktorego swieżo Xiąże JxJ Prymas nominował, był obrany powszechnemi głosy y przeto ma bydz miany i uznany za prawdziwego Monarchę Stanom Obuyga Narodow y wszystkiemu w pospolitości zgromadzonemu Ludowi publicznie deklarował czyż zaś pomienieni JchmP.P. Marszałkowie gdy na swoie wrocili się mieysce Xiąże JxJ Prymas na podziękowanie Panu Bogu Te Deum Laudamus zaczął ktore wszy-scy przytomni przy odgłosie Trąb i Kotłow oraz przy dawaniu ognia z armat na polu pod przedmie-sciem Nowolipie nazwanym prze Artyllerzyko

wonną

rzanną z oczywiście pokazuiącym się ukontento

waniem śpiewali. A natychmiast Delegowani

(jako się wyżey namieniło) od Xcia JM. Prymasa

y Marszałka Seymowego Senatorowie y Posłowie

z oznaymieniem o nominacyi iako też i inni

w liczbie obfitey Panowie przywiązani ku Nay

iaśnieyszemu Elektorowi iedni drugich wybie

gaiąc do Pałacu iego Dziedzicznego na Kra

kowskim przedmieściu będącego co żywo spie

szyli się, tak dalece że w kilku Minutach

pokoie tegoż Pałacu napełnione przestępuiących

Senatorów Posłów i innych Koronnych urzęd

ników do pocałowania Ręki Pańskiey ogarnąć

nie mogły. Patrzyć się było wtenczas nie bez

uczucia iakiegoś serca skruszenia kiedy

Nayiaśnieyszy Nowo Obrany Pan w tak niezwycza

ynym oczu i Twarzy ułożeniu wszystkim

się prezentował i przy ucałowaniu Ręki

iego każdemu w szczegulności w osobliwych

odpowiedziach wrodzoną swoią daiąc poznać

przyiemność tak miłym się stał że zadość

zmiłościey z miłościey ku Panu swemu zmiesza na obfite z oczu wszystkich łzy wycisnęła Obywatelow atak gdy przy coraz większym Obcych Narodow do oblicza Nayiaśnieyszego Elektora cisnieniu się nieustanne Obywatelow do Pana y Pana do Obywatelow szczerego przywiązania ściągnęły się wyrazenia

Pierwszy z porządku delegowany z Senatu Jmć X. Ostrowski Biskup kujawski Nayiaśnieyszemu Elektorowi o nominacyi Jego za Krola oznaymił a to w następuiące słowa

Co Nayszczęśliwszego y nayporządanszego trafić się od wiekow mogło Oyczyznie naszey to się z tey godziny zwysokich wyrokow zrządzenia stało. Oznaymy delegowani od Przeswietnego Senatu y od całego Rycerstwa z nie określoną żadnemi słowy radością WKM Panu Naszemu ze Stanisław August Poniatowski od wszystkich Stanow Rzpltey zgodnie iak nigdy z żadney Obrany od dzis JO Prymasa Swiatu Polskiemu ogłoszony iest Krol Polski i Wdziiz ze Lud w tym szczęściu publicznego Punktu zamyka iąc

ię się wszystkie wiara S. Katolicka ma swego ob
ronce senat neywyższe światło Trybunały i są
dy Publicznego dozorcę i sprawiedliwości model
woysko walecznego wodza Miasta i stan Pospo
lity opiekuna szczęśliwie Potencye y Narody przy
czyine Rzepltey Przyiaciela wszystko wszyscy w to
bie Krolu i Panie nasz maią, o ktorego mądrości
i wrodzonych do Panowania przymiotach wszy
scy są doskonale wyperswadowani.

Nadzieia Xiąże J. Prymas że pra
szac W. K. M. Pana Naszego do świątnicy Seimskiey
abyśmy Boskie zesłz pow ze tak wielkie Krolestwa
naszego Dobra ze poczętek wydzignienia Oyczyz
ny moiey z teyto ni za Męża wyznaczonego
secundum Cor suum do Rządu i Tronu neyzo
len niey sze złożyli dzięki.

Po nim JX. Szeptycki Biskup Ploc
ki i JW. P. Woiewoda Sendom tak że z Equestri
ordyne Delegaci JW. Pan Borzęcki Sta Dolzan
ski y JW. Pan Horain Podkomorzy Wilenski przy
złożonym powinszowaniu y rzetelnych serc

oświad

czenia obranym go Krolem Polskim w sko
wach swoich oswiadczyli, ktorym Nayiasnieyszy
Elekt z upełnym ukontentowaniem i przywię
zaniem podziękował

Nayszacownieysze Stanow Oboy
ga Narodow za pokazane dla mnie dowody od
bierać przez usta WPanow iest to brać na mnie
Obowiązki takowey wdzięczności ktoraby wy
rownywała istocie wysokich Darow Rzeplitey
Byłem ia od urodzenia mego ku Oyczyznie mi
łość że oiey dobro nikt bardziey nadomnie nie
starał się będzie y odtąd tym większą o
iey uczczliwienie gorliwość im umyślniey to
uczynach moich żądam pokazać ut non vos
pæniteat Cives fecisse Regem

W krotce potym nadiechał Xiąże
Prymas y JMc P. Sosnowski marszałek Seymowy
z wielką liczbą Senatorow y Rycerstwa z ktorey
pierwszy to iest Xiążę JMc Prymas do Nowo obra
nego Krola mieł mowę oddaiąc mu wpiśmie cały

Rzecz

Rzeplitą i oraz upraszaiąc go do swiątnicy Pan

skiey na podziękowanie Panu Bogu podobniez Jm

Pan Sosnowski Marszałek Seymowy witał Nay-

iaśnieyszego Elekta ktorym N. Krol Jm w

krotkich słowach bardzo pięknie y dobrze odpo-

wiedział.

Ruszył się więc Xiążę Jm Prymas

y w karecie w assystencyi innych wiele poiechał

do Kościoła poiechał do Kościoła a ponim N.

Elekt od otaczaiących Senatorow i Posłow i o-

nych Panow sprowadzony był do tegoż Ko-

scioła Kollegiaty Sgo Jana. Woiewodztwa

Ziemie i Powiaty stały z Chorągwiami na

Bokach ktorym N. Krol czynił znaki dzię-

kowania Ludu mnogość tak że ledwie Kra-

kowskie przedmieście ogarnęć mogło ustawicz

ne było wykrzykanie wiwat w Kościele

był witany i przyięty N. Elekt od przeswiet

ney Kapituły Potym do wielkiego ołtarza przy

szedłszy na nagotowane mieysce Senatem Du

chownym y świeckim oraz Rycerstwem

oto

otoczony liczną na Modlitwę a Xiąże Bi-
skup Poznański Te Deum Laudamus intono-
wał po ktorym przespiewanym JmX Pan Mar-
szałek po trzykroc ogłosił że już mamy N.
Krola Stanisława augusta i żeby go wszyscy
Za swego Krola i Pana znali w tym Lud wszy-
stek wykrzyknął vivat podtenczas Armat
ognia bez ustannie dawali.

Na ostatek zaprowadził Xiąże
Jm Przymas N. Krola na Zamek gdzie wiel-
kie było zgromadzenie Panstwa całuiących
w ręce Pana swego na znak nie zmierney ra-
dosci.

J Tak za osobliwą pomocą
Interregnum częśliwym obraniem i iednomysl-
nym ogłoszeniem Stanisława Augusta Kro-
lem Polskim nie znayduiącym się podobnym
przykładem zakonczyło.

Po skonczonym Seymie Elekcyi
dnia 8. 9 10 11 12. tegoż Miesiąca bywały
w Zamku Sessye podczas ktorych od Delego-

wanych

wanych na Seymie Elekcyi iako też i Plenipotentow od Krola Jeo wyznaczonych Pacta Conventa były miarkowane ktore d 13. Jo. JmX. Arcybiskup Lwowski naypierwszy Delegat N. Panu idącemu z swoych Pokojow przez Ganki do Kollegiaty uczyniwszy w krotkich słowach należyte uszanowanie w ręce oddał ati N. Pan odbieraiąc chęc nieodwłoczne wypełnienia na nie. Szlubow i szczerey Intencyi ich zachowania w swoiey odpowiedzi oswiadczył iako z przyszedłszy do Kościoła słuchał wotywy przez JO. Biskupa Kijowskiego mianey do przespiewania Epistoły ruszył się z mieysca swego y do Gradusow ołtarza wielkiego przystąpił a oraz maiąc Pana Marszałka Seymu Lfskiego przezentowaną notę przysięgi w Łacinskim Języku przełożoney i za dyktowaniem Roty xcia Jmc Prymasa tę przysięgę super Pacta Conventa wykonał po ktorey miał mowę Jmc dicze Prymas do N. Pana a po nim Jmc Pan Sosnowski Marszałek

szatek Seymowy mowił który zakonczył temi słowy Lud twoy wiarę i wiernoscią nie skażony z ufnoscią woła do Ciebie mow Panie Słodkie nam są rozmowy twoie. Po których skonczonych mowe y oddanych Nayiasniey szemu Panu Dyplomu Krol. Jm odpowiedział w te słowa

Odbieraiąc z Rąk WMPana Mości Panie Marszałku Seymowy ten uroczysty Dokument życzliwego dla mnie serca Narodu też sło wa iego mow do nas Panie przynagleią mnie C. Lubom się dzisiey mowić spodziewał. J do głosnego wynurzenia tego com uczuł we wnętrz nie przystępuię tego ~~domu…~~ swieżo przezemnie wykonaney przysięgi. J owszem życzę abyś WMP Mości tak godny Marszałku WMMPP. wszyst kie Rady y Stany Rzpltey znali wiedzieli słysze li tak myslę czyię y czynić chcę sobie życzy li i obiecywali

Gdy Tysiączne okrzyki zgro madzonych tak Obszernego Krolestwa Obywa telow mnie Sobie rownego Panem nazwać

raczyły

raczyły, znizyłem z pokorą umysł i serce z powinnym przyimuię szacunkiem ten dar dobroci wolnosci zgody.

Gdym po Elekcyi do tey swiątnicy pierwszy raz wstępował z głębokiem poszanowaniem nayw[y]ższych Panów Pana wielbiłem tu gdzie się czcie kaze wyrazniey

Dziś powołany przed ten Ołtarz swięty zdawało się mi się, ze przed sam Tron swięty i wieki rządzącego stawam wszystkie do ostatniey żyły we mnie zdarzyły gdy wyrzeć przyszło te S[łowa] a nigdy nie odmienne Sluby w których Naród cały Honor poważenie Pomyslnosć Imienia Polskiego Bespieczeństwo i uszczęsliwienie każdego wszegulnosci Obywatela chciał zlecić i powierzyć iednemu który zna tym doskonaley cięszkość swych Obowiązków że dzielił tak długie z wodami nieszczęsliwe skutki bez silnego rządu który ponieść potrafi tak poważnego niegdyś

Królestwa

Królestwa okazałość

Nie taię się z tym że gdy mi w ten Moment nayżywiey stanęła w oczach przyszłych powinności wielkość własnych sił przy rzeczach trudnych ze wszech miar okolicznościach niedołężność lub chęć czemu wszerze dyktowa ne przysięgi słowa powtarzać postrach nie jaki i przerażenie głos w ustach tłumiło. Lecz kiedy na Ciebie spoyrzałem JO. Mćs Xiążę Prymasie gdy ciebie dyktuiącego mi słowy usłyszałem pokazałeś mi się prawdziwie iako Boski Namiestnik za którego powo dem iść mi należy kiedy na Twoy głos na twoie skinienie ucichły te groźne sere zaostrzonych nawałności tysięcznych Języków nie zgodne wołania ziednoczyły się iednem musi bydź w tobie Duch święty Duch mocny Duch prawy.

Byłeś mi dotych czas przewod nikiem bądź odtąd pomocą i Radą. Niech

trwa

trwa łagodność utrzymuie dla mnie te

Serca ktore zniewoliła niech trwa Rostrop-

ność i stałość nieodstępnie do zgonnie wraz

ze mną kieruie tym sterem ktore mi twardą

ka z woli i roskazu wolnego oddała Naro-

du wraz z tobą Mości Panie Marszałku Sey-

mowy do ktorego iest mi nie mniey miło

iak przyzwitą znowu mowę obracać.

Dragniesz abym mowił dogadzam

z ochotą żądaniu twemu mowię że kocham

i szacuię osobę Cnoty i przymioty twoie a

mowię to dzisiey dopiero gdzie mi wdzięczność

swe prawo nadaie ale z dawnego przeswiadcze-

nia tych doskonałości twoich ktore tak łatwo

y tak skutecznie powszechną dla Ciebie sciąg-

nęły poufałość prawdziwie załkiła w tych Rzeczpos-

ta Lewska i wydała owoc day Boże na Zawsze

Słodki Oyczyznie naszey

Jesteś do mnie WMość Pan

Tłumaczem rozkazuiącego Rycerstwa abym

ia przyprawach roskazywał Rzpltey Będzie

odemnie

odemnie nie mniey przyiemnym i wierzonym Tłumaczeniem szczerych gorliwych i nieodmiennych intencyi moich że chcę ile y póki mi Bog użyczy sił i sposobow zażywać ie wszystkie na dopełnienie żądz i nadziei prawdziwie kochanych odemnie wspoł Ziomkow tey oyczyzny ale proś ich oraz odemnie uprawszy błagey usilnie aby mnie chcącemu czynić ich dobro wzaiemnie pomagali

Wszak widzi i czuie każdy i iak źle dzieie znaią wszyscy z dolegliwościami doświadczenia tą zarażaną Krynicę zkąd wypłynęły nie szczęścia nasze Zazdrość i własny Jnteres zrodziły nie zgodę a to wszystko zniszczyła zmieszawszy Radę stępiła w Ręku naszych oręż obronny i Sławy i te dostatki które iść miały na potrzebę zmocnienia y powagi Rzepltey obrociła na Zbytek prywatny tym szczęśliwszy im iest chciwszy

Niechże iedność to wszystko poprawi co bez niey być nie może bo łatwiey zawsze mała liczba zepsuie iak większa uleczy- Ubiegaymy się Emuluymy a cnotliwie bo bez zazdrości a to iedynie lub lepiey prędzey a przeto

y

y sławney Oyczyznie doradzi i usłuzy lecz płonne sę ludzkie nadzieje y żądze kiedy nie stwier dzi ten ktory iednym tchnieniem wywraca i znosi Mocarstwa

Boże Naywyższy Jedyny ktoryś mnie na tym stopniu mieć chciał wszak darmo nic nie czyniłeś Tyś mi dał Korone Tyś mi dał chęc gorliwą ratowania y Dzwigania oyczyzny. Dokoncz Panie twoie dzieło Niech głos i proz ba moia żarliwa przebiie się az do Ciebie Dokoncz Panie twoie Dzieło a wley też dla oyczyzny Mi łość ktorę ia wpaiam w Całego Serca Narodu

Tandem gdy tak mile i zpodzi wieniem przytomnych mowic przestał, oraz do Miey sca swego dla dalszego Mszy S. słuchania zabierał się Natychmiast słyszane były okrzyki vivat Po Skonczoney Wotywie JP. Oginski Marszałek W. X. Lit. zaprzysiężenie Pactorum Conventorum trzy krotnie w te słowa ogłosił Podaie do wiadomosci Stanom Rzpltey iż N. Krol. Jmc P. N. Mił. Pacta Conventa po przysiędze a kiedy znowu potrzykroc vivat zawołał nakoniec Krol. Jmc w tey samey ia ko wyzey asystencji do Zamku powrocił. Tam między innemi Powinszowaniami gdy Jmc Pan Potoc ki Wwda Kijowski przystępował do Całowania Ręki iego Panskiey rzekł do niego Krol. Jmc że kto

nie

nie dobrego w sobie nie widzę tym przecież szczy cic się mogę iż Kochaiących mnie kocham a ktorzy mnie nie kochaią starać się będę abym mogł ich affekt pozyskać Na co JmP Pan Wwda Kijowski odpowiedział wierność moia Monarchom przesztym dochowywania tak była szczera iż przychylność ku nim tak przywiązana żem się nie raz Familij WKzM nie radził będz że N. Panie pewny że ku WKzM nienaruszenie w dowodach nayżywszych wierności i przychylności moiey zostawać będę.

Teyoz dnia zaraz po Elekcyi roz pisał Krol Jmc Listy do Dworow Następuiących iakoto do Oyca Sgo do Imperatorowey Rossyiskiey Krola Jmc Pruskiego Angielskiego Dunskiego Szwedzkiego Sardynskiego Krola Stanisława Leszczyńskiego Xcia Lotaryngii ze znaymieniem o Elekcyi i wyniesieniu na Tron Polski.

Dnia 15. 7bra JmP Pan Potocki Kasz. Lwowski Sta Kaniowski w Grodzie Lwowskim zaniosł Manifest przeciwko Elekcyi N. Pana ~~zaniosł~~ potenczas woysko Rossyiskie pod Kommendą Grafa Szkoffel Konsystujące na Wołyniu i Podolu odebra

to Ordynans do Wdztwa Ruskiego marszero
wania y lokowania się w okolicach Lwowa.

Dnia 17. 7br. od ziednoczonych Sta
now Korony i Litt. Konfederacyi JmPan Zamoy-
ski wwda Inowrocławski Grodzki Podlaski
Starosta Mscisławski Wodowie mieli Publiczną au
dyencyą u JKMci.

Z których JmP. Zamoyski wwda Ino
wrocławski w następuiące słowa miał mowę.

Nie tylko wielka codostawy wol
nego prerogatywa Narodu ale też i skuteczna co
do uszczęśliwienia całego Panstwa tego na Tro
nie adorować za Pana którego sami obieramy
sobie któremu sami opisuiemy Prawa znali to
dobrze Antecessorowie nasi znamy y my kiedy idąc
ich torem w czasie bezkrólewia zawarlismy zobo
polnie Konfederacyą przy wierze prawie i wolnosci
pod obowiązkiem honoru Zycia i fortun naszych.

Była iedynym Celem naszym spo
koynosć w Kraju i wolna Elekcya pobłogosła-
wił Bog naywyższy Patriotyczne zamysły od
wszelkiey oddalone prywaty gdy wszystko co było
na Ludzkie siły sam przez swoie wyroki wy
rokı od

wyroki oddalił albowiem od nas iedenych postron ne zamachy bez krwie rozlania i woiennych porażow drugich dla nas ziednał przychylność bez naymnieyszych Panstwa Szkody wzbudziwszy w Obywatelach miłość Oyczyzny przywrocił ied nomyslność zdania i chęci naszych ułatwił wszel kie sprawiedliwie nas tworzące okoliczności i w tak krotkim czasie Elekcyi twoiey w tak wielkiey licz bie Narodu obieraiącey Ciebie

Nastąpiła szczęśliwa Elekcya twoia N. Krolu a nastąpiła oczewiście dla uszczęśliwienia Całego Panstwa. Bierzesz począthi swoie w tym Domu gdzie się nam publicznie słyszeć dało że Bog i pra wo są to wyższe nad Krolow samych widziałeś licz ne Narody i ziednałeś ich dla siebie przychylności gdy iedni żadney nie czynili przeszkody Drudzy lie bie nam że Kandydata podali. wielkich Monarchow Rekommendacya sztucznie nam wielkiego Obiecali Krola w rowności zostaiąc z nami dałeś dowody żeś chciał i umiał bydz Synem Oyczyzny teraz wywyższony ubezpieczasz w całe że tey Oyczyzny Oycem chcesz i bydz potrafisz

Twoiey doskonałości do Rządu wolnego Naroda są swiadkiem publiczne obrzędy są swiad

kiem

kiem prywatne a nie przygotowane odpowie
dzi twoiey przychylnosc do Sławy Oyczyzny i
publicznego Dobra iestesmy swiadkiem wszy-
scy kiedy przed Majestatem Krola Krolow wyko
nawszy przysięgę sam wzruszony mowiłes iuz do
Ludu twoiego widziałes w Oczach słuchaiących ze
słowa z samego pochodzące serce wskros nasze
przenikały Osoby.

Łatwosc przystępu do Majestatu twego
szczęsliwa kazdemu wszczegulnosci ominiuie kon
dycyi szczęsliwa y całemu Panstwu gdy sam
przez siebie poznajesz kazdego zdolnosc i Charak
ter kazdego Zdolnosc ~~tak~~ Poddanych ktory bywa
częstokroc u samego Tronu i iuz go wtasnym
czynisz osobie twoiey kiedy to publicznie to pry
watnie coraz bardziey daiesz się poznac coraz bar
dziey ukochanym iestes.

Utrzymana Spokoynosc w Kra
iu utrzymana w obrębach swoich wolna Elek
cyi bydz się zdaie zeby rozwiązeich powinna
nasza sczmiłosc Oyczyzny ktora nas dotych
przyprowadziła srodkow prowadzi ieszcze do złączę
nia się obydwoch Konfederacyi przy dostoienstwie

twoim. N. Krolu upewniłes nas przy nominacyi swoiey że żałowac nie będziesz żeśmy Ciebie sobie obrali żeś Pana Pozwol wszelkim respektem mowiezemu wzaiemnie upewnic ciebie Imieniem całego Skonfederowanego Rycerstwa że tesz nasze mysli te będą staraniem żebyś nigdy niemiał przyczyny ubolewania żes obiął Rządy Panstwa tego N. Krolu

Dnia 18 7br. Miasta Pruskie Torun Gdansk i Elbląg przez rezydentow swoich oswiadczyli Nayiasniey: Panu recognicyę.

Dnia 19 7br. JP. Rzewuski Sta Dolinski maiąc audyencyę u Krolestwa podczas ktorey prezentował Recess Oyca Sо Jmc Pana wuidy Krakowskiego Hetmana polnego Kor. od Manifestu zaniesionego w Grodzie Warszawskim przeciwko Seymowi Convocationis upraszał N. Pana ażeby należąca Pensya Buławie Polney Koronny za Rok teraznieyszy wypłacona była z Skarbu Rzeplitey Jm. P. Hetmanowi oycu Jego Na co odebrał Rezolucyę iż poniewaz JPan Hetman z wyroku Rzeplitey na konwokacyi ferowanym nie sprawiwie, sprawiedliwa rzecz iest azeby zastępuiącey

cey mieysce Iego był uczesnikiem tey nadgro
dy ktora iest pro Exercicio tulkeyi wyznaczona

Dnia 20 Ybris Xiężze Imć Czaysto
ryski Lowczy w Koronie od Dworu Polskiego do
Krola Imci Pruskiego w Poselstwie ktorego przyczy
na ta była od Tygodnia wtawiczne zdrowiny
Wielkopolskiey zachodziły do Dworu uzalenia o
praktytuiące się wkrotach tamteyszych przez Exer
bituiące Woysko Pruskie wiolencye i krzywdy
ktorych takowe in publico ogłoszono Okazyę Pew
ny Człowiek rodem Szlązak poddany Krola Imci
Pruskiego podczas ostatniey woyny od Służ
by woyskowey Pana swego dezerterowawszy
przyięty był od Xcia Imci Augusta Sułkowskie
go do Nadworney Iego Milicyi i ktorego przez
czas niejaki zabawiwszy się i Excess[...] persony
popełniwszy podobnież Dezerterowawszy z porządkiem
wszelkim wysłał pomieniony Xiężze za nim
killkunastu Ludzi ktorzy uciekaiącego w Gra
nicy Szląskiey iuż będącego dopędzili, a tem
bez względu na Panstwo w ktorym się znay

dowali

dowali, broniącego się Dyzertera i bronionego od Chłopow Szlacheckich zabili. Informowany o tym postępku Kret JMć Pruski autu na ten czas w Łotoc Pawii będący wzruszony o nadwerężenie bezpieczeństwo w Kraju swoim resentymentem umyślił zażyć dla uczynienia sobie satysfakcyi, iakoż kilka set ludzi kommenderowanych z rozkazu Monarchy tego wpadłszy do Rydzyna Garnizon tamteyszy zabrali y Zamek splondrowali.

Procz tego znaczne korpus woyska wtargnąwszy w kray Polski pod pretextem dla recuperacyi Zbiegow swoich ludzi wybierało y rozszerzone do Obywatelow Polskich niesprawiedliwe pretensye płacić pod exekucyą woyskową przymuszało opieraiących się Nie Dyskretnie traktowało JMć Pana Sołtownickiego Podkomorzego Kaliskiego pod mocnym Konwojem do Wrocławia zaprowadzono i Dobra iego zniszczona a gdy poźnieysze doszły wiadomosci że już Laerbitusy Prusacy w Xięstwie Łowickim grassować zaczęli JmX. X. Prymas obligował JmP. PP. Posłow Moskiewskich ażeby dla zasłonienia tego Xięstwa iakowe Korpus

pus

50

pus woyska Rossyiskiego dysponowali daiąc Ordynans azeby Grasowników łapali i do dalszey rezoluciey w detencyi trzymali.

Przed wysłaniem J. Pa. Łowczego Koron. do Berlina trzy razy złożona była Rada na ktorey wszyscy przytomni w Warszawie Pano wie Zasiadali wezwany był też na tę Radę J. Pan Poseł Pruski ktory się niewiadomoscią złożył twier dząc iż żadney o tym Armij Pruskiey od Dworu Pruskiego nie miał wzmianki do ktorego się zięczył referować.

Dnia 22. 7br. JP. Bielinski Marszałek w. K. uczynił Recess od Manifestu Tegoż dnia J. Pa. Panowie Maryan Starosci Grabowiecki Sniatynski Błonski ci Stowie i Piotr Wudzie wotyn ski Potocky z aresztu w ktorym w Stanisławo wie od d. 9. aug. zostawali uwolnieni ci J. Pa. uczynili byli d. 23. Junij Roku teraznieyszego Re confederacyę w ziemi Halickiey, obrawszy pierwszego z między siebie Marszałkiem oney a to przeciwko Gnalney Koffe: warszawskiey a gdy tenże JP. Marszałek dzień osmy sierpnia Reconfederatom do Podpisu pod rzeczonym Miastem wyznaczył był

tegoż

tegoż samego dnia woysko Moskiewskie pod
Kymendą JP. Branickiego Stż Halickiego pod
też Miasto przymaszerowało Reyterowali się
wnet do Fortecy Ichm Konfederaci lecz gdy rozumie
li ~~tecz~~ że Moskale rezolwowani się one attako
wać niebawiące y siebie y Fortecę na Dyskrecyą
oddali

Jm Pani z Potockich Kossowska Kaszte
lanowa Kamieńska Siostra JP. Marszałka Re
Confederackiego ktora się prynceypalnie powagą i
sumptem do tego przyłożyła przymuszona była
skronić się na Wołoszczyznę

Dnia 25. 7bra datowanym listem pi
sanym od Imperatorowey Rossyiskiey Krol Jm odeb
rał Recognicyą wtychże samych dniach doszła
wiadomość że Expedycya JKMci stana przez Kuryera
do wiedenia zuwiadomieniem o wstąpieniu Krola
Jm na Tron Polski od Dworu Cesarskiego nie przyję
ta ale nazad do Warszawy odesłana.

Dnia 26. 7bra Xiążęta Biskup Krakow
ski Jmc Panowie Woiewoda Łęczycki y Kasztelan
Warszawski Sołtykowie uczynili Recess od Mani
festu

Przy Końcu

W Koncu teyże Miesiąca doszła do Warszawy wiado
mość iż Xżę Jm̃ Karol Radziwiłł Wwda Wilenski
z Wołoszczyzny przeniosł się z całym Dworem do
Węgier gdzie będąc zaszczycony protekcyą Cesarstwa
Jchm za zezwoleniem Jch w Mieście Preszowie rezy
dencyą swoię założył.

Dnia 2. 8bris Datowanym Listem
Krol Jm̃ Duński N. Panu powinszowanie wstą
pienia na Tron y recognicyą wyraził. Teyże dnia
w Peterzburgu na wyspie Exekwowany Porucznik
Mirowicz ktory umyslił był Xcia Jwana z Fortecy
Schlesmenburgu wyprowadzic gdzie nayprzod
głowę mu ucięto a potym Ciało iego wraz z Teatrum
ktore było dla tey Exekucyi wybudowane spalono
wspoł winowayców iego ukaranych na Ciele do roz
nych Fortec w Syberyi leżących na wygnanie
poodsyłano

Dnia 3. 9bris Krol. Jm̃ do Elek
torow Duchownych i Swieckich Rzeszy Niemieckiey
tudziesz do Rzptey Hollenderskiey i Szwaycarskiey
z doniesieniem na Tron swoy rospisał

Dnia 5 8bris Rezydenci Miast Prus

kich na nowo

skich na niemey audyencyi u Krola Jmc Miast
swoich że JmcPan Mostowski wwoda Pomorski
Marszałek Konfederacyi Generalney one przymu
szu a w ten związek wchodzic niechcących za
buntownikow w Dekretach uznać i Deklaro
wać każe. Aby więc od wsztu Konfederacyi
pomienione Miasta wolne były i więcey nie
napastowali od Konfederatow Prowincyi Prus
kiey Krola Jmc prosili Protekcyi Lecz Krol
Jmc że nie sprawiedliwe sądzące przezeczoną Kon
federacyę dał poznać z siebie iż doświadczony
Miast Pruskich upor zawsze się przeciwiaiących
tę Koniecznie wymaga Konsekwencyę aby się
sam Krol interessował y że Rzędy inne będą od
przeszłych oraz do Konfederacyi przystąpic zy
czył

Dnia 6. 9bra w Rynku warszawskim
przez Mistrza był palony drukowany Skrypt
w Lipsku w ktorym autor dowodzi Prawo Le
galne Krolewica Jmc Karola do Xstwa Kur
landzkiego twierdzę że Dwa stany pod czas Sey
mu

nii Convocationis nie mogły wtę Materyę wchodzić

Ten Skrypt skoro się do Dworu dostał zaraz Sę-
dy Konfederackiego złożone były w Warszawie
na których Jm Pan Ogiński Marszałek w W. Litt.
y Jm Podoski Woiewoda Płocki zasiadali tę Sen-
tencyę ferowawszy aby przez Mistrza był Palony
u kogoby się zaś pomieniony Skrypt znaydował
aby w Terminie trzech tygodni do Sędu był oddany
pod karą wygnania osędzono. Tegoż dnia
Oyciec S. pisał do Króla Jm z powinszowaniem
wstąpienia na Tron Polski.

Dnia 8. 8bri. Jm Pan Mniszek
Marszałek Nadworny Koronny uczynił Recess
od Manifestu

Dnia 23. 8bri. Elektor Mogucki Kolon-
ski y Stany Hollenderskie N. Króla Jm do
po przedzaiętych wotow swoich zwyniesienia go
na Tron Polski przytyczyli powinszowanie

Dnia 28 8bri. w Warszawie pre-
zentował się Królowi Jm wielkolud nazwiskiem
Bernard Gilli Trydenczyk maiący lat 26 wzrostu
mie Łokci pięc pięknie proporcyonalny i tak wyso-

kiey

kiey statury że żeden Człowiek nie znalazł się
ktoryby mu po po ramię głową dosięgać mogł.

W Tymże samym Czasie doszła wia
domość iż z roskazu Porty Ottomańskiey Han
Tatarski z urzędu swego złożony i na wyprawie
do wyspy Scyo odesłany co takowym sposobem
wykonano wysłani byli pod Bender i Ocza
kow Szpachowie pod pretextem reparowania
tychże Fortec ktorzy oczekiwali tylko dnia
tego ktorego tenże Han udać się miał do Mia
sta Rezydencyi swoiey Kauszany w Bessarabij
leżącego a osadziwszy drogę tamtendy prowa
dzącą Gdy zatym Han jechał karetą onegoż
Turcy znagła otoczyli i przytrzymawszy ią Ko
mendant onychże Turkow wdarł się do niego i
porzucił mu gwałtem parę Botow starych
na znak Dysgracowania jego lubo Han wys
koczył z karety i Tatarow swoich na pomoc wez
wał ~~iednak nie wiele ich mu na pomoc wez~~
iednak nie wiele ich mu na pomoc przybyło kto
rych gdy pokonali Turcy wsadzili znowu Hana
do karety i do Konstynopolu go zaprowadzili.

Żadno

Zadano mu że przeciwko Ordynan sowi Sułtana Bunty wszczynać zamyślał i do Interessow Polskich nad wolę Porty podczas bezkrolewia impliciowaé się był rezolwowany.

Przy końcu tego Miesiąca woysko Rossyiskie odebrało ordynans sciągnienia pod Warszawę.

Dnia 7go 9bris Expedycyi Krola JM Do Dworu Francuzkiego z notifikacyą o wniesienie siebie na Tron Polski przez Kuryera wyprawiona nazad nie rospieczętowana ode słana.

Dnia 8. 9bris Gnał Prowincyi Pruskiey od dnia 28 8br. agituiące się w Grudziądzu ktory od Roku 1736 niegdy nie dochodził szczęsliwie stanął pod laską JM Pana Piwnickiego Chorążego Malborskiego z przystąpieniem do Gnalney Konfederacyi i obraniem Posłow na Seym Koron: w liczbie Konstytucyi Seymu Konwokacyonalnego przepisaney w ktorym dana była Instrukcya, ażeby wszystkiemi sposobami Praw Ziem Pruskich nie były ferowaney aoptacę mi Cła Generalnego przez Prowincyę Pruskie a nakoniec między innemi Punktami żeby się starali o mieysce w Senacie dla Podskarbiego Ziem Pruskich Podczas agituiącego się teraz

Generała

Generała wielkie zachodziły trudnosci tamuiące onego pomyslny Skutek a osobliwie zawzętych kilku Latami przetym Między JP Czapskim Woiewodą Malborskim JP Mosteckim Woiewodą Pomorskim dyfferencyi dla ktorey ułatwienia na ten Kongres Dwor wysłał był JX. Ostrowskiego Biskupa Kujawskiego Jemu Panow Morszczyńskiego Kaszt. Inowrocławskiego i Dłuskiego Łowczego Lubelskiego Męża goliwemi około oyczyzny zaszczyconego Sentymentami lecz jednak Delegowani Jchm mimo usilnego Starania swego niemogli przywiesc dwoch Senatorow do Zobopolney Reconcyliacyi to iednak na niey wymogli na mieyscu odprawuiącego się Generału iż wroznieniu swoim się pogodzili Przy Dokonczeniu tego Progressu Prowincya Pruska zawdzięczaiąc fatygę i Pracę Jchm Delegatow i podiętą w dopraszaniu do pomyslnego Skutku pożądanego Dzieła zaczyciła onych Indigenatem swoim.

Dnia 10 9bra JO JP Branicki Kaszt. Krakowski do akt Grodu Brańskiego Recess

Od Manifestu w Tatowe podat Słowa

Officium praesens Castrense Capitaneale Branscense Recessum Infra scriptum de data Illius in Biały Stok d. 10 9bd. Anno praesenti per Illustrissimum Joannem Clementem Branicki Castellanum Cracoviensem Suppremum Exercituum Regni Ducem Crosnensem Bielscensem Mscensem Capitaneum Conscriptum manuq; ejusdem Illustrissimi Subscriptum ad oblationem personalem Magnifici Antonij Jaruzelski Vices Gerentis Castrensis Grabovecensis Ensiferida Livensis Plenipotentis suscepit et actitare permisit de tenore tali Poniewaz wszech mogącemu Bogu przez ktorego krolowie krolują podobało się że N. Krol. Jmć Stanisławo August na Elekcyi blisko przeszłey za Inspiracyą Ducha Sgo przez zgromadzone Stany Korony Polskiey y Wo Xa Lit annexarum Provinciarum Jedno-

stey

staypieniu Głosy obrany na Tron Polski iest

Obrany a ten Obrany Pan oczekiwanie Publicz

nego szczęścia po mystrym napełnia rozrządze

niem Aby zatym żadne Actus mnie w Opinij

iakiey przeciwności u N. Krola Jm̃ i Sta-

now Rzeczypltey nie Zatrzymywałay od Mani

festu prze zemnie feria Secunda post Domi

nicam Misericordie Anno praesenti w Grodzie

Warszawskim uczynionego tudzież Punktu Ma

nifestu mego ręką moią podpisanego de Data

w Tyczynie 16. 7bris do Grodu Sanockiego Fe

ria Secunda post Festum Exaltacionis Sanctae

Crucis eodem anno przez Jm̃ Pana Janczelskiego

Plenipotenta mego per Oblatam podawaney

Przeciwko Intencyom Moim zawsze do Spokoy

ności y Dobra publicznego przychylnym inter

pretacyi podległych iedenkrot wierności

y posłuszeństwa nayiaśnieyszemu Panu in

Salvo Zostawuiąc odstępuie i annihiluie mocy

tego Recessu mego ktory podpisuie Datum

w Białym

60

w Białymstoku d. 10 9bra 1764 Anno Jan Branicki Kasz: Krakowski Hetman W. K. Hujus recessus originali idem Offerens post ingrossationem in acta praesentia rursus ad se mediante Offitij Notariatus quietatione recepit.

Die eadem podany iest per oblatam do akt Grodu Brańskiego Recess JmP. Mokronowskiego Sty Janowskiego ktory w takowy z tych akt wyięty iest sposob.

Actum in Curia Regia Branscensi Sabatho in Vigilia Sti Sti Martini Pontificis Anno Dni 1764.

Offitium Praesens Castrense Capitaneale Branscense Recessum Intrascriptum de data Illius in Białystok Die 10 9bris Anno praesenti per Magnificum Andream Mokronowski Capitaneum Janoviensem conscriptum Manusque ipsius propria subscriptum ad oblationem personalem Gnosi Alberti Wnorowski Vice-Regentis Castrensis Branscensis suscepit de actitare permisit de tenore tali Do Powszechney Oyczyzny Naszey szczęśliwości podszczęśliwie Zaczętym N. Krola Jmci Stanisława Augusta Pana mego Mciwego panowaniem każdy

Patriota

każdy Patriota z wiernoscią i Miłoscią tęczyje obligowa
ny. z uszanowaniem dostoienstwa JKM. Sentymenta
swoie te ia z Osoby moiey chcę oswiadczyć uniżenie
nieyszych Wiernosci dla Maiestatu JkMci P. M. Mił. od
Manifestu Obowiązków w Grodzie Warszawskim Secunda
post Dominicam Misericordia Anno praesenti uczynione
go odstępuię Datum w Swiętym Stoku D. 10. 9bs. 1764.
anno Andrzey Mokronowski Sta Janowski Gnał Woysk
Koron manu propria. Cujus quidem Recessus originale
Js idem offerens ingrossationem quietatione recepit

Dnia 14. 9bs. Datowanym listem Elektor Jm Tre
wirski powinszowanie KJM wstąpienia na Tron
Polski oswiadczył w tymże Czasie od Krola Jm Szwedz
kiego w podobney Materyi N. Pan expedycyę odebrał

Dnia 15. 9bs. podany iest do akt Grodu
Warszawskiego Recess JP. Bierzynskiego Chorążego Bracł
kiego w Grodzie Kijowskim w następuiący sposob

Wypis z Xiąg Grodzkich Woiewodztwa Kijow-
skiego Ru 1764 D. 18. Miesiąca Augu na Urzę
dzie Grodzkim w Miescie JkMci Zytomierzu prze
demną Jozefem Dolanowskim Vice gerentem i Na
miestnikiem pro hunc Grodzkim Generatu Kijow
skiego

skiego y xięgami ninieyszemi Grodzkiemi Kijow-
skiemi comparens personaliter JW Jmc Pan na Bie-
rzynie Andruszowce Hubkowie y Huwni Bierzyń
ski Chorąży Owrucki Sędzia Kapturowy Wdztwa
Kijowskiego iak tylko do akt publicznych po-
pieszyć mogł tak zaraz ile Obywatel Oyczyzny
nayprzod Przed Bogiem y Swiatem potym przed
N. Rzpltą na ostatek przed temiż Aktami takowe
czyni oswiadczenie w ten niżey opisany sposob y to
iż lubo JW Comparens będąc posłem na Seym prze-
szły Konwokacyiny z Wdztwa Kijowskiego na Ma-
nifescie z JJ. Wielmożnemi Posłami innych Wiewodztw
Ziem i Powiatow w Grodzie Warszawskim Feria
Secunda post dominicam Misericordiae Anno
Praesenti Zaniesionym pisał się. iednakże zważaiąc
Chwalebne Seymu przeszłego Konwokacyinego
uchwały na Zbudowanie przy tym wiekom posta-
nowione od pomienionego Manifestu praesenti tran-
sakcyione czyni Recess y zupełnie oney wdztwa pięc do
Iednostaynego rozumnienia z Rzeptą przyłączeć się
i weiela. i dla tego czyniąc oswiadczenie Manifestuie
się prosząc to wszystko do xięg o wpisanie coy
otrzymał

otrzymał Felicyan Bierzyński Towarz. W.
Kijowski z których i ten wypis pod pieczęcią Grodzką
Kijowską iest zyada wydany. Pisany w Mieście JK
Mć Zytomierzu Sub eadem Die Recess JO. Rzewus-
kiego Chorążego WoXa Litt.go do Akt Grodu Czerskie
go de tenore Secquenti podany

Ja Nizey na tym Recessie podpisany recedo in
firma Juris quam plenissima et Scrietissima
od Manifestu pko Seymowi Convocationis d 7.
Maja w Roku teraznieyszym w Warszawie prze
demnie obranego na Seym z Powiatu witkomirskie
go Posła uczynionego et ad Acta Castri Ca: Reg.
Varsav. Feria Secunda post Dominicam Mi
sericordiae podanego i ten dobrowolny moy Re
cess taki mieć chcę wagi iakobym go sam persona
liter coram actis authen. Regni uczynił stwier
dzaiąc go podpisem własney Ręki mojey y przy
łożeniu pieczęci. Dan w Sebeżu d 7. 9bra 1764.
Stanisław Rzewuski Chorąży WWXa Litt. Locus
Sigilli gentillij cera rubra expressi

Die Eadem Recess Jm Pana Paca Podstolego W.X.Litt.
do Akt Grodu Czerskiego de Tenore sequenti podany

Ja

Ja Niżey na tym Recessie podpisany recedo plenarie et integre informajeris quam strictissima od Manifestu przeciwko Seymowi Convocationis d. 7. Maja w Roku teraznieyszym w warszawie uczynionego et ad acta Castr. Cap. Regia warsav. Feria Secunda post Dominicam Misericordiae podanego i ten dobrowolny moy Recess takiey miec chce wagi iakobym go Personaliter coram Actis Authenticis Regni. Datum w Sebeszu d. 7 9bris. Ao 1764. Ignacy Pac Podstoli W.X. Lit. Locus Sigilli Gentility cera nigra expressi.

Na tych zas Obydwoch JJ. Panow Rzewuskiego i Paca Recessach Suscepta w Grodzie Czerskim w takich iest zapisana słowach

In arce Czerensi Feria quinta post Festum S. Martini Episcopi proxima An: D: 1764. Presentis Recessus intercessit Oblata in Cujus fidem rei me Subscribo Dionisius Ciborowski mpp

D. 17. 9bris to iest Sabathho post Festum S. Martini pontificis podany per oblatam do akt Grodu warszawskiego Recess Pana Małachowskiego Sty Oswiecimskiego w Grodzie Oswiecimskim de Tenore sequenti zeznany

Dnia 20 9bris Woysko Moskiewskie litove się było w znaczney liczbie pod warszawę sciągneło odebrało ordynans do oddalenia się i wymaszerowania ku Drusom dobskim co w tameczney Prowincyi osobliwie iednak w Gdansku wielkie nie

pokoyrou

niespokoyność sprawiły

Dnia 24. 9br Krol Jm Correspondendo zwyczay-
ney dewocyi Krolow w Krakowie ktory w Wigilią ko-
ronacyi bywali na Skałce poiechał do Kościoła S. Krzyża
na Krakowskie Przedmieście w assystencyi wielu Pa-
now i tam zadosyć czyniąc do S. Stanisława nabożen-
stwa od innych Krolow zachowanego spowiadał
się y Ciało Pańskie przyiął oraz iałmużny kazał roz-
dawać.

POCZĄTEK PANOWANIA

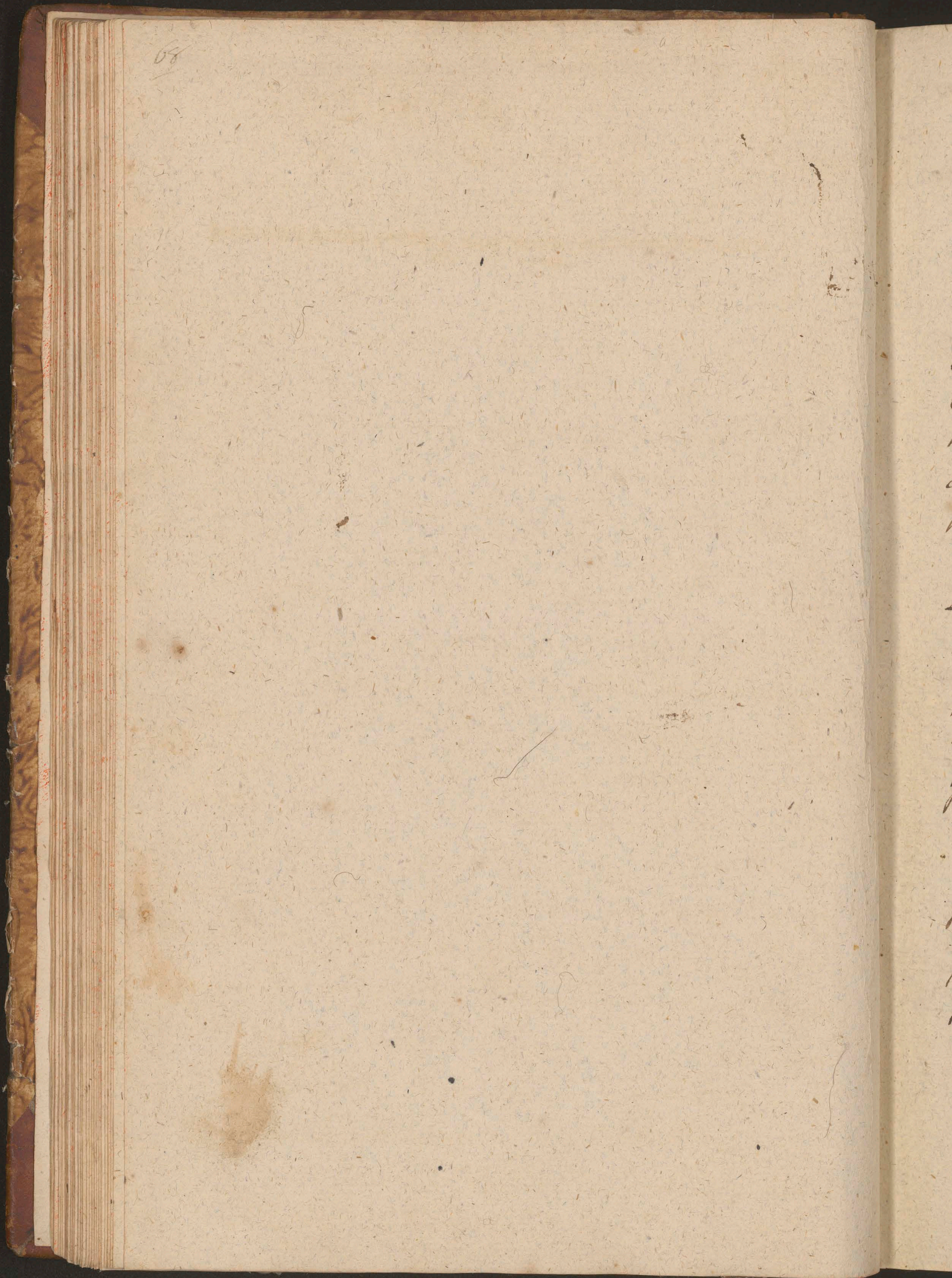
Nayiaśnieyszego

STANISŁAWA AUGUSTA

Krola Polskiego W. Xięstwa Litt. &

Od Czasu Szczęśliwey Koronacyi

R. 1764.

Opisanie Koronacyi Nayiaśnie: STANISŁAWA AUGUSTA Krola Polskiego. Wielkiego Xięcia Litt. &c w Warszawie Roku 1764

~~Dnia~~ Roku 1764

Gdy wszelkie przygotowania do Aktu Koronacyi Nayiaśnę Pana były dnia 25 Novembra Roku 1764. o godzinie 8. z rana. Jchmć Xięża Biskupi tum Latini, iako et Graeco Uniti Ritus, pontificaliter przybrani z licznie zgromadzonym Duchowieństwem z Kościoła Kolegiaty Ś.go Jana na Zamek procesionaliter udali się gdzie Jmć Xiądz Sierakowski Arcy Biskup Lwowski iako pierwszy in ordyne Biskupow (: ile że Xżę Jmć Prymas został się był w Kościele czekaiąc z przywitaniem Krola Jmći :) na tenże Akt Koronacyi maiąc mowę Jmieniem całego Narodu zapraszał y zaraz Nayiaśnieyszego Pana Jchmć Przytomni Biskupi iako też Senatorowie y Ministrowie ubierać zaczęli iako to w Sandały Albę Dalmatykę y Kapę Nayiaśnie: Pan wychodząc z Zamku szli nayprzod Rycerstwo Urzędniczy Ziemscy, Urzędnicy Koronne potym Clerus Ministrowie y Senatorowie następowali, Senatorowie Insygnia Krolewskie na Axamitnych wezgłowiach niosąc to iest Xżę Jabłoński Woiewoda Poznań: Kor: Jmć Pan Wielopolski Woiewoda Sandomierski Berło Jmć Pan Massalski Kasztelan Wileński Hetman Wielki W.o Xię: Litt:

iabłko

iabłko Złote Jmc Xże Lubomierski Koronny, Ogin-
ski Litewski Miecznikowie miecze w niebytności zaś
Chorążych wielkich Koronnego y Litewskiego Jmć Pan
Miuszech Chorąży nadworny Koronny Litewski Cho-
rążowie. niesli Krol Jmć między Jmć Xędzem Cie-
rakowskim Arcy Biskupem Lwowskim y Xiężem
Sołtykiem Biskupem Krakowskim pod Balda-
chimem, który sześciu Kasztelanów mnieyszych nio-
sło ruszywszy się z Zamku, zadaniem ognia z Ar-
mat ogłoszoną z tą liczną assystencyą po moście
suknem przykrytym umyślnie wystawionym do
Kościoła S. Jana prowadzony był gdzie go Xiądz
Prymas przywitawszy do Ceremonij Koronacyi
przystąpił, a gdy namaścił Nayiasnieys: Pana,
Jego Krolewska Mość przybrany w ubior Krolewski
to iest Paludament Ponsowy Axamitny Grono-
staiamy podszyty z Koroną na głowie Berło y Ja-
błko w Ręku trzymaiąc zasiadł na Tronie przy-
gotowanym w Kościele Xże Prymas Te Deum
laudamus zaspiewał przy biciu z Armat y Muzyką
spiewaną zaczął, pod czas ktorey Jmć Xiądz Kra-
siński Proboszcz Przemyski ex themate Sa-
muel accepiens Cornu cum Oleo, et unxit David
in medio Fratrum ejus Imi Regni Cap: 16. wy-
borne miał Kazanie. Po Mszy S. Jmć Pan
Ogiński

Oginski Marszałek Wᵒ Litt zastępuiący mieysce Marszałka Wᵒ Koron: po trzy Kroc Wiwat Stanisław August Krol Polski y Wielki Xiąże Litewski ogłosił, co wszystek Lud Zgromadzony w Kosciele powtorzył.

Po skonczoney Mszy Krol Jmc w ubiorze Krolewskim to iest w Koronie na głowie z Bertem y Jabłkiem w Rękach w Paludamencie Krolewskim który Podkomorzowie wielcy Koronny y Litewski unosili w Asystencyi Senatorow Ministrow Urzędnikow y Rycerstwa powracał pod Baldachimem do Zamku y w Pokoiach Krolewskich Powinszowania odbierał od Przytomnych po ktorych Jmc Xiądz Nuncyusz Jmcmc Rossyiski y Pruski Posłowie tudzież Rezydenci, Angielski, Dunski, Pruski, Moskiewski, y Kurlądzki swoie powinszowanie Krolowi Jmc złozyli.

Potym Nayiasnię: Pan trzy Ordery Orła Białego Konferował to iest Xięciu Repninowi Posłowi Rossyiskiemu Xiąża Czartoryiskiemu Generałowi Ziem Podolskich y Jmc Xięciu Michałowi Poniatowskiemu Kanonikowi Krakowskiemu Bratu swemu. Udał się tandem Krol Jmc do Stołu nagotowanego czteroma gradusamy wywyższonego, gdzie sam zasiadł trzy Senatorowie y Ministrowie u dwoch innych stołow wteyże Sali siedzieli

dzieli

siedzieli Urzędnicy zaś Koronny y Litewscy do Stołu wteyże Sali siedzieli Urzędnicy zaś Koronni y Litewscy, do Stołu Krolowi Jmci służyli ktory to obiad przy muzyce y spiewaniu Koncertow, oraz y bicia z Armat trwał kilka godzin.

Wieczor gdy Całe Miasto Illuminowane było, Krol Jmć wyiechał w Konno wliczney Assystencyi y po mieście y przedmieściach przeieżdżał się.

Damy Dystyngowane dnia tego iak nayparadniey ubrane na teyże Akt prezentowały się.

Dnia 29 9bris Zaraz zrana wszystkie Cechy Miasta starey y nowey Warszawy wparadzie szykowały się osobliwie zaś Konfraternia Kupiecka wybornym strojem przybrani iedni po Szwaycarsku drodzy w Mondurach Dragonii dystyngowali się y wszykowani wparadzie od Zamku przez Miasto y około Ratusza Krola Jmć czekali Magistrat tuteyszy udawszy się na zamek JKMci do odebrania hołdu na ktory Koniec w Rynku przed Ratuszem wystawiwszy Tron zaprosił.

Krol Jmć zliczną Assystencyą tak Rycerstwa Urzędnikow Ziemskich Koronnych y Litewskich iako też Ministrow y Senatorow z Zamku pod Baldachinem, ktory 6 Radcom Miasta tego nieśli

po Moście

Mście wystawionym suknem wybitym między Lecka=
mi uszykowanemi udał się do Ratusza przed kto=
rym wystawiona była wspaniała Brama y Krol
Jmć na Ratuszu przybrawszy się w ubior Krolewski
y z Ratusza zszedłszy na przygotowanym wspa=
niałym Tronie zasiadł gdzie Jmć P. Dulfus
Radca Jmieniem całego Magistratu Warszawskie=
go y Pospolstwa wyraziwszy ustnie powinną Krolo=
wi Jmć Submissyę y Hołd Klucze od Miasta
oddał ktoremu Jmieniem Krolewskim Xiąże
Kanclerz Wielki WX Litt odpowiedział

Po ktorey odpowiedzi Warszawski Krakowski
Poznanski, Wilenski, Lwowski, y Lubelski, Magi=
straty, tudziesz communitans Miasta tuteyszego
Klęknowszy y wzniosłszy do gory dwa palce przy=
sięgę Wierności wykonali.

Potym Jmć Pan Marszałek Wielki Littᵒ
rekomendowanych od Equitatum auratum Woko=
wał, to iest czterech z Magistratu Krakowskiego
Jmć Panow Balcera Hintzego, Jozefa Tuinste=
matebego, Jana Kortowskiego y Macieia Bo=
iera iako tez y Rady Miasta Sakresa Pawła
Andrychowicza Jana Dulfusa, Antoniego Fryza
Kazmierza Cympienskiego ktorych Krol Jmć
Mieczem

Mieczem zleka dotknowszy, Kreował Equites auratos

Poskonczonym tym Akcie Krol Jmść wtey razwey Assystencyi do Zamku był odprowadzony zkąd na Obiad do Xięcia Prymasa odiechał, gdzie solennie był traktowany

W Wieczor zas w Zamku Kilka stołow na 100 Kilkadziesiąt osob przygotowanych znayдowało się, zktorych do pierwszego Krol Jmść zasiadszy Damy zas Posłowie y Rezydenci Cudzoziemscy tudziesz Senatorowie według losow ktore umyślnie na to ciągneli swoie mieysca u tych Stołow mieli. Poskonczoney Kolacyi, Bal w Pokoiach Krolewskich zaczął się y trwał przez całą noc, az do godziny osmey zrana na zaiutrz

Dnia 27 zrana o godzinie 9. wszystkie Chorągwie y Kompanie Mieyskie, tudziesz Cechy z swoiemi Kapelami wzdłoz Krakowskiego Przedmieyscia od Zamku az do Kościoła Swię: Krzyza uszykowane stanęły Krol Jmść Koło Południa Konno przy Assystencyi Senatorow, Ministrow, y Urzędnikow oboyga Narodow na podziękowanie Panu Bogu przez Te Deum Laudamus udał się

udał się do pomienionego Kościoła gdzie Mszy Św: przez XJędrza Czartoryjskiego Biskupa Poznanskiego mianey słuchał.

Przez Całe Przedmieyscie Krakowskie aż do pomienionego Kościoła Św. Krzyża y na powrot aż do Zamku Jmć Pan Wesel Podskarbi Kor: idący Konno przed Krolem Jmcią pieniądze umyslnie na ten Akt bite rozrzucał na ktorych po iedney stronie była Korona z inskrypcyą w koło Hanc jussit Fortuna mereri a po drugiey stronie Stanislaus Augustus D. G. Rex Poloniae M. D. Litt. electus ~~unanimi~~ unanimi Gentis Voce VII. Septembris Coronatus XXV. Novembris MDCCLXIV Varsaviae

Poskonczonym Nabozenstwie Krol Jmść wtey samey Assystencyi powrocił do Zamku

Wieczorem zaś Iluminacyi Ratusza y Miasta Całego z liczną Assystencyą pieszo po miescie na Rynku wystawionym przypatrował się Tym sposobem Akt Koronacyi odprawił się y solennie zakonczył.

Dnia 28. 9bris Na Publiczney Audyencyi Poseł Wielki Rossyjski Ministrowie Krola Jmć Pruskiego y Rezydent Dunski względem Akatolikow.

Akatolików Jmieniem Monarchów swoich pre=
tenduiąc tymże według dawnych Praw przywró=
cić wszelką wolność y prerogatywy w tenże
sens podali swoie Memoryały.

Dnia 3 Xbris Seym Coronacionis w
Warszawie pod odprawioney szczęśliwie Nayia=
śnieyszego Króla Jmci Koronacyi zaczoł się na
którym pod laską Marszałka Stanu Rycer=
skiego JW Jmci Pana Małachowskiego Re=
ferendarza Koronnego bardzo wiele Praw
nowych w Konsystencyi wyrazonych postano=
wiwszy tąż pomyslnością zakonczył się.

Dnia 4 Xbris cokolwiek znaydowało
się w Warszawie z Jmienia Jchmość PP. Panów
Potockich lub z Koligowanych związku, żąda=
li u Króla Jchmci Audyencyi na którey o=
bie pozwoloney prosili o Klemencyą dla
Jchmci Panów Braklów aby przy dopusz=
czeniu przez pozwolony Jndygenat do Kley=
notu Szlachectwa Polskiego byli konser=
wowani przynaymniey po części przy łaskach
S. P. Augusta III. sobie nadanych a miano=
wicie przy Generalstwie Artyleryi Koronny od=
powiedział Nayiaśnieyszy Pan że nic nie widzi po=

żądanszego

porządańszego dla siebie iak Łaskami podpierać umar-
twionego. Z tego powodu y względu dla Familii
JmcÓw PP. Potockich obiecać że nie tylko niebę-
dzie się przeciwił, ale chętnie do skłonionych Sta-
nów Rzpltey y swoie przyłączył zezwolenie
gdy sobie tych JchmcÓw PP. Fryderyk y Krol
Bruchlowie uproszą do Indygenatu Rekomen-
dacyą. Co do Urzędu Generalstwa Artyleryi Kor:
wyraził to Krol Jmć że nie taiąc się z tym iż o-
biecał był ten Urząd Jmci Panu Branickiemu
Staroscie Halickiemu, iako ze wszech miar sobie
z dawna, a teraz osobliwie w Bezkrolewiu zasłużo-
nemu y męstwem y woienną umieiętnością rownie
w Polscze y za Granicą słynącemu. Ale tenże
Jmć Pan Starosta Halicki wspaniałego uważe-
nia nad naydoleglwiszą tego Urzędu Stratę Jmci Pa-
na Bruchla lubo sobie z dawna niechętnego, a teraz
usilnie y rzewliwie u niego o tę Kompassyą dopra-
szaiącego się sam dobrowolnie nie tylko wrocił
Jego Krolewskiey Mci obowiązane słowo Sam
za Jmć Panem Bruchlem instancyą wnosił
ale nawet ofiarowane sobie od Krola Jmci Cześni-
kostwa Koron: y Starostwo Lipnickie z Rezpektem
przyiąć niechciał z tey Racyi że nie życzył innym
zamysłom

zamysłom Krolewskim dla tychże Jmć Panow
Bruchlow albo z kolegowaney z Niemi Familij
Jmć Panow Potockich bydz przeszkodą ten rzad-
ki Generacyi przykład iako zdobiący wiek, Narod
y Panowanie swoie Krol Jmć wysoko y nale=
zycie ceniący tymże Jchmościom Panom Potockim
proszącym a potym dziękuiącym Bruchlom kazał
dziękować Jmć Panu Staroście Halickiemu iako te=
mu ktory przez dane słowo Krolewskie, iuz był Pa=
nem tegoz Urzędu.

Oyciec tychże Jmć Panow Bruchlow był to
Henryk Hrabia Bruchl pierwszy Minister Sa-
ski ktory za Panowania S.p. Augusta III.
miał zupełną dyrekcyą Jnteressow nietylko Sas-
kich ale y Polskich a że nie będąc Szlachcicem
Polskim nie mogł się ani w Jnteressa Polskie
przynaymniey iawnie wdawać ani żadnych U-
rzędow w Rzeczypltey posiadać, tedy przyiaciel Je-
go potrafili mu do tego ułatwić drogę wywodząc
Jego ~~potrafili mu do tego~~ / Domu Genealogią Sta=
rodawney a niegdys wtym Panstwie znakomitey
Osieckiey Familii. ktora iako wynalazkiem żadnym
była żeby mogła mieć iaki pozor prawdy przez
Dekret Trybunału Piotrkowskiego w Roku 1749.

pod

pod Laską JmP Pana Kazmierza Rudzinskiego
Kasztelana Czerskiego agitującego się Konfirmowa=
na była, Co gdy nastąpiło nie tylko Sam ale
Familia Jego wiele Urzędow y Starostw z dochodami
znacznemi posiadali. A że tym ktorzy
mu byli otworzyli do tego uszczęśliwienia drogę
nawdzięczyć się był w dalszym czasie, przeto aż do samey
Smierci ktora przypadła dnia 28 8bris 1763
w Saxonij w spokoynieniu zniemi zostawał u=
marł zaś w Religij Luterskiey Dzieci iednak
wszystkie w wierze S. Katolickiey edukował.
Poiął był in Sociam Vitæ Annę Kolowratowną
z Familij kwitnącey w Czechach Panią osobli=
wie swiątobliwości ktora umarła Dnia 11 Maia
1762. a Wieku swego 45 Roku z tey zostawił
Synow 4 y Corkę Imieniem Amelię Mat=
żonkę JmP Pana Jerzego Mniszcha Marszałka
Nadwornego Koronnego Syna zaś pierwszego
Fryderyka Generałem Altylerij Koronney Dru=
giego Karola Czesnikiem Koronnym Trzeciego Hen=
ryka Łowczym Nadwornym Lit: Czwartego
Maurycego. Procz tych Urzędow trzymali War=
szawskie, Spiskie, Lipnickie, Brolemowskie, Błonskie
Piaseczynskie, Kampinowskie, Starostwa, Pierwszy
z nich

z nich z Koligacił się z Familią Jmć Panow Potockich, poiąwszy in Sociam Vitæ.

Jmć Pannę Annę Potocką Woiewodzankę Kiiowską pod czas trzeciego bez Krolewia osobliwszego mieli w osobie Nieboszczyka Graffa Keyzerlinga Posła Rossyiskiego /: niegdyś z Oycem Jeh maiącego dobre zachowanie :/ obronce po ktorego Smierci innych dla siebie protektorow szukać musieli y po zakonczonych instancyach przez Familią Jmć Panow Potockich u Krola Jmć mimo innych Urzędow Czesnikowstwo Koronne Łowczowstwo Nadworne Litt: Spiskie, Błonskie, Piaseczynskie y Kapinowskie Starostwa rezygnować musieli.

Dnia 18. Xbris Listem datowanym Krol Jmć Stanisław Leszczyński oświadczył Nayiaśnieyszemu Panu Powinszowanie wyniesienia na Tron Polski.

Za Panowania ieszcze S: p: Augusta III Syn Jego Krolewicz Karol będąc inwestyowany na Xięstwo Kurlandzkie niedługo się tą godnością cieszył, poniewasz iak tylko została Monarchinią Rossyiską Katarzyna II tak zaraz Syberyi Pierona uwolniwszy onemu Xięstwo Kurladzkie oddała ktorego następuie obisanie Inwestytury w następuiącym Tomie.

Opisanie

OPISANIE

Wiazdu czyli Inwestytury Xiążęcia Birona na Xięstwo Kurlandzkie. d. 31. Xbris 1764.

Piotr Biron Xiąże Kurlandzki Syn pierworodny Panuiącego Xiążęcia Jana Ernesta Oyca swego y swoim Imieniem odebrał ~~Mu~~ inwestiture w Warszawie następuiącym sposobem. Zrana dnia tego Xiąże Biron z Dworem swoim y Ekwipażem do tego Aktu przygotowanym ziechał do Pałacu Imć Panow Bruchlow. Jchmć Panowie Ankwicz Bielski y Garowski Prementski Kasztelanowie od Krola Jmći praeventive naznaczeni z Zamku w Karecie Krolewskiey paradney Liberyą Dworską otoczone ruszyli się y około godziny II. przed południem ziechali do reczonego Pałacu Bylowskiego gdzie przywitawszy Xiążęcia na Akt Inwestytury do Krola Jmći Zapraszali.

Jmć Pan Bielenski Marszałek Wielki Koronny wczesnie przytomnych Panow zamowiwszy Karety y Dworzan, iako też u Xiążęcia Woiewody Ruskiego Regimentarza Generalnego Kilkudziesiąt Żołnierzy Konnych dla assystencyi

Xiążęcia

Xiążęciu, tudzież obwieszczony Magistrat Sta-
rey Warszawy żeby Kompanie które na dzień
Koronacyi Królewskiey Parady czyniły na tenże
czas na mieyscu im wyznaczonym znaydowały
się. dwoch Komiszych Kawalkaty która się
o godzinie 9. znaydowała na Dziedzińcu Pała-
cu Saskiego, a żeby ieden porządku karet, a dru-
gi iazdy pilnował podług dispozycyi o godzi-
nie iedynastey z Dziedzińca taż Kawalkata
wychodzić zaczęła y nayprzod Officer z kilka-
dziesiąt Żołnierzy za nim Karety Starostow bez
Juryzdykcyi po nich Starostow Grodowych Pod-
komorzych Woiewodzkich y Ziemskich obojga Na-
rodow Urzędnikow Senatorow, Swieckich y Du-
chownych, y Ministrow, iedna za drugą
iechała, a przy każdey karecie Liberya Pana
tego którego była kareta znaydowała się gdy
Karety iedna za drugą wyciągały się linią
Xiąże Kurlandzki wsiadł do Królewskiey Kare-
ty w osim koni zaprzężoney z Jchmć Panami
Kasztelanami po niego przystanemi y ci na
przodzie przed Xiążęciem usiedli, w tym
iazda na konie siadła y przypuściwszy nay-
przod Mastalerzow o krokow kilkanaście Jchmć
Kawalerya

Kawalerya przed Karetą porządnie bogato y paradnie iechała. Na ostatek za wszystkiemi iechał Kawaler Kurlandzki Baron de Knigge Marszałek Dworu Xiążęcia do odebrania w Senacie Chorągwi Feudy od tegoż Xiążęcia naznaczony za niemi zaraz ruszał w Karecie Królewskiey Xiążę a za nią Szwadron Kawaleryi, za któremi własne Xiążęcia Karety z Kurlanczykami poszły na końcu zaś Dragonia Jego Nadworna, Jechał tedy Xiążę z Brylowskiego Pałacu przez Dziedziniec Saski y Krakowskie Przedmieyscie do pierwszey Bramy Zamkowey w ktorey stanęła Kareta z Xiążęciem y gdzie wysiadł

Krol Jmć za daniem Sobie znać obliżeniu się Xiążęcia do Zamku ubrany w Paludament z Pokoiow swoich przeniosł się do Senatorskiey Izby przed Nim Jchmć PP. Bieliński Koronny Ogiński Litt. Wielcy y Xiąże Sanguszko Nadworny Litt. Marszałkowie z Podniesionemi Laskami przed Marszałkami na wezgłowiach Koronny Jmć Pan Ogiński Woiewoda Wileński Berło Jmć Pan Wiąlopolski, Sendomirski Jabłko Złote.

Jmć Pan Twardowski Kaliski Woiewodowie poniesli, razem wszyscy trzey idąc y ieden wśrodku Koronny Feudalna, drugi berło prawą ręką, a trzeci iabłko lewą ręką trzymaiąc Przed temi Senatorami

Insygnia

Insygnia niosącemi nieśli Miecze wniebytno-
ści Miecznika Koronnego Jmć Pan Potocki
Cześnik Koronny a drugi Miecz Jmć Pan Ogiń-
ski Miecznik Litt a przedniemi wniebytności
Jmć Panow Chorążych Wielkich y Nadwornych
tak Koronnych, iako y Litewskich nieśli Chorą-
gwie Koronną Jmć Pan Szydłowski Chorąży War-
szawski a Litewską Jmć Pan Jurefowicz Sta-
rosta Orszański przed Niemi zaś szli Jchmć
Senatorowie Ministrowie, Status a za Krolem
Jmć Pan Szydłowski Chorąży Zakroczymski
Chorągiew Feudalną Kurlandzką niosący y Jch-
mć Urzędnicy Obuyga Narodow, y Postronne Cu-
dzoziemscy, wten czas znayduiący się.

Gdy Krol Jmć do Senatu przyszedł y zasiadł
w krzesle swoim pod Baldachimem po prawey
ręce przy krzesle Jego stał Jmć Pan Kanclerz
Wielki Koronny od Tronu Mowę maiący a obok
znim stanął Jmć Pan Woiewoda Wileń: z
Koroną za Niemi zaś obiema Jchmości ktorzy
Nieśli Chorągwie po lewey ręce Krolewskiego Krze-
sła stali Jmć PP. Marszałkowie przyni za-
raz staneli Jmć Panowie Senatorowie trzy-
maiący Berło y Jabłko, y Jchmć 7. Mieczami
6. a po

a po obudwoch stronach za Niemi stali inni U-
rzędnicy Oboyga Narodow.

Na Gradusie naywyzszym gdzie Krzesło Kro-
lewskie pod Baldachimem Obydwoch stron Krze-
sła były po niżey Jchmć Ministrow Stoliki przy-
stroione do Garnituru z Baldachimem y Tronem
na Ktorych Jchmć Senatorowie Insygnia trzy-
maiący ręce oprzeć mogli. Po lewey Ręce Krze-
sła Krolewskiego w tyle na Krok ieden był przy-
gotowany taboret przystoyny, na Ktorym Xiąże Kur-
landzki miał siedzieć. Jchmć Panowie Kawalerya
z Dziedzinca Zamkowego Bramą Grodzką wy-
chodziła ku Krakowskiemu Przedmieysciu y wyciąg-
gała się in ordyne do odprowadzenia Xiążęcia do
Pałacu Bryllowskiego

Wtey zaś Bramie gdzie wysiadał Xiąże
zastał przyimuiących Siebie Dworzan Krolewskich
na gorze zaś przy schodach zastał czekaiących na
Siebie Jchmć Szambelanow, przed Ktoremi Jchmć Pa-
nowie Dworzanie poszli y na samym ostatku przed
Xiążęciem Senatorowie. Ci ktorzy znim przyiechali.
Na poczatku galeryi Ku Jzbie Senatorskiey przyi-
mowali Xiążęcia Jmci Jchmć Kasztelanowie mnieysi
czterych na pułgaleryi Jchmć Panow Kasztelanow dwuch
większych Ktorym prym przed Xiążęciem Jmcią Ka-
sztelanowie Mnieysi dali. Blisko drzwi do Senatu

occurrebat.

occurrebat Xiążęciu Xiąże Jozef Sanguszko Marszałek Nadworny Lit: ex quo Koronny Nadworny niebyło, a zadrzwiami temi iuz przed samym Senatem Jchm Panowie Koronny y Litewski Marszałkowie Wielcy z Laskami przyimuiąc Xiążęcia y nayblizey niego idąc szrodkiem go przez Senat prowadzili. Przybliżaiąc się zaś do Tronu nisko po trzy razy pokłony Maiestatowi Krulewskiemu uczynił. A Krol Jmc za każdym razem uchilił Kapelusza, ci zaś co mu assystowali na swoie poszli mieysca, a Xiąże przyszedłszy do nay pierwszego gradusu Tronu na wezgłowiu przygotowanym za daniem znaku przez Jmc Marszał Koronn: klęknął ktoremu dał głos zaraz Jmc Pan Marszałek W^ki^ Koronny temi słowy Celsissimus Princeps de Biron Investiendus dux Curlandiae et Simigalliae alloquatur Sacram Regiam Maiestatem DMCA. Xiąże kompliment do Krola Jmc prozby o inwestyturę wdzięczność y wierność tak dla Krola, iako y dla Rzeczypltey wyrażaiąc uczynił Potym Komplemencie Jmc Pan Marszałek W^ki^ Koronny dał głos Jmc Panu Kanclerzowi Koronnemu a ten od Tronu odpowiedział

Po tey odpowiedzi Jmc Pan Marszałek W^ki^ Koronny dał znak Xiążęcia ażeby na naywyszy stopień

Tronu

Tronu wstąpił y zbliżył się do Tronu Krzesła Krolew=
skiego gdzie gdy stanoł Krol Jmć wziął Chorągiew
Feudy zrąk wzwyż pomienionego Jmć P. Marszałk
Wiel. Koronny dał głos Jmć P. Kanclerzowi W.
Koron. Ktory stojącemu Xiążęciu z Chorągwią w
ręku na tymże samym mieyscu Nomine Regio
Inwestytury danie de tenore sequenti protulit.

Sacra Regia Maiestas Stanislaus Augustus
Dei gratia Rex Poloniæ Magnus Dux Lituaniæ
Dominus Noster Clementissimus tamquam natu=
ralis et Supremus Dominus totius Litvaniæ Du=
catumque Curlandiæ et Semigalliæ Tibi Illu=
strissime Princeps Hereditariæ Illustrissimi Du=
cis Curlandiæ et Semigaliæ Parentis tui et pro=
prio nomine agenti tradidit et concedit in Feu=
dum Terras, Civitates, Oppida et Arces commemo=
rationem in Livonia Ducatuum Curlandiæ et
Semigalliæ nihil excipiendo, sed pro=ut Illustrissi=
mus olim Gotardus de Kettler ac descendentibus
ex lumbis masculis usque ad ultimum olim Fer=
dinandum Ducem de linea recta tenuit et posse=
dit et ad eosdem Ducatus per huius Vexilli
traditionem investit et instituit gratia et benigni=
tate sua Regiæ Magiestatis accedente.

Po investiturze zadaniem znaku przez Jmć
Pana

Pana Marszałka W^o Koronnego była na pogoto:
~~[illegible]~~ wiu Xięga Ewangelii a Xiąże Jmc przy:
stąpił y Klęknął z Chorągwią w lewey ręce a prawą
w Ewangelii położywszy przysięgę wierności zwy:
czayney Rzecz Królowi y Rzpltey zadyktowaniem
Jmc Pana Kanclerza W^o Koronnego wykonał.
Podczas przysięgi wszyscy Senatorowie z odkrytemi
głowami powstali, Po przysiędze za znakiem
danym od Jmc Pana Marszałka W Koronnego
wstał y na drugi stopień od Tronu zstąpił, a od:
dawszy Chorągiew Jmc Panu Basanowi Knigge
Kawalerowi Kurlandzkiemu do niesienia Jey wyzna:
czonemu obrócił się znowu do Króla Jmci, y za
znakiem Jmc Pana Marszałka W^o Koron: podzię:
kował za Inwestyturę Na tę podziękowanie za
danym głosem Jmc Pan Kanclerz W^o Koronny
od Tronu odpowiedział.

Po odpowiedzi takowey Jmc Pan Marszałek
Koronny zaprosił Xiążęcia do siedzenia na Ta:
borecie przygotowanym Usiadł zatym Xiąże na
taborecie y głowę nakrył. co wraz y Ichmc Sena:
torowie Którzy insygnia Regni na wezgłowiach
trzymali, iako tez Ministrowie przy Tronie stoiący
uczynili Posiedziawszy Xiąże Jmc z Głową nakry:
tą ad

ad reverentiam Maiestatis zodkrytą tylko czaru siedział, Potym Xiąże wstał y skłoniwszy głowę nisko przed Krolem zszedł zGradusow dla respectu Maiestatu tyłem odchodząc y tak po trzy kroc się nisko pokłonił Potym z Senatu wyszedł y ci Jchmość ktorzy mu assystowali przychodząc mu odprowadzili przed Karetą Xięcia Jmć Pan Knigge Kawaler Kurlandzki zrozwinientą Chorągwią Feudy iechał tym sposobem Ceremonia wszystka była odprawiona, Tegoż dnia tenże Xiąże solenny u siebie wieczor dawał Bal z Jluminacyami

Trzeba wiedzieć że tak przed Jnwestyturą tegoż Bierona na Xięstwo Kurlandzkie iako y pozakonczoney oneyże Szlachta iemu przeciwna niechciała bydź posłuszna, dla czego wdalszych latach o Krzywdy sobie od niego poczynione w Sądach Relacyinych Sprawe mieli.

Przypadki

Przypadki znacznieysze w Kraiu Polskim y w innych Panstwach w Roku 1765. ZDARZONE.

Na początku Roku tego dnia 7 Jany Panuiący Oyciec S. Klemens XIII. wydaną ~~Bulla~~ Bullą potwiedził Institutum Zakonu Societatis Jesu który przed kilką laty z Portugaly a poźniey z Francyi wypędzoni byli.

Dnia 8 Januaryi odprawiła się w Warszawie Rada Senatu względem wysłania od Rzptey Postow do Cudzych Kraiow z oznaymieniem obranego Krola tudziesz otrzymania dalszych Interessow.

Dnia 14. Januarij Jmc Pan de Benoit Rezydent Pruski z rozkazu Monarchy swego natione Cła Generalnego w Polszcze przez Seym convocationis uchwalonego, a na Seymie Coronationis potwierdzonego podał Krolowi Jmc Memoriał /: który nie mały animadwersyą Ministerium Polskie y cały Dwor wprowadził Gdyż skutki onegoz potym dla Polski pokazały się nieszczęsliwe y szkodliwe.

Przez daną na tą zupełną rezolucyą Expedyował

Expedyował Krol Jmć do Dworu Peterzburskiego Listy aby Imperatorowa Jmć Rossyiska Krolowi Jmć Pruskiemu takowe interessowanie się wyperswadowała y remonstrowała iż żadna zatego Intratami Monarchy Pruskiego nie będzie krzywda.

Wtym że czasie od Krola Jmć Pruskiego in scripto potwierdzenie liberorum Exercitium dla Ludzi wiary Katolickiey na zawsze nowemu Kościołowi Katolickiemu w Berlinie nadane.

Dnia 23. Jan. w Wiedniu odprawił się z wielką wspaniałością Maryaż Krola Jmć Rzymskiego Jozefa Syna Panuiącego Cesarza Franciszka I. z Maryą Jozefą z Xiężniczką Bawarską Corką Karola VII. Cesarza a Siostrą rodzoną Maximiliana Jozefa Panuiącego Elektora Bawarskiego.

Tegoż dnia wśrzrod Rynku Miasta Warszawy z Dekretu Konfederacyi Generalney palony był przez Mistrza Manifest uczyniony przeciwko Xięciu Bironowi y Jego Inwestyturze przez Kurlandczykow przeciwnych Jemu a sprzyiaiących Krolowi. tymże Dekretem Jmć Pan Hekking Szlachcic Kurlandzki, ktory pomieniony Manifest imieniem innych Malkontentow uczynił skazany na

na Rok sześć Niedziel ad Sessionem Juris in fundo dobra, Dobra zaś Jego wszystkie z Konfiskowane on iednak zawczasu do Krolewca uszedł.

Dnia 31. Januarij Woysko Moskiewskie z okolicy z Warszawskiey wymarszerowawszy w Prusy Polskie lokowało się w bliskości Gdańska, założywszy Generalną Kwaterę w Malborku wielką niespokoyności nabawiło Gdańszczanow obawiaiących się ażeby pomienione czego przeciwko Ich Miastu nie tentowało w ktorym wielka była ostrożność zachowana nie inna zaś przyczyna była, zaięgnienia się w tameczną Stronę Armii Moskiewskiey tylko dla Konsumpcyi pozostałych tam swoich od ostatniey Woyny Magazynow

W Miesiącu Lutym na początku Miesiąca tego deliberowano u Dworu iak intytulowane bydź miały Konstytucye Seymu Coronationis immediate z ostatnego Cyli Konfederacyi Generalney tytułem czyli też zwyczaynymi ktory się udaie Seymow nie podczas Konfederacyi odprawionych, Ac tandem stanęło conclusum żeby pisać do wszystkich Grodow o Informacyą iżeli w ktorym z nich nie iest uczyniony Manifest

przeciwko pomienionemu Seymowi co gdy u=
czyniono, zaszto ze wszystkich Grodow upewnie=
nie, że nigdzie nie iest zaniesiony Manifest,
przeto pomienione Konstytucye intytutowano p.
t. Prawa y Przywileie za Panowania Krola
Jmci Stanisława Augusta.

Dnia 8. Februaryi wyiechał był z Warszawy
do Moskwy po pięc miesięcznym bawieniu się Ber-
nard Gilli Wielkolud czyli Olbrzym, a że mniemano
iż on od widzenia Siebie znaczne Pieniądze w Pol-
szcze zebrał tedy Kommissya Skarbowa dyspono=
wała, ażeby przed wyiazdem swoim z Warszawy Cło
do Skarbu publicznego zapłacił, w tym interessie
tenże Wielkolud podał Nayiaśnieyszemu Panu
Memoryał upraszaiąc ażeby wolny był od włożonego
na Siebie Podatku przekładaiąc że zebrane w Pol-
szcze od widzenia Siebie Pieniądze ledwie mu na
Sustentacyą w tym Kraiu y podroz tak do Polski
iako y z Polski wystarczyć mogą.
Krol Jmć odesłał go do Kommissyi Skarbowey
ktora po niejakiey deliberacyi przykazała ażeby
tenże Bernard Gilli contenta suppliki swoiey JKmci
prezentowaney przysięgą potwierdził. Co gdy wykonał
od zapłacenia Cła był uwolniony.

Dnia tegoż Lutego datowanym Listem Rzecz
.pospolita Wenecka oswiadczyła Nayiaśnieyszemu
Krolowi

Krolowi Rekognicyą z przytączonym powinszowaniem wstąpienia na Tron Polski.

Dnia 11. Februarij Pierwszy raz za Panowania teraznieyszego Trybunaty Koronne Wielkopolski w Piotrkowie pod prezydencyą Jmc Pana Xiędza Krzysztofa Szembeka Kantora Gnieznieńskiego a Laską Jmc Pana Mielżyńskiego Kasztelana Poznanę. Małopolski w Lublinie pod Prezydencyą Jmc Xiędza Jgnacego Krasińskiego Kustosza Lwowskiego a Laską Jmc P. Cetnera Woiewody Betzkiego Reassumowane były.

W tychże dniach Delegowani od Trybunału Wielkopolskiego Jmc Xiędz Lubieński Kanonik Gnieznieński Vice Prezydent tegoż Trybunału y Mycielski Starosta Konenę Deputat Poznański u Krola Jmc publiczną mieli audyencyą.

Jako się wspomniało w Miesiącu przeszłym iż Memoryał od Ministra Pruskiego był Krolowi Jmc y Ministrom podany o Cło Generalne w Polszcze ustanowione na ktory Dnia 14. miesiąca Lutego dopiero toz Ministerium Polskie dało odpowiedź utrzymuiąc nie tylko za sprawiedliwe y na tylu Konstytucyach danych fundowane ale bynaymniey ani Paktom Welawskim, ani co do Interesse Krolowi Jmc Pruskiemu niebyło szkodliwe.

Lecz

Lecz nieuważaiąc Krol Jmć Pruski na początkowe Dworu Polskiego perswazye nad Wisłą będącym gdzie dla utrzymania ustanowionego nowego Cła Generalnego od przechodzących Statkow ze Zbożem y roznemi Towarami do Gdańska y ze Gdańska sprowadził część Woyska swego y nad brzeg Wisły 12. Armat założyć Kazał surowy wydawszy swoy przykaz azeby bez żadney excepcyi y względu na czyie kolwiek statki odbierano Cło po 10. od Sta to iest od łasztu Pszenicy Złł Pruskich № 11. y połosma Grosza od łasztu zyta Złł Pruskich № 7. Gro: 15. od Jęczmienia Złł Pruskich 6. od łasztu Owsa Złł Pruskich 3. grz 25. od łasztu Grochu Złł Pru: 10. od Soli łasztu Złł Prus: 22. grz 15. od Oxeftu Złł Pru: 3. od 10 funtow Kawy Złł Pru: 3. Słowem od wszystkich Generalnie rzeczy. Jnaczey zaś Pieniądzy tychże brać nie chcieli tylko po Złł 8. Prus: Czerwony Złł Ruble Złł Pr: 3. Szostaczki. Wszelkie Grozy Pru: 4 Wiele Statkow ktore niechcąc płacić tego Cła do Kiędyby Rezolucye od swoich Panow na to odebrali, musieli od noclegu płacić na Komorę Pruską po Talarze Kwidzinskie przez ieden tydzień importowało do Skarbu Krola Jmć Pruskiego na tydzień przez to 30,000 Talerow

Miasto Toruń unikaiąc tak wielkiey Straty na

Komorze

Komorze Kwidzinskiey, przestało wisły sprowadzać Towary lecz osimdziesiąt Furmanow ustanowiwszy onez lądem ze Gdanska przez połowę mnieyszym Kosztem przywozili a Ktory sposobie iżeliby nie miało toi Cło ustać y Miasto Gdansk zamyślało.

Powziąwszy Krol Jmć a tak znaczney szkodzie tym sposobem Kraiowi weyna czynioney w partekularnych Konferencyi uradzono azeby Senatus Consilium wtey Materyi było złożone. Jakoż po skończonym tymże wysłano w delegacyą Jmć Pana Podstolego Koronę od Krola Jmć Pruskiego do traktowania y wyczerpnienia Myśli Krola Pruskiego, co za Cel y racyą ma wybierania tego Cła Pomieniony tedy Jmć Pan Podstoli pięknie był przyięty lecz gdy przyszło do traktowania znim samym o tymże interessie zaraz słabość lub pilne expedycye interessow Krola Pruskiego zachodziły y tym sposobem Poselstwo zakonczone

Wkrotkim iednak czasie na remonstracye Dworow Cudzoziemskich ter Cło w Kwidzynie od Krola Jmć Pruskiego ustanowione iest zaSuspendowane nayprzyncypalniey dla Holandyi

to

to uczynic musiał, albowiem Hollendry Commercyą znim poprzestac deklarowali. Wyznaczeni więc byli Komissarze zobydwoch Stron do roztrząśnie=nia interessu tego y zupełnego zakonczenia.

Dnia 25 Februaryi Komissya Skarbowa Koronna na Kadencyi wtym Mięsiącu przypa=dłey ułożył instraktarz Cła Generalnego, podług Ktorego od Tatarow rodzących się w Polsce y wniey przedawanych 2. od Sta gdy zaś te Towary za Granicę wychodzic będą po dziesięc od Sta od Towa=row wchodzących do Polski primæ necessitatis bez Ktorych obeyść się nie można Cztery od Sta od Towarow Convenientiæ czyli dla przystoyności zCudzych Kraiow sprowadzonych osm od Sta od Towarow superfluetatis, to iest iedynie zzbyt=ku nie zpotrzeby zapisanych iako to haftow Koronek Kosztownych wszelkich Kleynotow, y ma=teryi bogatych, 12 od Sta nemine excepto wszy=scy powinni.

Taż Komissya Skarbow karała tych wszy=stkich przez Sąd swoy zapozwac Ktorzy będz zzadawnionego zwyczaiu, będz wigore Przywileiow Cła od Towarow wybierali. Ztych Ktorzy na ta=kowe Komory lub przy Komorkki nie zbite

produkowali

produkowali Przywileie wyznaczone im byłyż Skarbu Publicznego Korespondujące Prowincyi Summy innym zaś niemaiącym do tego prawa wybieranie wszelkiego Cła zabroniono.

Między innemi Miasto Kraków ad Instancyam Instygatora zapozwane oroznaite extorsye wnim praktykujące się gdy wore Prawa y Przywileie produkowało pozwolono mu tylko Mostowe Brakowe, y Woskowe wybierać inne zaś wszystkie rodzaie dochodów częścią poznoszone, części też do Skarbu Publicznego przyłączone wrekompense których taz Komissya pomienionemu Miastu 60,000 Złł Polskich raz na zawsze ze Skarbu Rzpltey wyliczyć Dysponowała.

Libertacya służąca Królowi Kurkowemu tegoż Miasta Vigore którey od dawnych czasów nadaney wolno mu było co rocznie pewną liczbę beczek Wina z Węgier bez płacenia Cła do Skarbu Skassowano a zamiast Jey temuż Królowi Kurkowi 3000 Złł Polskich co rocznie ze Skarbu wyznaczono

Na teyże Kadencyi Kommissyi Ekonomiczney rozne

względem

względem Żydow uchwalone rozporządzenia na Seymach na ktore się do tąd pewnych czasow zieżdżali zniesione są zalecono im żeby porządek między sobą podatkowania utożyli taki iaki może bydź ulżeniem dla nich samych bez uszczerbku dobra Publicznego, a raz żeby obrali z pomiędzy siebie w Kachatach y Synagogach przełożonych dla lepszego ich rządu y żeby ci przełożeni in scripto desiderija Żydow Radzie Skarbowey w czasie Kadencyi podawali.

W tymże czasie nadeszły były do Warszawy bryki z Suknem dla Dworu y Regimentu JKMy w czym gdy się Komora Warszawska dowiedziała rewidować y Cła pretendować niechciała lecz Krol JmY daiąc przykład z siebie sukno taxować y podług taxy Cło do Skarbu Rzeczypltey zapłacić kazał.

Dnia 11. Miesiąca Marca stanął w Warszawie Kuryer pod Konwoiem Kilkunastu Hułanow Krolewskich y 6ciu trąbiących podstylicnow z expedycyą od samego Sułtana Tureckiego y Weyzera y od Pana Stankiewicza Rezydenta Polskiego w Turczech będącego maiąc przyłączone do tey Expedycyi dwa Listy do JmY Hetmana

Branickiego

Branickiego W.o Koronnego wiédnym wyraża
że Jmc Panowie Hetmanowie oboyga Narodow
dali sobie odebrac władzę ktora była Bardo wol
nosci przeto takowy interess temperyzowac ra-
dzi tenze Weyzer przyrzekaiąc iak się pora spo-
sobna otworzy że Monarcha iego przez pacta
obowiązanym będąc utrzymywac wolnosc Pol-
skie a mianowicie że przez odebranie władzy
Hetmanom powiększona iest w Krolu co są-
dzili za rzecz niebezpieczną dla Polski przed
się weźmie wszelkie sposoby do powrocenia
oneyże Warunkow, ~~dar~~ drugi był List Jmc Pana
Stankiewicza Cyframi pisany to w sobie za-
wierał że wszyscy Przyiaciele Portę nakła-
niaią do intencyi Jego poniewasz zaś interess
wielkiey wagi zachodzi zaczym Porta w dal-
szych rezolucyach deliberuie upewnia zaś iż
dezyderya Jmc Pana Hetmana dostateczną
odbiera satysfakcyą. Na koniec po pilney
Indagacyi tez listy Jmc Pa Hetmana odesłali
ktore względem tych Cyfer że wszystkiego se-
kretu dosyć niemogli, życzono sobie nadesłania
do Jmc Pana Hetmana Klucza czyli infor-
macyi do przeczytania tegoz naco dał rezolucyą
iż

iż będąc wyzuty z Władzy Hetmańskiey przez Konsekwencyą niespodziewaiąc się żadney mieć z Portą Korrespondencyi dawno go spalił.

W tymże czasie Prowincya Pruska Manifest w Starogardzie uczyniła o Cło generalne Miasta zaś Pruskie w Kowalewie, co Króla Jmć y Ministeryum uraziło dla czego w krótce Jmć Pan Instygator Koronny uczynił Remanifest

W^d Miesiącu Kwietniu dnia 3. w Mieście Grodzisku mil 4 od Warszawy należącym do Jmć Pana Generała Mokranowskiego takowy zdarzył się przypadek Żyd tameczny gdy niemógł dobyć Czopa z beczki półtora Kamienia w sobie Prochu maiącey tak był nie rozeznany iż rozpaliwszy rożen dobywał go w tym proch zapalony całe domostwo w górę wysadził nawet podwaliny z mieysc swoich ruszył, Żydowka y siedmioro dzieci Jey tym przypadkiem na śmierć zabici Żyd zaś który dobywał tego Prochu w opończy będąc trafunkiem na krokwi zawieszony żyw został ale ciężko raniony w głowę y

oczy

oczy miał wypalone od huku zaś wielkie-
go wpobliszych domach Piece się porayno-
wały.

Dnia 10. Kwietnia z rozkazu y woli Kro-
la Jmc ktory widząc znaczną zgry pocho-
dzącą szkode nie tylko od sona w Tuba
ogłoszono ale y Dekretem Marszałkowskim
Publicznie zakazano gry w Karty wszelkie
aby na Kompaniach niebywały. to się stało
podobniesz y w Panstwach innych iako to
Krola Jmc Pruskiego y Cesarskim

Dnia 21. Kwietnia odprawił się Seym
w Kurlandyi na ktorym 18 Postow było z
Strony Jmc Xiązia Karola a 9. tylko z strony
Xiącia Barana y Jmc Pan Marszałek
zagaiac tenże Seym unikaiąc sprzeczek
zadney wzmianki nieczynił o obydwu Xią-
zętach mowił tylko o Krolu Jmc y Rzeczypltey
Polskiey po ktorym rozeszłym się Seymie
Stany Kurlandzkie wcale posłuszenstwo Xią-
ciu Bironowi wypowiedziały, gdy się zaś
Xiąze Biron oswiadczył iż Sposobu takiego
uzyie ktorym by Ich naklonił do Posłu-
szenstwa na tych miast znaczną Obywatelow

Kurlandzkich

Kurlandzkich liczba przeciwko niemu buntowac się poczęta dla czego Xiążę Biron uniknąc takowych zamachow na czas nie iaki do Rygi wyiachac musiał.

Rozporządzone na Seymie Coronationis y ustanowione generalne wszelkie subsellia (: wyższe y niższe) sprawiedliwosci w Kraiu nayપotrzebnieysze każde rożebna w czasie swoim wyznaczonym chwalebnie zaczęte były iako na Dzień 4. Miesiąca Maia Iurysdykcya Sądow Nadwornych Koronnych czyli Assesorya pod Prezydencyą JW Imć Pana Zamoyskiego Kanclerza Wgo Koronnego pregotoynemi assesorami sobie przez Seym przydanemi po zawitym zagaieniu y Reassumpcyi przez Woyz wyrażonego JW Imć Pana Kanclerza W. Koron: przyzwoitym trybem sądzić się zaczęta.

Dnia 8. Maia Konferowanie nowo ustanowionego Orderu Sgo Stanisława zwiętką uroczystością było obchodzone. Naypierwiey o godzinie 8. zwana altylerya Koronna stokrotnym wystrzeleniem z Armat tenże fest ogłosiła potym o godzinie iedynastey Krol Imć w Assystencyi wszystkiego Panstwa udał się

do

do Kościoła S. Krzyża XX Missyonarzow gdzie 25. Osob tym Orderem zaszczycił. Ciż Kawalerowie Jurament wykonali że Wierność Krolowi y reguły tegoz Orderu zachowywać będą. Z Obowiązkow innych nayprzyzwoitszych y naychwalebnieyszych iest ten iż na utrzymanie zaczęto funduszu Szpitali Dzieciątka Jezus zwanego przez JmX. Xiędza de Bodue Missionarza wynalezionego, każdy z Panów przy odbieraniu pierwszy raz tegoz Orderu S. Stanisława powinien wypłacić # 25. do Szpitali tegoz po tym zaś co rocznie po # 4. tamże dawać mają.

Wtymże Miesiącu Ognie wielkie panowały w Warszawie tak przez podrzucanie osob umyślnie iako też y Przypadkiem przez co znaczną szkodę Obywatele tegoz Miasta ponieśli.

Dnia 5. Miesiąca Czerwca w Mieyscu Toruniu nie praktykowany przy mości ur. slanym powstał Tumult z okazyi poroznienia się kilko dniami przed tym w tańcu Flisa tamteyszego z Flisem Polskim

do

do Gdanska płynącym ktory zarozkazem
Szypra swego zbuntowawszy mnostwo swych
Kolegow tego Flisa Torunskiego spokoynie
nie daleko Mostu siedzącego obstąpiwszy o=
krutnie Kiymy zbili na ostatek za nogi
uchwyciwszy, po ziemi na most do Hatwod
wlekli chcąc tam go dobic ktory gwałt
stoiące Warta przymowiwszy postrzeliwszy tegoz
Flisa z Rąk prawie Rozboynicżych uwol=
niła. Quo facto tez Chłopstwo gdy zaroz=
kazem Szyprow na tez Wartę uderzyło, ~~tam~~
ta podniosłszy z Osobą zwod reyterowała się
do Hauptwachu swego atoli Chłopstwo prze=
ciąwszy liny tenze zwod pusciło koncem
attakowania tego hauptwachu lecz gdy za
nadeyściem więcey Zołnierzy pewnego szypra
herszta tego buntu w Areszt wzięto uspo=
koiłsię nie co ten tumult, Zawypuszcze=
niem tegoz Szypra na prozbę innych
za daną assekuracyę ze się spokoynie sprawo=
wać będą Gdy się potym wiele Studentow do Mo=
stu zeszło, Ci z Szyprami na nowo pofomen=
towawszy piianych Chłopow powtorny przez nich
nastąpił attak, Warty z Drągami, Wiosłami
Kamieniami

Kamieniami etc tak dalece że kilku Żołnie=
rzy śmiertelnie raniono ktorzy widząc się tak
w niebezpiecznym razie po dwa ~~raz~~ razy ślepo
dali ognia na Areszterow przez co ieszcze gor=
szemi y zawziętszemi zostali, gdy żaden
z nich nie zginął. Przymuszeni byli tedy
strzelic ostro y gdy trzech Flisow trupem
padło reszta na kilka set Chłopow wro=
sypkę poszło

Dnia 18. Czerwca Miasto Krakow w
wielkiey zostawało trwodze z przyczyny czy=
stego mianowicie w Zamek tameczny bi=
cia Piorunow z ktorych ieden w Poselską
Izbę, a drugi w Skarbiec gdzie insygnia Kro=
lewskie znayduią się naybardziey godził, z tym
wszystkim znaczney nieuczynił szkody.

W tymże czasie ogłosili byli w Warszawie
iakoby Dwor Wiedenski oswiadczył Wersal=
skiemu swoie skłonności do rekognicyi Krola
Jmci teraznieyszego Polskiego na co Dwor
Francuski te dał rezolucyą że Krol Jmć
Chrzescianski bynaymniey Dworu Cesar=
skiego intencyi się nie sprzeciwicie lecz

sam

sam umysł ten interess do dalszego odłożył czasu.

Dnia 26 Januarij Jmć Xiądz Ostrowski Biskup Kuiawski iako Delegat JKmći powinne Nayiaśnieyszemu Panu od Miast Polskich do Torunia Gdańska y Elbląga przez wykonaną od onychże przysięgę odebrał Homagium od ktorych nie tylko wszytką okazałością był przyięty y solennie traktowany z całym swoim Dworem ale też prezentami regalizowany.

Dnia 8 Miesiąca Lipca Miasto Warszawa podała Krolowi Jmć Prawo y przywilie swoie do Konfirmacyi, ale że Exkluzyą Dyssydentow mocno obwarowało sobie podług dawnych praw przeto od Magistratu podpis denegowany dokądby tey Exkluzyi nie molifikowano.

Dnia 22 Lipca Jmć Xiądz Koninski Władyka Mochylowski Dyzunit miał Audyencyą u Krola Jmć na ktory dopraszał się ażeby Schyzmatycy in Exercitio Religionis suæ byli spokoyni y przy dawnych Prawach y przywiliach zachowani zostali

zostali tudziesz wyrazit niektore uciemięzenia od Unitow ktore teraz y dawniey ponosili oddat na ostatek Listy od Imperatorowey Rossyiskiey wszkie interessie tyczącey.

Dnia 1. Miesiąca Sierpnia Krol Jmc wyznaczyt Komissarzow Jmc Pana Walewskiego Kasztelana Sochaczewskiego iako Prezesa y Jmc Pana Sobolewskiego Łowczego Ziemi Warszawskiey Puchały Podsędka Ziemi Warszawskiey Zielenskiego Łowczego Sochaczewskiego ktorzy to Komissarze w Miescie starey y nowey Warszawy na Ratuszu mieli Komissyą zwaną boni ordynis, na ktorey czyniono indagacye wzglendem tychże miast Duchownych Publicznych ichże Obyczaiow Przywilecie na gronta onychże rewidowano y roztrzęsano gdzie etiam Klasztory Panow rożnych y Szlachtę maiących w mieście swoie Possesye przypozywano do pokazania swych Przywileiow Miasto Gdansk na przychodzących co dziennie Moskalow świeżych y dawnych na Konstytucyi będących

a

a wielkie onymże naprzykrzaniasię czyniących
ścieli się u Dworu lecz bez skutecznie wtymże mie-
szący Krol Jmć Francuski Krolewica Jmć Ka-
rola Listem Ręką własną pisanym upewniły
za Dworami zsobą zkoligowanemi oraz za
Portę Ottomanską assekurował że Rekognicya
y przyiazn zDworem Polskim do tąd nieu-
gruntuiesię poki Xięstwo Kurlandzkie wrowne
niebędzie oraz intrata z Xięstwa wybrana lub
szkoda Korespanduiąca &.

Względem powrucenia odebranego Krole-
wiczowi Jmć Karolowi Xięstwa Kurlandzkie-
go oraz uczynioney szkody y krzywdy nad-
grodzenia iakim sposobem się stało krotko
nawinąć myślałem.

Xięstwo Kurladzkie w Roku 1739 za
Panowania Augusta III. Krola Ernestowi
Janowi Bironowi dane y tylko przez Porta
nie raz osobiście /tak Prawo mieć chce/ po-
przysiężone Gdy zwali Imperatorowy Rossyi-
skiey Chbity y okoliczności pewnych tenżi
Ernest ~~Biron~~ Biron na Syberyą był wzięty, tam
długi czas zostaiąc toż Xięstwo wakuiące bez Pana

na

na Suppliki Obywatelow tamteyszych Rzeczp:lita
Polska iako Pani opiekuiąca się chcąc nowego po-
stanowic Więc za interessowaniem się Nayiasnieyszey
szey Imperatorowy Elzbiety Krol Jmc August III.
w Roku 1758. złożywszy Senatus Consilium,
zdał w takowey okolicznosci Rady Senatu
ponieważ Seym żaden skutecznie doyść
nie mogł Za zezwoleniem tedy większey liczby
Senatorow / procz Familii Xiążąt Czartoryi-
skich osobliwie Xiążęcia Kanclerza WW X Lit
Mocno przeciwnego y nie dozwalaiącego nowey
Instauracyi na Xięstwo Kurlandzkie, gdy
nawet Pieczęci Krolewskiey na Dyplomata dać
niechciał: / Syna swego Krolewicza Karola
po wykonaney osobliwie na wiernosc Rzecz
plitey na Wiernosci przysiędze na Xięstwo
Kurlandyi y Semigalii w Roku 1759 instau-
rował ktory to Xiąże Jmc Karol potym
poiechawszy do Kurlandyi od wszystkich
obywatelow tamteyszych mile był przyięty
y onemuż wszyscy powinne homagium
złożyli oraz super fidelitatem przysięgę ro-
dotą wykonali ciesząc się iż Pan Bog
takowego

takowego dał im Pana ktory lubo Religią im był odmiennyß poniewasz tam iest Luterana Religioß lecz przymiotow naycelnieyszych wielkiego ~~Krola~~ Krola Oyca Syn wstąpiwszy wspaniałości miłości, rozsądku y sprawiedliwości zywy portret będąc y naśladowca to ozdobą serca tychże Obywatelow mocno ku sobie niewolił.

Wkrotce gdy odmiana rządow w Moskwie stała się po śmierci Imperatorowey Elżbiety uwolniony będąc z Sybergi na tenże czas Ernest Biron iuz nie prawnie lecz bardziey gwałtem z pomocą woyska Ross: pod Komendą Generała Symolin będącego w nową possessyą zaczął się promowowac Ktoremu Obywatele Kurlandzcy Ministrowie Status y wszyscy znacznieysi Panowie nie chcąc uznawac go za Pana oswiadczyli się iz Xiążęcia Karola iako prawdziwego Jch Xiążęcia y Pana nigdy nieodstąpią Jednak gdzie siła większa tam była y zwycięstwo poniewasz Ernest Biron maiąc niektorych Obywatelow sobie przyiaznych innych tak Ministrow Status, iako y Officialistow iuz

iuż to postrachem Woyska Moskiewskiego iuż
to y samym wykonywaniem surowych po=
stępkow ile mi z Obywatelow tak na oso=
bach od Urzędow Wszelkich oddalaiąc iako
y na dobrach onez zgruntu niszcząc y ruy=
nuiąc do posłuszeństwa Sobie ani Xiążęciu
Karolowi przyniewalali Samego nawet Xiążęcia
Jmc Karola odebrawszy onemuż z pomocą
Woyska Rossyiskiego wszystkie intraty
Xiążęcie do ~~tego~~ tąd prześladowali poki tenże
Xiąże Jmc Karol nie mogąc znieść tych
Krzywd y wiolencyi zwielkim uszczerbkiem
honoru swego z Kurlandyi wyiechać musiał.

Zaszła smierć wkrotce nie odratowa=
nego wiekami Krola Augusta III. w Roku
1763. umorzyła oraz y sposobność Synowi
Xiążęciu Karolowi do powetowania Krzy=
wdy iego gdy y przychilność przeszłey
Jmperatorowey Katarzyny II. teraz Panu=
iącey wcale odmienna się bydz wydawała.
Dla czego to wszystko do czasu wpostrono=
nych Potencyi przyiaznych y zkolli=
gowanych z Domem Saskim za sus=
pendowane zostało

Wtymże

Wtym że miesiącu, Sierpniu Mennica JKMci w Warszawie do bicia monety Srebrney y Złota wkupionym umyślnie na to Pałacu zupełnie porządki do tego wszystkie potrzebne y z cudzych Kraiow ludzi sposobnych zprowadziwszy zaczęła bić wtymże Roku Pieniądze ad ligam Imperii daną wszystko monetę skasowawszy.

Dnia 6. 7bris JMć Pan Goltz Poseł od Krola JMci Pruskiego przysłany do Traktowania Jnteressow Dworu Polskiego względem Cła za suspendowanego wKurdynie wybieranego gdy po kilkokrotnych Konferencyach z Ministrami Polskiemi mianych oraz dawnych sobie in Scripto replikach pro & contra probuiących y utrzymuiących. Gdy niemogł się tenże JMć Pan Poseł Pruski doczekać finalney determinacyi Cła Generalnego oświadczył się zdrugą iż Monarcha tego żąda tego aby Dyssydenci podług traktatow Oliwskich y Welawskich wolne Religii swoiey Exercitium mieli y żeby do wszystkich Prerogatywow ~~mieli~~ w Obvyqu

w Obuyga Narodach przypuszczeni byli, Ministerium Polskie dało na to Replikę iż wspomniona propozycya wszystkie Prawa Polskie zgruntu by obaliły gdyby skutku za mocnym Krola Jmc Pruskiego popieraniem przyiść miała radzili tedy aby Jmc Pan Poseł niezastanawiaiąc się na tey propozycyi, dalsze Pryncypała swego żądze proponował. Lecz on oświadczywszy że te Krola Jmc Pruskiego ułożenie musi nie omylny swoy skutek wziąć gdy do tego wszelkie starania y kłotni kierować umyślił.

To iest pewna że interes Dyssydentow ktory tenże Jmc Pan Poseł proponował nie dopiero w tych czasach ułożony był ten Proiekt tak Krola Jmc Pruskiego iako Imperatorowey Jmc Rossyiskiey tylko nie można iednostaynie mowić ażeby iedna myśl y do iednego obydwie Potencye zamierzały Poniewasz Krola Jmc Pruskiego okoliczności zinnego zrzodła wypływaią zpożytkiem dla niego Dworu zaś Peterzburskiego ieszcze od czasu Piotra Alexewicza ułożona Perspe-

ktywa

Perspektywa swych zamysłów za Panowania teraznieyszego Krola widząc sposobność siłę y moc skutek teyże wykonać chcieli. Jakoż początki niektore okazują dowod tego Proiektu co za koniec nastąpi czas przyszły Swiat cały naylepiey obiasni y nauczy oczekiwiący przez czas niemały Archymadryta czyli Władyka Mochilowski Dizunit z innemi swemi kollegiami na rezolucyą w swoich na audyencyi podanych punktach y rządach odebrał od Krola Jmci te Deklaracyą że wyznaczy Komissyą ktora zatrudnienia y kłotnie ułatwi, lecz ten zamach tak Dyzunitow iako y Dyssydentow pod Protekcyą Krola Pruskiego y Imperatorowey udaiących się wielkie za sobą w czasie dalszym pociągnął złych y nieszczęśliwych skutkow konsekwencye ktore w następuiących latach doczytasz się.

Dnia 5 8bris Krol Jmci złożył Radę Senatu za ktorą wydał Propozycyą to iest względem ustanowienia Postow w cudzych Kraiach y onym [illegible] wyznaczenia pensyi proporcyonalney na tey że Senatu Radzie

JpoJmci

JW Jmć Pan Borch Woiewoda Jnflant miał mowę w ktorey dopraszał się, ażeby sekretne u Dworu Rady nie praktykowały się, ktore się sprzeciwiaią Konstytucyom nakazuiącym Rady y Konferencye Dworskie w przytomności 16. Senatorow aby odprawiały się na ktorą ieżeliby werwani Senatorowie nie stawili się podlegać powinni w Karze w Konstytucyach opisaney.

Z Rady teyże Senatu wypadła Consilium aby Posłom u Dworow Cudzoziemskich po 3000 ꝟ Rezydentom 1200 ꝟ Agentom 600 ꝟ Sekretarzom 400 ꝟ Tłomaczom 200 ꝟ także wyznaczono aby na tymże dwarazy Senatus Artibus bywały Senatus Consilium.

W tymże czasie mocno rozgłosiło się w Warszawie a prawie w całey Polszcze y Moskwie słowo alagreve y nie tylko w używaniu bezustannym było ale nawet z ktorey mody pod tym znakiem wymyślono racya tego była sekretna dla ktorey porozumienia przyłączam Proiekt pewnego Gabinetu następuiący.

Proiekt

Proiekt

Pewnego Gabinetu myśli Moskwy zdawna do przywłaszczenia sobie Cesarstwa Wschodniego Knowane odkrywaiący

Piotr Alexiewicz Car Moskiewski pomiarkowawszy moc Państwa swego życzył sobie mocno tytułu Cesarza Wschodniego, a gdyby można było y samego Państwa Oświadczał się więc że y Unią z Rzymem chciał przyiąć pod pewnemi Kondycyami z których y ta była aby mu tytuł Cesarza Wschodniego był przyznawany, ale doznaiąc wiele wtym trudności widząc że Papież przenikał powierzchowne Jego oświadczenia a szczególnie tylko pomnożenie Schyzmy Cesarz też z Elektorami nie życzyli sobie nowego Kompaniusza Więc zaczął mocy zażywać ta lubo mu się nie co udała w odebraniu niektórych od Turka y od Szweda Prowincyi przecież wiele go to Kosztowało y nad Prutem od niebezpieczeństwa przyprawiło zdał się tedy sposob y skutecznieyszy

skutecznieyszy z Narodami wschodniey Cerkwi
podległemi Turkowi mieć porozumienie y zie-
dnać sobie Kredyt przez pobożność Wyc Bisku-
pom ~~Greck~~ Greckim y Czercom po sławniey-
szych Monasterach gdzie się więcey schodzic
wszystko rozdawać co roczne iałmużny ze
Skarbu swego Kazał co y w Polsce czynił
dla wsparcia swoich interessow przecież
dla życia swego nie mogł tey Planty do
skutku przyprowadzić y zostawił ią Sukce-
ssorom swoim Ci utrzymali ale wykonanie
Jego odważyć się nie mogli dla wielu prze-
szkod. Przybyło Im iednak wiele Kredytu
Narodow wschodnich że Możnieysi Grecy
Albanczykowie ~~Gure~~ Georgianie Macedon-
czykowie Dalmatowie swoie do Moskwy
na Nauki y na Służbę y do woyska posyłali
Synow ktory do Domow powróciwszy spo-
sobili y gotowali do przyszłey roboty Ziomkow

Ulryk Piotrowice nastepca Elżbiety nie
zdał się do tego a to że bardzo był przy-
wiązany do Krola Pruskiego ktoremu iako
Elektorowi zwierzyć się było niebezpieczno
Żona Jego do tego dzieła zdała się bydz

bydz sposobnieyszą więc tamten odrzucony a ta
wzięta na Tron z poradą nie których w Pe=
terzburgu przytomnych Polska zaś była
na przeszkodzie że by był Królem Elektor a
niektorzy Panowie y Damy przyiaznieysza
były Turkowi niz Moskwie Trzeba było prę=
dko takiego Krola ktoryby wiedział te
Planite ztąd był wierny y wdzięczny
Moskwie y czynił to co mu kaze zachęco=
ny róznemi perspektywami ugruntowa=
nia sobie Prawa do Tronu.

Tym czasem nie iakie bunty wszczęły
się w Egipcie Georgii Dalmacyi ktore w Ga=
zetach bardziey niz w samey rzeczy były
wynoszone dla wzbudzenia serc w innych
Grekach a gdy się wszystko udało na oświad=
czenie Radości z Warszawy wyszło hasło
Tabakier chustek Zegarkow etc alagrecue
nazywano y znaczyło po Grecku albo w
samey rzeczy iuz Grecka nasza gdyby się
moc potym pomnożyła przez ucięcie tako=
wych pieniędzmi Krolewszczyznami Py=

szny

Lżeyszych honorami, stateczniejszych pogróżkami y wiezieniem

Wyszło drugie hasło ale Clipse złe od Pospolstwa wymawiane gdyż to słowo było Francuskie al' Eclipse znaczące iakoby iuż następuie zaćmienie Xiężyca Tureckiego.

Docieklszy tego Potencye Cudzoziemskie y Ostrzegłszy Turczyna nie tak straszą Jego utrzymuiąc iako obawiać się wszelkiego wzmocnionego iednego Narodu w Europie. Turczyn też tego sam więcey doznał gdy Stefan etc. ysktory niedawno był między Kadetami w Petersburgu y zaczął Bunty w Dalmacyi więc ~~pew~~ przymuszony tym bydź ostrożnieyszym y gotowaciey na danie od posłu Czekat iednak iakiey okazyi przeciw Moskwie która mu się podobała przez udanasię wczasie dobrzym to iest w Roku 1768. do niego Konfederatow przyiął Ich chytnie nie tak broniące wiary y wolności Polskiey iako bardziey samego siebie Wtargnął był on był w Polskę dla znoszenia Moskwy ale go przestrzeżono ażeby tego nie czynił gdyżby

gdyżby wydano Uniwersały na Pospolite ru=
szenie przeciwko niemu y przytomna Mo-
skwa w Kraiu Polskim Każdeyby napędzała
do związku.

Dnia 21. listopada rozpoczęta była Kom=
missya Kompozycyi inter statum Secularem et
Spiritualem na ktore od statu Seculari te
były punkta 1mo aby appellacye nie szły do
Rzymu
2do Aby Annaty zniesione zupełnie były.
3tio Opactwa y Jch dochody pomiarkowane
4to aby dziesięcinę pieniężno niewyłączną dawali
5to Aby Stan Duchowny Subsidium Chari=
tativum do Skarbu Rzecypltey płacił ktore
to propozycye y Kommissya czyli Kompo=
zycya bez skutecznie rozeszła się.

We Lwowie podczas Trybunału taki stał
się przypadek idące wnocy Jmc Xiądz Krasicki
Prezydent Trybunału Małopolskiego zrozkazu
dany od Stangreta swego, ktory idących dwuch
Szlachty przed Karetą Biczem wyciął ażeby się
umknęli ci za takową Konfuzyą rozgniewani
rzucili się do Karety y na samym Xiędzu Prezy-
dencie zemścili się za co chwytani iednemu z

Dekretu

Dekretu Trybunatu. Rękę uięto drugiego Pu-
blicznie w Rynku batogami zbito.

Dnia 3. Listopada Na zaczętych Sądach
Relacyinych w przytomnosci Krola Jmę y
Senatorow agitowała się Sprawa Szlachty
Kurlandzkiey z Xiążęciem Bironem zabrał był
nayprzod Głos Jmę Pan Howen przeszły Ma-
rszałek Kurlandzki, ten w krotkich słowach
imieniem status Equestris Sprawę Krolowi Jmę
zarekomendował, a że wielorakie były opisy
y Aktoraty, dla czego rezolucyi upraszał, czyli
pod iednym wpisem sądzić się. Na co po u-
stąpieniu wypadła Sentencya że pod iednym
wpisem wszystkie Kategorye sądzić się będą
wydane były skrypta drukowane okazujące
krzywdę Szlachty Kurlandzkiey iako też były
drugie ex contra wydane. Gdy na zaczętey In-
dukcie od strony Szlachty Kurlandzkiey
pokazywali rescripta Nieboszczyka Krola Au-
gusta III. Xiąże Jmę Czartoryiski Kanclerz
w W. X. Lit. kazawszy sobie ieden pokazać
widząc po iedney Pieczęci tylko Koronney
pytał Jch a gdzie podziała się druga pieczęć
/: notandum iż tak na Jnwestyturę danę

Xiążęciu

Xiążęciu Karolowi iako y inne reskrypta Xiąże Jmć Kanclerz będąc przeciwnym tey robocie Pieczęci Litewskiey dać niechciał dla czego tylko iedną Koroną Pieczentowana. Produkowano dalej, ażeby na pierwsze Kategorye mogła bydź rezolucya to iest względem wyzucia niektorych Officyalistow z Jch Urzędow y Dobr stołowych Xiążęcych za Kontraktem trzymanych dopraszali się wyroku JKMći przez ktoreby wyzuci przywroceni bydź mogli ante omnia tak do honorow iako y do dzierżaw z przyczyny tey in Jure fundowaney, iż spoliator nieprzędzey iak suis defensis ma bydź słuchany, poki wprzod restytucio spoliti nienastąpi w innych zaś Kategoryach suspensij dopraszali się ze Strony Xiącia Birona domagali się **1mo** aby Szlachta za nieposłuszeństwo była przykładnie Karana **2do** Aby do tąd Homagium Xiążęciu Bironowi uczynione złożyli **3tio** Aby wszystkie Pisma zelżywie pisane tak prywatne iako y Publiczne przeciwko temuż Xiążęciu były Skasowane y na Rynku w Mieście Mitawie

Publicznie

Publicznie spalone 4to Prosili na ostatek aby sprawa o dobra Kietterowe do osobnego Aktoratu były odłożone.

Po wysłuchanych z obydwoch stron induktach wypadł Dekret pomyślnym dla Xięcia Birona skutkiem albowiem Kurlandczykom Aktoratu nie przyznano y nakazano respondere ad obiecta Jmć od Pomnionego Xiążęcia y urodzonych Jnstygatorow wtymże miesiącu dla publiczney wygody Sądow koronney Juryzdykcyi zgodzony iest Pałac kupiony od Jmć Panow Krasinskich Biskupow Kamienec: y oboznego Koron: za Summę 800000 Złł Poł: ztąd tylko Prekustodya azeby Herb Korwin Jmć PP. Krasinskich na pałacu wyrażony był perpetuis temporibus Przeciwko tymże uczynionym Tranzakcyom y donacyi od innych Konsukcessorow zaniesiony iest Manifest de nullitate Transactiorum

Xiążę Jmć Poniatowski Generał Woysk Austryackich Kreowany iest od Krolowy Jmć Węgerskiey Leytnantem Marszałkiem Woysk Austryackich głoszono nawet że y Xiążęciem Jmperyi.

Z Francyi

Z Francyi Jmę Pan Poniński Starosta Ostr. od Xięcia Prymasa delegowany do Dworu tamecznego doniost iż w interessie zaszłey między pomienionym Xięciem Prymasem y Postem Francuskim de Paulmy dyfferencyi zupełnie uspokoił z wszelką satysfakcyą Stron obydwoch

Dnia 5. Miesiąca Grudnia Woysko Rossyiskie za Ordynansem wyszedłszy z pod Gdańska poszło w Woiewodztwo Chełmińskie Połockie y Ziemią Dobrzyńską na zimową Konsystencyą.

W tymże Miesiącu przybył do Warszawy Poset od Cesarza Jmę Xiążę de Coleredo, ten oddał był dwa listy ieden od Cesarza Jmę Jozefa II. drugi od Cessarzowy Jmę Wdowey co w nich się zawierało zupełnie twierdzic nie można y lubo dwa listy potym były w Warszawie rozrzucone iakoby z rekognicyą y Powinszowaniem Tronu Krolowi Jmę lecz odiazd tego Posta w krodce y żaden potym niezostawiony Rezydent

nie

nie iaką tey rekognicyi uczynił rupicyę.

Dnia 12. Decembris w Mścisławie odprawiiącasię Missya gdy ostatnią swoią konkludowała Processyą na nią Schyzmatycy uderzyli Krzyże y inne Figury Męki Pańskiey połamali Katolików wielu zranili co postrzegłszy Szlachta mszcząc się tey krzywdy uderzyli na Nich odważnie y do Cerkwi Ich własnych zapędzili gdzie także Ołtarzów [illegible] Popów Dziadów y innych zrąbali a co memoryał Xiążę Repnin Poseł Rossyiski Krolowi Jmś podał.

Ta zaczepka zuchwała Schyzmatyków była uczyniona w nadziei pozyskania pomocy od Imperatorowey Jmś Rossyiskiey iakoż nie w tym tylko iednym mieyscu wspomnione Kłutnie y rozruchy były lecz bardzo

wielu

wielu Miastach y Wsiach gdziekolwiek Schyzmatycy y Unici znaydowali się

Znacznieysze Przypadki W Kraiu Polskim y winnych Panstwach w Roku 1766. Zdarzone

W rozpoczętych chwalebnie Rządach Panowania swego Nayiaśnieyszy Stanisław August Krol Polski dwie nayprzyncypalnieysze Maxymy pochwały godne staranności osoby swoiey do skutku przywiedzione całemu Krolestwu pokazał daiąc tym dowod Oycowskiey przychylności lau tey Oyczyźnie ktorey przed tym był Synem y Obywatelem Pierwsza Maxyma ktora iest Kardynalnym Prawem nayważnieyszym zaszczytem y przyczyną szczęśliwych Rządow Krolestwa to iest utrzymania Wiary Swiętey Katolickiey Rzymskiey

Rzymskiey. w Obrządach swoich ta Swięta Wiara iako iest duszą Państwa po- ki nie skażona. poty ożywia y uszczęśliwia wszystkich Obywatelow w zgodzie y je- dności według Obowiązkow teyże Wiary zachowuiąc dla czego Nayiaśnieyszy Stanisław August nie tylko Paktach Konwentach [?] przysiągł y obowiązał się zachowac w całości Wiarę Swiętą Katolicką Rzymską ale też dał dowod gorliwości iuż to naypierwszym Seymie Coronatio- nis w Roku 1764. gdy pierwszy punkt w Konstytucyach tegoż Sey- mu względem umocnienia Wiary nie dopuszczaiąc odmiany Praw Dy- ssydentow iest położony Już to gdy tylokrotne przez podane memoryały odezwy Dyssydentow y Dyzunitow sprawiedliwemi Rezolucyami odsyłaiąc

odsyłaiąc onych do Decyzyi Sta=
now Zgromadzonych zbywał.

Przeniknął to swoim doskonałym
rozsądkiem [illegible] gorliwość o wiarę Mo=
narchy wystarcza do nie smiertelney
uczynienia Jego pamięci Gdyż ieżeli Po=
ganie dla fałszywych swoich Bogow
ktorych ieżeli te mieli zdania, iakiż
wstyd dla Chrześcian tak mało poka=
zywać uszanowania powadze y Swięto
ści Kościoła prawdziwego Boga ieden
z wielkich przymiotow Ludwika XIV.
była zarliwość y pilność do zla=
nia całemu swemu Dworowi zdania
głębokiego uszanowania Boskiemu Ma=
iestatowi powinnego ktorego całemu
Swiatu pełny zbudowania dawał przy=
kład.

Druga Maxyma czyniąca istotę ca

Całemu Swiatu wielkiego Krola iest zachowuiąc obowiązki ktore ludowi sobie podanemu powinien dla uszczęśliwienia onegoz Poniewasz wszystkie Krolewskiey godnośći powinnośći są zawarte wumysle Krola to iest miarkuie rządzi rozkazuie rozrządza y porządek utrzymuie. Nie iest to Urząd prozny y słaby owszem wyciąga czynienia y starania ustawicznego dla upatrywania wszystkiego Ludu potrzeb dla ubezpieczenia Jego ile bydz może szczęśliwośći. Nie iest to małe przedsięwzięće dobrze Państwem rządzić y tak czynić aby Każdy w Granicach swoich powinnośći y stanu znaydował się każdy z twoiey strony do publiczney szczęśliwośći przykładał się Krolestwo iest ciałem ktorego osoby partykularne są Członkami pod iedną Głową to iest Monarchą

trzeba tedy aby się doskonale Członki zgłową zgadzały y żeby wszyscy do iednego zmierzali Końca y uszczęśliwienia Rzeczypltey.

Szczęście lub nie szczęście Ludu zawisło pryncypalnie zwłasności umysłu Monarchy. Niemy Rządzącego, Młody Teodoryusz że naśladował swego Dziada Wielkiego Teodoryusza w ktorym rządzie był nieczuły leniwy wątpliwościach zawsze naysposobnieyszy do zguby Cesarstwa iakoż uczynił nie maiąc zdatności ani rozumu ani potrzebnych Talentow dla wypełnienia zgodnie Obowiązkow tak wielkiey dostoyności ani żadney o szczęśliwości swoich poddanych żarliwości Monarchowie do swego prywatnego przywiązani Intenssu, niż do pożytku Rzeczypltey ktorey są głową siągaią dla siebie

nie

nie omylną wzgardę od swego Lu-
du nie mogą tym sposobem pozy-
skać dla siebie Jch miłości ktora zga-
dzała się zwynieśieniem y z wielkością
Jch urodzenia.

Omylaiąc się ieżeli rozumieią
dla tego tylko bydz Tronu wynieślo-
nemi aby dobrze Czas spędzali ży-
cie nie czute spokoynie trawili y
odali się bez ukarania wszystkim
swoim passyom Trzymaią albowiem
wysoką dostoyność pod ścisłemi obo-
wiązkami wprawdzie ztysiącznemi złą-
czoną powinnośćiami przykremi, ktore
wypełniać Ją obowiązanemi ieżeli chcą
chwały nieśmiertelney bydz godnemi.

Porozumiał dobrze Nayiaśnieyszy
Stanisław August to wszystkie obo-
wiązki Krolewskie względem uszczęśli-
wienia ludu

Luda swego y onez chętnie w początkach panowania wykonywać zaczoł kiedy ustanowiwszy naypierw po Trybunałach Ziemstwach Grodach Assessoryach y wszystkich Juryzdykcyach sprawiedliwości Jako Mistrzynią dobrego Rządu nieomieszkał opatrzyc y inne potrzeby Rzeczpltey iako to nową postanowiwszy monetę ktorą zgadzaiącą się od ligam Imperii w Warszawie bic kazał, dawne zaś tatrzywe y rożnaitych gatunkow pieniądze skasował dla czego Dnia 9. Miesiąca Stycznia w Roku nineyszym 1766 Wydany był uniwersał od Komissyi Skarbowey y ad sonam Tubae publikowany względem ustanowienia monety pod stęplem Krola Jmc bitey

Z Rachunku lustracyi Zydow ze wszystkich Woiewodztw Komissyi Skarbowey przystanych pokazało się że Zydow w koronie iest 429915. w litwie zaś 155704. in Summa 585617 Powszechne iest zdanie

że

iznaczna ich część opuszczone albowiem wczasie lustracyi częścio do lasow uciekali częścią do tychże miast przenosili wktorych iuz odprawiła się była lustracya y inne=zinnemi sposobami unikali popisu

Dnia 6 Miesiąca lutego JmX Higdz Wołodkowicz Metropolita całey Rusi doniosł ministerio o gwałtownych czeńcow Moskiewskich postępkach iakie w Keiowskim y Bracławskim Woiewodztwach wyrządzaią Albowiem Czerncy z Kozakami Wsie naieżdzali y do Schyzmy gwałtownie nawracali sadmiąc Dusz 1600 Schyzmatyczatych aby więc konsekwencye złe niewynikneły wczesni zabiezyc temu upraszał odpadłe zas Dusze Missyami y Duchownemi naukami naprawic sam oto asekurowat się starac Przeto Rada Woienna Ordynans Regimentarzowi Partyi Ukrainskiey dała Aby kupy tychze buntownikow rozgramiał y złapanych Popow do Grodow odsyłał

Dnia 7

Dnia 7 tegoż miesiąca wyszły od JK
Mości Listy Cyrkularne do Jchmć XX
Biskupów Rytu Graeci Uniti perswaduiąc
onym ażeby starannością swoią utrzymo=
wali zgodę y żedność z Dyzunitami wza=
chodzących zaś między niemi Dywersyach
Relacyinych oraz do Rosądzenia zawie=
sili

Koniec

Przypadki znacznieysze w Krolestwie Polskim za Panowania W. Stanisława Augusta Krola Polskiego R. Mu. 1766 ZDARZONE

Kommissya Skarbu Koron: staraiącą się do naylepszego porządku y intraty Rzpltey przyprowadzić wylikwidowała z lustracyi Kwart y Żydowskiego Pogłownego Cła Generalnego Siedem Milionow Czterdzieści y sześć tysięcy tylko na Podskarbiach Kommissyi y inne funkcye Dwa Miliony pięć tedy Milionow do Dyspozycyi y na potrzebe Rzeczypltey zostało się Dobra zaś Stanu Krolewskiego z Lukcyi wyciągnioney przez Kommissarzow 500000. na Miesiąc importuią oprocz Cła dla Krola Jmći wyznaczonego.

Dnia 3 miesiąca Marca takowy przypadek w Luneuillu w Stołecznym mieyscie Krola Jmći Stanisława Leszczynskiego Xiążęcia Lotaryngiy zdarzył się wspomniony Krol Jmć Stanisław będąc Sam w swoim apartamencie stoiąc przy Kominku trepenkiem Szlafrok się na nim zapalił przez co Ręka Twarz zie-

dney Strony

x Strony y piersi sobie zparzył z którego przy=
padku lubo zdawało się zrazu wyyść bespiecznie, lecz
potym gdy się gangrena wdała umierać musiał.
Po śmierci gdy exenterowano znaleźli że 20 lat
żyć by mogł, gdyby nie ten przypadek.

W tymże czasie był Proiekt Postany przez
Kuryera do Jmę Xiążęcia Albana Protektora
Polskiego od Dworu tuteyszego w tym trzech
następuiących Punktach 1mo Ażeby Oyciec
S:[illegible] zaszczycał Kapeluszem Kardynalskim na
przysztey promocyi Jmę Xiędza Nuncyusza
przy Dworze Polskim będącego 2do Ażeby Krol
Jmę miał taki przywiley, iaki maią Wiedeński
Francuski Hiszpański Dworowie to iest wy=
bierać sobie ze trzech Kandydatow podanych
od Stolicy Apostolskiey iednego Nuncyusza
3 Ażeby wolno było na Stan Duchowny w=
kładać rożne podatki. Na ostatni odebrał
pozwolenie od Stolicy Apostolskiey, ale tylko
na ieden Rok y to za Konfirmacyą Seymu.

Dnia 2. miesiąca Kwietnia Krol Jmę
Hiszpański przysłał List do Krola Jmę
z Rekognicyą y powinszowaniem Tronu
Polskiego ten List czyli pewno pisany

czyli

czyli tez iest zmyslony twierdzie tego niemozna

Dnia 5. Miesiąca Kwietnia Krol Jmc Fran=cuski idąc z Wersalu do Paryza waßystencyi bardzo liczney spotkał na drodze przy Końcu Mostu nowego, Kapłana idącego z Panem JEZUSEM. do chorego wysiadł z wielkim pospiechem z Karety y padł na Kolana dla od=dania Adoracyi Panu Bogu. nie uwazaiąc iz w tym mieyscu błoto było gdzie klęcząc przez co nie tylko wielce wszystki przytomnych zbu=dował, ale tez pobudził do tego, ze nieustannie głosno potym wołali Wiwat Wiwat Krol

W tym ze czasie za przywileiem Krola Jmc kilka Cudzoziemcow gornikow odebrali pozwolenie szukania Kruszcow w gorach Polskich. Ci tedy udawszy się w rozne mieysca w Podgorza znalezli o kilka Mil od Olkusza Kruszcze daz leko lepsze niz eli w samym Olkuszu o czym Dwor uwiadomili y rozne proby tychze Meda=llow do Warszawy dla pokazania Krolowi Jmc Posłali. Atoli ten wynalazek nie uczynił pozytku, gdyz tylko mała zytka Ziemi ta=kowey będąca po długim kopaniu ustała.

W Miesiącu Maiu znaczna częsc Woyska

Moskiewskiego

Moskiewskiego weszła do Litwy z tamtąd po in=
nych Woiewodztwach do Polski się rozeszła
na iaki Koniec czas dalszy to wszystko pokazał,

Na pograniczu Spiskim schwytano
Zydow ktorzy z fałszowali złoto y onez do=
syć znacznie do Polski wprowadzili ktore
Uniwersałami Kommissyi były ostrzeżone.

Xiąże Jmć Poniatowski Podkomorzy
Koronny obiąwszy w Possessyą Starostwo Spiskie
gdy kilka krotnie miał sobie podawane me=
moryały od Jmć Xiędza Szachtowskiego Pro=
boszcza Lubkowskiego o wydanie dziesięcin za=
ległych, na ktore lubo niemiał żadnych do=
kumentow dobrych dowodzących o należącey
tęyże ~~dziesięc~~ dziesięcinie szczegulnie że od prze=
szłych Starostow była zawsze oddawana cho=
ciasz z Kontradykcyą nienależytości Atoli
Xiąże Jmć niechcąc czynić zgorszenia y pokrzy=
wdzenia Kościołowi ugodził się z tymże Xiędzem
Proboszczem na pieniądze gdy onemuż co Roku
po Złł 800 wypłacać przyobiecał na co nawet
z Rzymu wyiednał aprobatę.

Dnia 3. Czerwca Jmć P. Markuise de Con=
flans Poseł Francuski miał prywatną au=
dyencyą

Audyencyę u Krola Jmc z oswiadczeniem o=
nemuz imieniem Monarchy swego Reko=
mendacyi od ktorego List onemuz oddał.

W Miesiącu Lipcu Krol Jmc okazuiąc ba=
czność swoię na rzeczy w Kraiu potrzebne w tym
czasie Kazał wyreparować w Warszawie Lud=
wisarnią do lania Armat, Dzwonow y zda=
tnych do tego z Niemiec slusznikow sprowadzono.

Pewien Włoch przyiechał był do War=
szawy z Dwiema wielkiego szacunku Dya=
mentami gdyż za ieden zgodził się był z Jmc
Panem Moszenskim Stolnikiem Koronnym
za Summę 3500 # Kommissya Skarbowa
informowana o tey przedaży pretendowała
azeby na Skarb # 2000 zapłacił od tychże
Kleynotow. Wymawiał się ów Włoch iż będąc
Kawalerem woiażuiącym nie Kupcem aktual=
nym zbywał ten Dyament nie dla iakiego,
ale przez szacunek przyiazni Jmc Pana Stol=
nika ale gdy nie przyięta tey ekskuzy Kom=
missya rezolwowała się Włoch dane Sobie pie=
niądze wrocić, a Kleynot do Siebie odebrać
nad to przymuszony był dać na Siebie sub=
missyą iako go w Polszcze przedawać nie
będzie

Dnia 25.

Dnia 25 Augusta odprawiły się Seymiki przed Seymowe po Woiewodztwach. W niektorych mieyscach dosyć spokoynie, w Ciechanowskim tylko Szlachta nie co poktociwszy się uczynili dyfferencyą Elekcyi gdy z partykularnego poroznienia podwoyny stanął Seymik y Elekcya Postow ale potym iedna strona odstąpiła.

W Haliczu na Seymiku była znaczna zatarga gdy Jmc Pana Dzieduszyckiego Cześnika Koronnego ledwie przypuszczono na Posła zarzucaiąc onemuż Kondemnaty. Uspokoiono ten interes poczęści albowiem wspomniony Jmc Pan Cześnik był in spe zostania Marszałkiem Seymowym.

Na Generale Pruskim w Malborku następuiące Lauda uchwalem Imo Responsum pro Nuntio Regio w ktorym między innemi materyami Stany Pruskie żądanie Jaśnie Pana to iest obmyslenia Kontrybucyi loco czopowego wypełnienie tego do Seymikow po Seymie będących Relacyinych, iako de iure do tegoż Generała należą odłożyli a ta ażeby na przyszłym Seymie dla Państwa całego podobnaż Kontrybucya ustanowiona tudzież aby pogłowne w Prowincyi Pruskiey zupełnie zniesione

mienione było. Sub fide et ~~honore~~ honore deklarowali rezerwuiąc sobie przytym moc manifestowania się przeciw wszystkiemu aby na przysztym Seymie Sub Confederacyone lub pluralitate votorum respectu Prowincyi stanąć mogło. 2do Laudum Manifestacionis przeciwko wszystkiemu na Seymie Coronationis tudzież in pactis Conventis iako y na Seymie Coronationis przeciwko Prusakom in Absentia ich Constitutum cum detrimento Praw Prowincyi bydz mogło 3tio Laudum Deputationis do Króla Jmc uchwalono 4to laudum Contra Consulares Jurium 5to Laudum revisionis Auctorum Skarszewiery 6to Laudum gratitudinis Familii Czapskich y Golców za doznane ich staranie a Dobro Prowincyi 7mo Laudum Admissionis Thesauriorum Terrarum Prussiæ ad Senatum salva aprobatione Regia 8vo Laudum reductionis według którego a Die 1 8bris Złotowki Moskiewskie po groszy 22. Pułzłotowki Moskiewskie po grosz: 11. Tynfy Pruskie ad anno 1750 ad 1757. gg: 15. ab An: 1738 ad 59 Tynfy Pruskie y Moskiewskie gg 13. Szostaki Pruskie bez Korony po gg 14. Szostaki z Koronami pułpiątnasta Troiaki Toruńskie, Gdańskie

Gdańskie Szląskie gr 7. ~~[illegible]~~ Czerwony Złoty po Złotych 9
Nowe laudum przeciwko Żydom aby Kup-
cy y Furmani nie innemi traktami tylko
prawem naznaczonemi iezdzili pod Konfiska-
cyą zakazuiące 10 Laudum prohibita ralcolis
deflectationis 11. Laudum przeniesienia Sey-
mika Powiatow Mirachowa Koscierzyńsk
do Koscierzyna 12. ~~lau~~ laudum Combinationis
Seymikow 13 Laudum Collationis Indigenatow
Jmc Szembekowi Xiędzu Sielumy Krasickiemu
Koadiutorowi Wąchowskiemu Branickiemu
Łowczemu Koronnemu Rzewuskiemu Pisarzo-
wi Polnemu Koronnemu Rogalinskiemu
Staroście Nakielskiemu Brezinskiemu Sta-
roscie Murzynskiemu Kurkowi y Janowi Dą-
bskim Kickiemu Staroscie Sobonickiemu Kor-
sowi y innym ktorzy Jchmc lauda Indygena-
tus sui z Kancelaryi Frow odbieraiące każdy
zosobna Revers tuitionis jurium Provintiae
przyrzekaiący z siebie dać powinni.

Na przed seymowe Seymiki do Wielu
do Woiewodztw byly przystane listy od JO
Xięcia Jmc Biskupa Krakowskiego zachę-
caiąc Obywatelow zieby w materyi urna-
waiącey się pretensyi Dyssydentow do liberum
exertitium

exercitium y wszelkich urzędow y funkcyi na przyszłym Seymie niedopuszczali, Ta myśl data okazyą pisania Listu do Krola Jmści upraszaiąc, ażeby na zanoszącesię przez odezwy Dyssydentow y Dyzunitow oraz usilnie interessowaniesię niektorych potencyi zamieni swoią doskonałą przezornością y Krolewską powagą ułatwić y onez wszelkiemi przyzwoitemi sposobami zarazt uśmierzyć. Wiele wprawdzie tenże Xiąże Jmć Biskup Krakowski miał umartwienia zprzeciwnych dla siebie wiadomości iako to od Jmć P. Wessla Podskarbiego Wo Koronnego ktory doniost mu z konferencyi partykularney ustnie z Xiążęciem Jmcią Repninem Posłem Pełnomocnym Rossyiskim miancy iż te są żądania Nayiaśnieyszey Imperatorowey Jmci Rossyiskiey, ażeby Dyssydenci y Dyzunici ukrzywdzeni będąc wwielu okolicznościach według praw obostrzonych mieli satysfakcyą nastepuiącym Seymie, to iest przez pozwolenie onymże w Polsce liberum exercitium Jch Religii oraz do godności Polskiey y Senatorskiey ażeby byli admissibiles. Dodał to tenże Jmć Pan Podskarbi nie tylko Listownie lecz

y ustnie

ustnie przez JmP Xa Cwiertniewskiego Teologa Xięcia Biskupa umyślnie wysłanego iż inquantumby temu Proiektowi Xiążę Jmć Biskup Krakowski na Seymie przyszłym był przeciwny y niechciał na to zezwolić, więc ma bydź pewien nie tylko wielkiey nie łaski Imperatorowey ale ter y z familią iego całą tak na dobrach iako y honorze będzie prześladowany.

Odebrawszy te rezolucyą dla siebie nie pociesną niewzruszony bynaymniey temi prerogatiwami nie tylko osobie własney ale y całey familij szkodzącemi żalem bardziey wzbudzony nad sposobami któremi od powinney wierności odwieść chciano z tąż zaloryą y umysłem stateczným przedsięwzięciach swoich odpisuie na to doniesienie okropne wiadomości JW Jmć Panu Węsslowi Podskarbiemu Koronnemu oraz do JW Jmć Xięża Młodzieiowskiego Podkanclerzego Koronnego dziwiąc się naypierw tak ruchwatym Xięcia Repnina rezolucyom w którym liście przyłączył List do Króla Jmć w ten Sens iż na poprzysiężone Obowiązki Oyczyznie y Tronowi winien będąc zwiżai się

wielkich

wszelkich taiemnic do wiadomości Sobie po=
danych to iest Jmć Pan Podskarbi Koronny
starawszy w Warszawie napisał mi przez swo=
ią przyiaźn że ma mnie w okolicznościach
wielkiey wagi przestrzedz a że listownie tego powie=
rzyć niemogł, życzył mi postać Osobę takową
Ktoraby mogł wszystkiego zawierzyć, Posłałem więc
Xiędza Teologa mego ktory wezwany przez
tegoż Jmć Pana Podskarbiego Wielkiego Koronnego
zastał u niego Xięcia Jmć Repnina Posła Rossyi=
skiego y Jmć Pana Godzkiego Wdy Podlaskiego, Wten=
czas wspomniony Xże Repnin zaczął od łaska=
wego Jmieniem Monarchini swoiey dla Mnie y
Domu mego oswiadczenia y Kontynuował że spo=
dziewaiąc się po łaskawości zdania mojego iż na
żądanie teyże Monarchini swoiey nakłonic się
zechce azeby liberum exercitium sprawiedliwie na
dawnych prawach fundujące się na następuiącym
Seymie swoy skutek wzięło. Wktorey materyi
ieżeliby przez Kaprys bardziey niżeli potrzebie
chciał się opierać y bydz przeciwnym temu że znay=
dzie sposob poskromienia tego uporu mego y
swoiego zamysłu uskutecznienia etc Natakowe
wyrazy odebrałem Respons Xiąże Jmć Biskup
list tak od Krola Jmć iako y Jmci Xiędza Mło=
dzieiowskiego Podkanclerzego Koronnego doniesienie

uczynione

uczynione nie ma bydz Koniecznie nie omylnie ile że interess iako iest Całego Narodu tyczą-cy się y od wszystkich Stanow decyzyi zawist tak dalsze Konsekwencye nie do iedney osoby sciągać się powinny a przeto rostropne uwiert-kowanie okoliczności takowe doniesienia nay-lepiey ustatwic powinno

Przed samym zaczęciem Seymu Dnia 2go Oktobr. Krol Jmć przytomnemu Senatorami na Zamku y Posłami w tych słowach miał Konferencyą.

Gdy tych Ktorychbym rad zawsze bliskich osoby moiey swiadkow społecznikow Rad y u-czynkow moich widział teraz zbliżony Seym zgromadza poufale im otworzyć myśl moią o tym Seymie mam za rzecz przyzwoitą bo smiało tenże iest poufałym Ktory czyste ma w sobie in-tencye y do tych mowi, ktorych same prawo do Rady mu przydaie; ubi Consilia ibi salus Otom i idzie abyscie y sami byli ze mną iednoczynni y młodszych Braci do tego nakłaniali ana-kłaniali przez same posłuszenstwo od Każdego Obywatela winne Prawu et per amorem Patria radził potym Krol Jmć, żeby Elekcya Marszałka y drugi bez wtrącania naymnieyszey inney Kwe-

styi odprawione

odprawione były y zaraz bez trudnosci aby powrot
Polskiego Koła do Senatorskiey izby nastąpił
Tam aby post Solennitates Comitiales lege de
scriptas materie Skarbowe Woyskowe ac ju-
diciaria porządnie po sobie były traktowane
non interimiste, w Skarbowych gdy Kondrinska o-
koliczności: ktora explikował Krol JMć przynagla
Rzeczpltą do odmiany Cła Generalnego in Anno
1764. postanowionego: tę uymę więc nayzgodniey
sublementowac sądził Podatkiem Czopowego y Sze-
lężnego Generalnego ze wsiow miasteczek wszelkich
iako naydonosnieyszym y naymniey uciążliwym
ktory to podatek Czopowego y Szelężnego gene-
ralnego gdyby został uchwalony Nayiasnieyszy
Pan oswiadczył iż niewidział potrzebnieyszego za-
życia tych dochodow nad ~~pro~~ poprawę y prze-
mozenie Woyska a do tego pomnożenia gdy
iuż Konstytucye 1764. tonią drogę rozumiał
przeto Krol JMć żeby nią idąc należałoby
się liczbę ~~pro~~ porcyi Anno 1717. postanowioną
obrocić w rowną liczbę żołnierzy a procz nich
obmyslić płace Officierow, Unterofficierow Gene-
rałow y wszelkich potrzeb woiennych y do de-
finitive postanowic iuż na teraznieyszym
Seymie, iak tylko dochody wystarczaiące na to
pokazały by się

150

pokazałabysię in Anno 1768. Teraz zaś zdawało
mu się actio postanowić można z teraznieyszych
dochodow Rzeczpltey powiększenie pensyi pie=
nięznych tak, aby przynaymniey ta liczba ludzi
ktora iest stałasię do usług publicznych zda=
tną bez uciązliwości ~~zdatną~~ tez Kraiowi ktorey
teraz użyć nie podobna, dla tego że zbyt szczu=
pła praca Zołnierzom niezostawuie możności
płacenia żywności y wszelkich potrzeb wich osob=
liwie marszach. Szkoły Rycerskiey tu utrzymanie
zalecił. Krol Senatorowi y Artyleryi poprawę. Potym
przystąpił adiudiciaria wktorey materyi cztery tylko
facyenda na tegorocznym Seymie radził. Rozgra=
niczenie władz Ministrowskich, Woiewodzkich y
grodzkich: poprawę policiei wmiastach Trybu=
nałow ziednoczenie Koronnych i zlecenie Krolowi confi=
ciendi Codicum Legum do aprobacyi Stanow
Zgromadzonych na Seymie 1768. Potym Krol
wytłuszczył Potrzebę nieodbitą przez Seymowe
całowładność uśmierzenia rozruchow Kurlan=
dzkich gdyż tyle tu przytomnych osob doznało
wraz z Krolem zaswiadczaiących na Sprawie
ab ex consiliariis intentowaney Xiązęcia Bironowi
wi że prawność z sprawiedliwością wtey sprawie po=
łączyc nie podobna dla tego invigore terminali=
tatis mogą

mogą zawsze Excomitarij censeri se spoliatos od
Xiąża ergo Xiąże punibilis. Wprawdzie zaś nie=
winnym iest gdyż in improviso casu a Lege, lex
insufficiens Jmperatorowa Elżbieta Augustowi
III. deklarowała solennie że Biron y Familia Je=
go nigdy z niewoli wypuszczonemi nie będą Au=
gust III. nowego Xiążęcia a ten ministrow insty=
tuować, Uwalniany. Biron albo Jch usługi, y
chołdu albo umknienia ab officiis pretendował
za radą Seymu Kurlandzkiego utrumque recu=
sarunt Biron bez Ministrow nie mogł Panować
instituować tedy nowych Ministrow to nie mogł
inaczey uczynić Sprawa zaś de spolio tylko Sey=
mym umorzona bydz może.

Dalszy dyskurs JKMci.

Do tych czas nie mowiłem o tych materyach
ktore Ja sam proponować Narodowi umyśliłem
radbym na nich skonczył lecz kiedy tak gło=
ne natężoni y srogie odezwy zagraniczne za
Dyssydentami, tę materyą aktualnie w usta
każdego particulari wprowadziły gdy rozność
tychże odgłosow y odezw czasem daleko mo=
cnieyszych czasem daleko słabszych ieszcze
Nam Exacte nie dała poznać czego od Nas

positive

positive żądaią zagraniczne Potencye wtey materyi. Więc moim zdaniem my naylepiey uczyniemy że ten początek Seymu w trzech materyach Skarbu Woyska y Jurysdykcyi iak nay porządniey traktuiąc tych się ściśle trzymaiąc, żebyśmy o Dyssydentskiey materyi w Stanach zgromadzonych nayminieyszey wzmianki o niey nawet nieuczynili rezerwuiąc sobie Brania w niey rezolucyi do czasu gdzieby też zagraniczne Potencye na Seymie chciały ponowić u niey odezwy swoie a tym czasem zważaymy mocno każdy co Nam in omni Casu odpowiedzieć będzie należało iako Katolikom, y Patryotom gdyż to iest pewna że iest zadeczym myslie y były iuż słyszane nie raz ultime extremitatis oznaymowania więc powtarzam że trzeba y owierze y o Kraiu y o teraznieyszey y o przyszłey Sytuacyi Naszey pomyslić co uczynić? co pozwolić? co odmowić? powinnismy y zdołamy.

To mi iest miło choć w tak groźney materyi że temi mowię u których spodziewam się tey zupełney ufności Którą mam o nich, że nieodstępnie, to czynić społnie będziemy co nam powinność Wiary y

Obywatelstwa

Obywatelstwa przepisuią ktorych y roztropnie tączyc y wpotrzebie życiem bronic rownie Ja z każdym gotow iestem

Prymas w krotkich słowach Krolowi wdzięczność y iednomyslność swoią y wszystkich dobrze myślących oswiadczył.

Biskup Krakowski gdy czyj Biskupa Lwowskiego spytał czy chce mowic do Krola? Krol powiedział.

Jakem się zwszelką otwartością wynurzył wm. Panom WM Panowie chciey[?]cie rozmyslic nad tym co Ja dzis powiedział a potym każdy co zechce zosobna Mnie opowie swoie nad tym reflexye y zdania.

A na koniec Krol to powiedział.

Wiadoma do laski Seymowey Konkurencya Jmc Pana Dzieduszyckiego Cześnika Koronnego aby wzięta pomyslny sukcess iest y oddemnie żądanym prosię w tym o kooperacyą wmc Panow dla tego że iestem tey ufnosci iż czynione poniekąd iemu do Funkcyi trudnosci sami uznacie wmc Panowie za nie gruntowne: gdyby były prawdziwe prawne, sambym tey promocyi nie popierał.

Dnia 5.

Dnia 5. 8bris na takowe interessowanie się JKMci chociasz JmP Pan Dzieduszycki Czesnik Koronny miał dla siebie daleko większą częścią mowioną Posłow iednak niechcąc być naymnieyszey zwłoki obrania Marszałka przyczyną sam wieczorem inmediate przed dniem następuiącym Seymu JwJmP podziękował za łaskawe interessowanie się do otrzymania go na Marszałkostwie Seymu zacząć się maiącego y za instinktem Pańskim JKmości wtenczas o nemu uczynionym po audyencyi swoiey inspirował wszystkim przyiaciołom swoim aby JmP Panu Czaplicowi Podkomorzemu Łuckiemu Posłowi Woiewodztwa Wołynskiego na dostoyność Marszałkostwa Seymowego dali vota swoie

Tegoż dnia przed zaczęciem Seymu w przytomności Senatorow iako y Ministrow Krol JmP miał Konferencyą z Xięciem Repninem ktory gdy żwawo za Dyssydentami mowił y oświadczył się iakoby tych interessow Imperatorowa JeyMć mocą popierać będzie Krol JmP na wszystkie Jego exaltowacye wten sens odpowiedział Imo że wielce ieś obowiązanym

Imperatorowey

Imperatorowey Jey Mci ale nie mniey Narodowi
ktory go wolnemi głosy na Tronie osadził.
2do Że gniew Carowey Jeymości może niepomy=
słne na niego sciągnąc skutki ale też y wer=
sy Naroda całego nie mnieyszych obawiać mu
się kari 3tio Że wie otym iż siły Carowy Jey=
mości się wielkie y Polskę łatwo obarczyc
mogą ale też y otym liczne przykłady
upewniaią że częstokroć słabsze przy spra=
wiedliwości Tryumfuią.

Krotko lecz dokładnie Zebrany Dya=
ryusz Seymu Ordynaryinego w War=
szawie 1766. y Materyi na Sessyach
agitujących się

Sessya Pierwsza.
Dnia 6. 8bris

Podług zwyczaiu po odprawioney w Kościele
Mszy S. w Kollegiacie S. Jana oprzytom=
ności Nayiaśnieyszemu Panow y Stanow zgro=
madzonych oraz mianym kazania powro=
ciwszy Krol Jmc do Zamku zasiadł w Sena=
torskiey Izbie na Tronie ktorego po accało=
waniu ręki Jmc Wc Małachowski Referendarz
Koronny

Koronny Marszałek stawy laski y poszedł z Posłami do Izby Poselskiey gdzie zagaiwszy Sessyą dał głos Woiewodztwu Poznańskiemu do wotowania na Marszałka na którego godności obrali głosami JmP Pana Czaplica Podkomorzego Łuckiego Posła Wdztwa Kiiowskiego y na tych miast po wykonaney przysiędze wyznaczony był od tegoż na Sekretarza Seymowego JmP Rembielinski Sekretarz JKmci oraz wydani byli Posłowie czyli Delegaci do Krola Jmc z oznaymieniem o Elekcyi, Marszałka po których do Izby powrocie y Rezolucyi od Krola Jmc zapraszaiącey do złączenia się z Senatem JmP Pan Marszałek solwował Sessyą na dzień następuiący.

Sessya Druga
dnia 7 8bris

Sessya Trzecia y 8. 8bris

Na zaczątku po obraniu Marszałka były rugi Semotis Arbitris podczas których JWW Pan Wawrzycki y Brzostowski Bracławski Bartosiewicz Orzanski Posłowie pod laskę poszli pryncypalnie zaś agitował się interes JmP Pana

Pana Cześnika Koronnego względem którego per
turnum wotowano czyli Plenipotent Pani Kasz-
telanowey Kamienieckiey ma bydz wpuszczony do
Izby Poselskiey dla czynienia oppozycyi przeciwko
niemu czyli tez Sekretarz Seymowy ma czytać
Manifest? Conclusum tedy było żeby plenipo-
tenta nie wpuszczano y Sessya na zaiutrz
odłożona którego dnia po przeczytaniu Mani-
festu wspomnionego ponieważ Kondemnaty
nie były [illegible] produkowane, decydowano po tur-
num WJmć Cześnik Cirka activitatem powinien
utrzymać się. Po skonczonych rugach Jchmc PP.
Senatorowie Delegowani zapraszali w swoych
mowach Izby Poselskiey do złączenia się z Sena-
tem które tego z dnia nastąpiło.

Sessya Czwarta

Dnia 9 8bris

Sessya 5ta

Dnia 10 8bris

Po złączeniu się Izb y przeczytaniu Paktow
Konwentow czytane były propozycye od Tronu teraz
zyonalne materye zawieraiące o Cle generalnym o
którego zniesienie Krol Pruski nalega 2do o zmniejszeniu
pogłownego 3tio o potrzebie aukcyi Woyska 4to
o obmysleniu fundusu dla Kadetow na któ-
rych iuz Krol Jmć Pułtora Miliona wydał

de

proprio 5 o monecie nowey ktorey aby approbowana 6. o uspokoieniu wnutrz Kurlandzkich w Piątek semotis arbitris Sessya na ktorey Resultata Senatus Consilium czytano.

Sessya Szosta.

Dnia 11. 8bris w Sobotę.

Po zagaieniu przez Jmc Pana Marszałka Seymowego zabrali głos Jm. P.P. Czacki Podczaszy Koronny y Wielohurski Kuchmistrz Litewski Posłowie Woiewodztwa Wołynskiego po ktorych miał głos Xiąże Jmc Biskup Krakowski Sołtyk ktory obszernie przeciwko zamysłom Dyssydentow mowił, to mowę słowo w słowo znaydziesz w pismach ostatnych, y podał Proiekt oczalaiący Religię.

Ubespieczenie Wiary.

Chcąc iak nayguntowniey wiarę naszą swięto Katolicką ubespieczyć rako od wiekow in Regno Nostro dominantem, przyrzekamy y wiecznym prawem stanowiemy, aby nikt z obywatelow iakiegoż status et Conditionis będący na teraznieyszym y przyszłych Seymach pod iakimkolwiek tytułem y pozorem za Dyssydentami in fide Romana Catholica propozycye wnosił, w[?] czynił[?]

nieyzaiące[?]

sciągaiącesię do Religii, czynić nieważyt się, a to sub pæna peculatus et Confiscationis bonorum y dawne wszystkie prawa wtey mierze reassumu=iemy. Po przeczytaniu tegoż Proiektu gdy wszy=scy prawie o podpisanie onego nalegali, procz niektorych Jchmościow chcących nie iakie Klau=zuły sprzyiaiące Dyssydentom wnim pomieścić zabrał głos Nayiaśnieyszy Pan. Ta mowa iest osobno wpismach moich ammieszczona.

Pochwaliwszy gorliwość o Wiarę Xcia Bi=skupa Krakowskiego oswiadczył się że gotow krew y życie na obronę tey że Wiary Ktorę zmlekiem wyssał y owszem Tron utracić azeby Wiara tylko ocalona była. Życzył iednak za=trzymać się nie co zpodpisem Proiektu tego ażeby wprzod inne materye osobliwie Skarbowe podług prawa decydowane były. Obrocił potym głos Nayiaśnieyszy Pan do Xcia Lubomirskiego Strażnika Wiel. Koron=nego ktoremi wezwaniem do Siebie oddał Laskę Wielką Koronną wyrażaiące ażeby na wszelkie szemrania, ktorych się rownie spodziewać może iako y sam Krol Jmć nie nie uważał.

y prace

y prace do tego Urzędu przytączone Miłością Oyczyzny stodał skonczył na Koniec mowę swoię potym Xiąże Jmć Marszałek przyiął y podziękował

Kontynuował znowu głos swoy Xiąże Biskup Krakowski y powtornie o podpisanie Proiektu wspomnionego dopraszał się zwycięstwa nad Turkami niechay My tryumfuiemy nad Dyssydentami. Mowił potym domagaiąc się usilnie o rozwiązanie Konfederacyi, daiąc te racyę że się prężnią wolność umnieyszą, ktora iest Państwa tego fundamentem 2do że nie iest potrzebna przywodząc podobieństwo lekarstwa ktorego nikt bez potrzeby nie zażywa. Na koniec domagał się o Ewakuacyi Woyska Cudzoziemskiego. Przymowili się do tych Punktow Jwwni PP. Czacki Podczaszy Wielki Kor. y Wielohurski Kuchmistrz Litt. a nad to domagali się ażeby Sessye Seymu teraznieyszego więcey nie były Sematis arbitris.

Podany był potym proiekt do materyi y Skarbu przez Jmć Wo Kanclerza Wiel. Koronnego ktory dany był ad deliberandum

Jmć

JmP Wielochurski Kuchmistrz Litt Poseł Wołyński dopominał się za Proiektem Xięcia Biskupa Krakowskiego względem Religij ażeby był ante omnia zaspokoiony. Oddane były potym przez Pana Sekretarza Komissyi Regestra Skarbowe y Sessya solwowana na Czwartek.

Sessya Siodma.

Die 13. 8bris w Poniedziałek

Sessya Osma

Die 14. 8bris.

Na tych obydwoch Sessyach produkowane były Rachunki Skarbowe tak Koronne iako y WXa Litewskiego

Sessya Dziewiąta.

15. 8bris

Po zagaienia przez JmP Pana Marszałka Seymowego były rozne głosy względem porządku traktowania Skarbowych materyi y podanego Proiektu ad Ministerium między ktoremi miał głos JmP X: Krasinski Biskup Kamię: Potym ieszcze inne liczne były Senatorow y Posłow głosy po ktorych przymowił się Xiążę JmP Czartoryjski Kanclerz

Kanclerz W. W. X. Litt. który skrypty względem decydo-
wania JmP. Pana Kanclerza Wiel. Koron. zpo-
przedzaiących przed sobą głosów poznaię sądził
aby w tym proiekcie ostrzeżenie wszystkich ba-
iarni sprawuiących okoliczności dołożyć y dal-
szey wątpliwości Narodu tamy ustanowić. A
iako za Kanclerstwa swego zobowiązku swe-
go Ministrostwa zwykł zawsze Królowi
remonstracyą czynić a Prześwietnym Stanom
przekładać y przy prawach obstawać iest obli-
gowany tak teraz przełożyć że póki ma
moc prawo póty go słuchać y wypełniać
y póty go się trzymać póki zniesione
nie będzie, należy. A zatym żeby Proiekt
pomieniony w materyach skarbowych
podany mógł bydź przeczytany y co
videbitur Stanom Rzeczypltey przydać
lub uiąć poprawiony tak aby na dniu iu-
trzeyszym wotowanie nań czyli ma bydź
utrzymanym lub odrzuconym mógł to na-
stąpić zgromadzonym Stanom Rzeczypltey
wyrazić zdanie swoie

Czytany był tenże proiekt do laski po-
dany y Sessya potym solwowana została

Sessya 10

Sessya 10.

d. 10 8bri

Po zagaieniu zwykłym miał głos Jmc Pan Marszałek Kasztelan Wileński Hetman W. X. Litt. ktory po uczynioney Krolowi Jmc rekognicyi pytał się Stanow Rzeczypltey in quali forma czyli in libertate, czyli pod Konfederacyą Seym teraznieyszy odprawić się, y przymawiaiąc się do Proiektu porządku traktowania Skarbowych materyi przez Jmc P. Kanclerza podanego ostrzegał aby materye status pod tenże albo pretextu pociągane nie były.

Potym były głosy Xsięcia Lubomirskiego Woiewody Lubelskiego, Xsiędza Załuskiego Biskupa Kiiowskiego ktory wyraził iż Dyssydenci tak wiele maią tolerancyi iak więcey nigdzie, ani oni w Katolickich, ani Katolicy w Dyssydenckich nie maią Państwach A za tym na powiększenie im swobod oświadczył się nie pozwolić. Były rożne głosy ktore krytykowali Proiekt od Jmc Podkanclerzego podany.

Jmc Pan Chodkiewicz Starosta Zmudzki prosił o Terminum na proiekt Jmc Pana Kanclerza

Kanclerza potym zabrał głos Xiąże Poniatow-
ski Podkomorzy Kor: poktorey skonczoney
zaczął mowic Jmc Pan Łącki Podkomorzy
Brzeski Kujawski y Poseł Poznański ale
dla nagłey Krola Jmc słabości niedokon-
czywszy y Sessya była solwowana

Sessya 11 dnia 17 obra y Sessya 12
dnia 18 Octobra dla słabości JKmości była
solwowana. Sessya 13. Dnia 20 obr.

Po zagaieniu przez Jmc Pana Marszałka
rozwiadczeniem ukontentowania przywro-
conego JKmości zdrowia konczył swoy głos
onegdayszy Jmc Pan Łącki Podkomorzy Brze-
ski Kujawski. Po ktorym skonczonym przy-
mawiali się Jmc Pan Walichawski Kuchmistz
W. Xtwa Litt Jmc Pan Dziedusżycki Czesnik Kor.
Xiąże Jmc Biskup Krakowski y Xiąże Jmc
Lubomirski Marszałek Wo Kor. ~~tm~~ podał
propozycyę in ordyne decydowania per Tur-
num Jezeliby przystąpic do nominacyi
Deputatow do Konstytucyi albo nie? Po
obeszłym wotowaniu Stanow utrzyma-
tory ex pluralitate affirmativa y natych
miast wyznaczeni byli Deputaci do

Konstytucyi

Konstytucyi y Sessya Solwowana.

Sessya 14 y 21 8bra

Naypierw JchMc Deputacyi do Konstytucyi
wykonali przysięgę. Potym miał głos Xiążę
JmC Sułkowski Pisarz W. Koronny y JmC Pan
Mostowski Woiewoda Mazowiecki JmC P.
Piaskowski Podkomorzy Koronny Poseł
Wołynski dopraszał się o wyznaczenie na
osobne Delegatow do rachunkow Skar-
bowych, ażeby Kommissye Ekonomiczne co prę-
dzey mieć y wykalkulować się mogł gdo
pominął się. O co gdy wszyscy upraszali wy-
znaczonych miał tychże Delegatow z Se-
natu y Equestri Ordyne y Sessya była
Solwowana. Sessya 15 y 22 8bra

Po zagaieniu naypierw zabrał głos X.
JmC Prymas ktory dosyć obszernie mowił
y zakonczenie na żądanie utrzymania
ieszcze Konfederacyi dla dopełniania zba-
wiennych wielu potrzeb. Były potym ro-
żne głosy iedne o potwierdzenia Proiektu
względem wiary drugie o przeczytanie
Proiektu zniesienia Cła generalnego kto-
ry był od Sekretarza Seymowego na tych
miast

miast przeczytany.

Zabrał Głos Imć Xiądz Arcy Biskup Lwowski ten proiekt respektem Wiary popierał. Xiąże Imć Podkomorzy na takowe wniesienie odpowiedział /: Vide mowę w pismach :/ Po skonczonym tym głosie były rożnych Jchmć zdania y mowy iednych żądaiących Proiektu względem wiary potwierdzenia drudzy zaś względem dla przerywaiąc takowe Kontrowersye Xiąże Imć Marszałek Wiel: Koronn: deklarował Propozycyą. Jeżeli o Cle generalnym od Komissyi Skarbowey oboyga Narodow podany przeczytany ma bydz albo nie. Jn ordyne decydowania teyże propozycyi per Turnum dawał głosy Senatowi. A gdy niektorzy Xiąża Biskupi Kryskę dawać niechcieli Krol Jmć zaprosiwszy Ministerium do Siebie rzekł.

Głos JKMści.

Lubo na pierwszym Przeszłłey zasiadalłszy dzie, zachowywać iednak w mowieniu w skrzemięzliwości ma za zwyczay dla tego aby się nie zdał chcieć preoccupare zdan azeby sobie samemu czas do reflexyi został

został a toż oświadczenie w dalszey mowie
nowiey powtarzaiąc deklarował się: że te=
razby iescze zawiesił determinacyą swoią
gdyby niebył przeswiadczony Mową Xięcia
Prymasa który iako pierwszy w tey Oyczy=
znie Kapłan y iako pierwszy Senator
to prawdziwie wytłuszył co wszystkich
rzetelność powinno w zachodzących
wątpliwościach y oppozycyach. Antistitis Chri=
sti vestigia premens do Prymasowskiego
żądania zupełnie przychylaiąc się tenże
Nayiaśnieyszy Pan wyraził, że iako Biskup
Płocki pytany ex Turno zdanie swoie affir=
mative kwestę za czytanym o Kassacyi=
Cła generalnego proiektem także y drugim
in eodem Turno postępować należy swemi
potwierdził słowy, gdyż niechcieć y od Stanow
Rzeczypltey żądanego Turnum prosequi a
chcieć mu się sprzeciwiać, lub inną kwestyą
podaney propozycyi substituere proprio ar=
bitrio żadnego individui tutay nie iest
mocy. Jako zaś in Turno na dniu one=
gdayszym Posłowi iednemu zdało się zdanie
swoie milczeniem zawrzeć przez co iednak
nic ważności decyzyi uszkodzoną nie

była

była tak y dziś ieżeli podobaią komu nie dawać kreski to nie przeszkodzi, ani uymie prawney innym Krzeskuiącym czynności za czym JmC Panom Marszałkom Obuyga Stanów y Koła Rycerskiego Kontynuować rozdawanie głosów in ordine rozpoczętego Tu nie zabieżt.

Wróciwszy się więc na swoie mieysca JmC Ministrowie Kontynuowali rozdawanie głosów Senatorom którzy skończywszy Marszałek Poselski dawał podobnież głosy Posłom nareszcie pokazało się ex pluralitate Votorum iż Proiekt zmieszenia Cła generalnego został podpisany y Sessya solwowana była.

Sessya 16. y 23. 8bris

JmC Pan Marszałek Stanu Rycerskiego zagaił w te słowa.

Rzym dawny wspaniałość y dobroczynność wystawił Tytusa. Naród nas z tych że samych przymiotów swoiego uwielbienia Augusta, za straconydzień dla własney Nayiaśnieyszego Krola y Naszey mnie-matbyś Oyczyzny bez wylania dla niey drogiego przez Królewskich Potu. Widzie-

lismy

Widzieliśmy na dniu wczorayszym w prze-
ciągnionym dosyć czasie zdrowia Pańskiego
nurzą y ochotne wytrzymanie aby WKMość
pierwsze obrał szczęśliwie wypełnione oba-
czył kroki te pomagaiące zawsze sta-
raiącym się zsiebie o zbawienie nie zawod-
na opatrzność uszczęśliwiła y iuż w istotne
Seymowych skutkow początki wprowadzi-
ła Błogosławi y daley nieoszacowane WKMci
dla Ludu wiernego poświęcone trudy byłesmy
sami chcieli wyrwać się z groźących Nam
zewsząd wynikaiących przeciwności.

Dany był potym głos Panu Hrynie-
wickiemu Skarbowey Komissyi Posłowi In-
flantskiemu, po nim mowił Jmć Pan Kossa-
kowski Podskarbi Nadworny Koronny Poseł
~~Wdztwa~~ Woiewodztwa Łęczyckiego który
podał Proiekt ażeby na mieysce uszkodzo-
nego dochodu do Skarbu JKMości Cła in
Regno Skasowanego była wyznaczona
Summa Złł Pol: 20,000 płacenia corocz-
nie pro interesse Skarbu Krolewskiego a
gdy powszechna na ten proiekt nastąpiła
zgoda Krol Jmć wezwał Ministerium do
siebie y przez usta Jmć P. Kanclerza podzię-
kował za offiarę sobie od Stanow czynioną

Serca

serca wdzięczne Narodu za naywiększy zysk poczytuię.

Mieli potym głosy Jmć Pan Dzieduszycki Czesnik Kurlandzki Poseł Halicki Gurowski Pisarz Kor. Poseł Halicki Stecki Sędzia Łucki Wołyński Poseł y inni wszyscy przymawiali się do Proiektu zniesienia Cła generalnego nareszcie Król Jmć powtórnie wezwał do siebie Ministerium y mówił w następuiący sposob

Głos JKMości

Serca daniu się upornym oddalać milczeniem byłoby nie umieć przyzwoicie szacować tak drogiego daru cudzemi usty tylko zań dziękować byłoby ma stawiącym tak żywą wdzięczność moię ubliżeniem Czy mogł bym Ja bez żalu czyli bez zazdrości innemu ~~to~~ do wyrażenia powierzyć, czym dusza moia przeięta y przenikniona wtenczas gdy tego od Was przezacne Stany doświadczam istotnie, co naymocnieyszych y naylepszych kroków iedynym celem, naywiększą bydź powinno nadgrodą, to iest Ludu miłość, Tey gdy Ja dzisiay w tak zupełney iedności w tak natarczywey

Narodu

Narodu ofierze dozwalay mi skarby nie dosto=
ieństwa na wazze uszczęśliwienie, ale życie samo wod=
wrot oddać pragnąłbym. Y za prawdę gdyby
wukryte przeznaczenia Xięgi spoyrzyć mi po=
zwolono y wnich tam wyczytać, że od moiey
śmierci dopiero ten Kray porośtanie, dziśbym
skrócenia dni moich gorąco dopraszał się

Ale póki mi Nieba tu Oyczyźnie służyć
każą te ustawicznie chcę pełnić powinno=
ści, Z tego powodu dla powiększenia dostat=
ków Narodowych przez ułatwienie handlu zě
zniesienie Cła in Regno mnie nie będź potrze=
bnym sakryfikowałem z ochotą wpływaiący
do Skarbu mego Ceł wewnętrznych dochód niech
się nigdy moy dostatek z ludu mego zubożenia
y dla tego com raz darował Rzeczypltey nawet
od niey przyiąć nazad niechciałem. Lecz kiedy
walcząca zawsze zemną Narodu szczodrota
domawiała się tego koniecznie y potrzeci iedno=
staynym głosem chęć swoią wyraża nieodstę=
pny abym ten dochód roczny miał za swoy włas=
ny niechże mi się godzi tu iuż własnością mo=
ią podług mego szafować upodobania kogoż
~~od~~ obdarzać komu dobrze czynić iest naymilszą
y naypowszechnieyszą żądzą same ~~ty~~ to ka=
żdego ucy przyrodzenie. Wszak samych siebie
y potomstwie swoim kochamy, Ja swego nie

maiąc

maiąc w Warszawie Krwi dzieci sobie przybratem for=
muiąc Korpus Kadetów niech to dzieło które
miłość Narodu do Króla miłość naturalna
Każdego Oyca do rodzonych dzieci

Ja obrocić umysliłem na szkołę Rycerską
te dwa Kroć sto tysięcy intraty ktoremi straty
moie w celnych dochodach chcieliście prze=
zacne Stany Kompensować

Gdy Senatorski y Rycerski Stan za pier=
wszego przykładem każdy tyleż na szkołę
Rycerską offiarować zechce, doydzie tak funda=
cya zupełney doskonałości swoiey.

Nie zapraszam nie zachęcam do tako=
wego ze mną towarzystwa bo sądzę że krzy=
wdziłbym tak dobrze myślących obywatelów
gdybym się że tak uczynią iś miał za rzecz wąt=
pliwą Że zaś nigdy sprzed oczu tey kracie na=
łeży maxymy że y nay lepszy zamysł mniey
dobrym się staie kiedy nie w swym czasie
przed się wzięty dla tego że teraz Skar=
bowe materye traktantur przed ktorym skoń=
czeniem zadne inne wrucane bydz niepo=
winny. Więc Proiekt o Kadetach taki iak on
go dopiero określił nie prędzey aż między
Proiektami Woyskowemi aby był podany
iest żądaniem moim.

Po

Po skonczoney mowie Krolewskiey Jmc Pan Marszałek Poselski Jmieniem Stanu Rycerskiego wyraził Krolowi Jmc podziękowanie. Nastąpiło potym czytanie Proiektu na żądanie wszystkich y Cło im Regno tak w Koronie iako y WX Litt iest uchylone y Jmc Deputowani do Konstytucyi tenże podpisali a Sessya Solwowana została.

Sessya 17. y 24. 8bris.

Po zwykłym zagaieniu przez Jmc Marszałka Poselskiego zabrał głos Jmc Wdza Inowrocławski ktory na mieyscu Skassowanego Cła generalnego podał dwa Proiekta ieden pod tytułem Czopowe y szelężne drugi zniesienie pogłownego ustanowienie Podatku Czopowego szelężnego ktore iuz Pan Sekretarz Seymowy przeczytawszy Jmc Pan Marszałek Podskarbi oswiadczył że pomienione Proiekta będą Woiewodztwom ad deliberandum Komunikowany podano

Przymawiceliśmy wtey materyi Jmc Pan Poninski Poseł Poznańs. y Xiążę Jmc Woiewoda Poznański a po nich Jmc Pan Hrinie=wiecki Poseł Inflans. przy zabranym głosie podał Proiekt obiasnienie Mostowego Grobelnego y brukowego ktory po przeczytaniu przez Jmc

174

przez JmćP. Sekretarza także ad deliberandum był oddany Stanom Zgromadzonym y Sessya była Solwowana

Sessya 18. d. 25 8bris

Po zwykłym zagaieniu Jchmć CC. Czacki Podczaszy WKor. Poseł Woiewodztwa Wołynskiego y Jmć Pan Oskierka Referendarz Litt. Poseł Wołkowyski przymawiali się do proiektu Czopowego aby y Xięstwo Litewskie rowny ponosiło z Koroną podatek.

Potym zabrał głos Xiąże Jmć Sułkowski Poseł z Woiewodztwa Płockiego ktory podał Proiekt postanowienia Mostowniczych y ten że był na tych miast czytany.

Jmć Pan Chmara Jnstigator Litt. Poseł Starodubowski oswiadczył że będzie podany proiekt względem Czopowego od Skarbu Litt. Potym solwowana była Sessya na Poniedziałek.

Sessya 19. d. 27 8bris

Jmć Pan Marszałek Stanu Rycerskiego Sessyą zagaiwszy podał Proiekt ustanowienia Czopowego y srzebrnego w WXLitt. Jmć Panu Rembielenskiemu Sekretarzowi Seymowemu po ktorego przeczytaniu zabrał głos Jmć Xiądz Szeptycki Biskup Płocki radził azeby

ażeby ieden rodzay podatkowania wszystkie Woiewodztwa pozwolaty ad formam in Proiektu Litt. teraz podanego czopowe y szelężne w Koronnych Prowincyach uchwalić

Były potym y rożnych głosy Posłow idących in eodem sensum między ktoremi miał głos Jmc Pan Mikorski Chorąży Gąbinski Pisarz Komissyi Skarbowey Kor. Poseł z Ziemi Gostyńskiey w te słowa

Głos Jmc P. Mikorskiego. Chorążego Gostyn-skiego

Między innemi głosow rożnicami wzglę-dem Proiektow Podatkowania od Komissyi Skarbowych zachodzącemi wynika argumen-to że materya podatkowania pod inte-ressa y Proiekta Skarbowe pod formę Sądu y większe zdań podpadać nie powinna y że Komissye Skarbowe Proiekta podatkowania w tym mieyscu y czasie iakieby nie przyzwo-icie podaią ktore obydwie okoliczności y cza-~~sie iakieby nie przyzwoicie podaią ktore obydwie~~ okoliczności iako w ustawach Praw maią swoie ułatwienie tak czasu drogiego niewyciągaią dla zupełney konwinkcyi obmowę prawa uwa-żać należy

Wyraźnie zaiste Konstytucya Seymu Konwokacyinego Ro. 1764 pod tytułem o porządku

porządku Seymowania opisuią Stany Rzeczypltey po wysłuchaniu Rachunkow wszystko podług przepisu względem Komissyi Skarbowych forma iudiciaria determinowac będą. Jaśniey wyraża też Konstytucya pod tytułem Komissya Skarbowa mowiąca Desideria y Proiekta Skarbowe ku pożytkowi Rzeczypltey z iakiey kolwiek okoliczności ściągaiące się z ktorychby wynaleść można sposob alleviacyi dla przeładowanych podatkami Woiewodztw podac a Stany figura iudiciaria to decydowac maią (: Przywodzit y inne tu Konstytucye :) Dowodnie zatym obiaśniaią takowe przyłączenia że materye podatkowania y w nich przez Komissye Proiektow teraz podawanie należą nie rozdzielnie do interessow Ekonomicznych maiące w tey mierze doskonałą wprawie rezolucyą y gdyby Komissye Skarbowe takowych Proiektow y w tym czasie uchybiały przepisu prawa (: czego wszytkiy nie zachowałby ktore Komissye że podaią proiekta podług obowiązkow swoich Stanom Nayiaśnieyszey Rzeczypltey niewdaią się przeto in materia statu bo Proiekta do roz-

roztrzygnienia y uznania a nie samo uznanie podaią.

Niespodziewaią się żadną miarą po swych Synach Oyczyzna Matka aby zachodziło celem y końcem nie udzielenia iey potrzebney pomocy y dania koniecznego ratunku od ktorey zdrowie fortuny y swobody maiąc żądanny onych z miłey spokoyności y wszystkim bezpieczenstwie używać albowiem powstydziłaby się płeć niewieścia Kartaginska y Rzymska z ktorych pierwsza na potrzebę publiczną powrozy z włosow kręciła kute z srebra lała; druga widząc niepłatne Woyska klejnoty y srebra swoie na żołd woyskowy ochotnie dała.

Zawstydziłby Nas niezliczne onych przodkow Naszych przykłady, ktorzy daleko w uboższey Rzeczpltey po połowie własnych dochodow iak za Kazimierza III. dla dobra powszechnego udzielali wielorakie podatkow rodzaie Pobory, Podymne, Czopowe Pogłowne ~~sarat~~ razem bez przykrości miłością Oyczyzny osłodzoney ponosili Summy korespondujące kilkunastu dwudziestu pięciu do pięćdziesiąt, aż do dziewięćdziesiąt poborow, Podymnow ochotne na żołd dla

Woyska

Woyska wypłacali mity uwilnie bez uwa-
żania Kwestyi y zamarszczenia zchęcą ra-
towali Oyczyznę etc. etc.

Mówili potym Jmc Panowie Piaskow-
ski Wotyński Kurdwanowski Bełzki Po-
słowie którzy na to zgadzali się że Komi-
ssya nie ma mocy prawa stanowić y tey
też sobie prerogatywy nieprzywłaszcza
ale podawać Proiekt Ekonomiczne Pra-
wem 1764. est obowiązany dopraszali się
za tym aby dalsze materye Ekonomiczne
iako zmierione let pluralitate ostotum
traktowane były.

Zabrał głos Jmc Pan Dzieduszycki
Cześnik Koronny Poseł Halicki który
podobnież stawiąc swe zdanie podał
Proiekt sub titulo obiaśnienie Prawa
Cewarie y Dupli włożone do przeczyta-
nia po którego przeczytaniu podane są
Proiekta ad Deliberandum y Sessya
Solwowana na tychmiast została.

Sessya 20 y 29. 8bris

Po zagaieniu zabrał głos Jmc Pan
Kuropatnicki Kasztelan Bełzki podzię-
kowawszy za Konferowane Kasztelanię

względem podatkowania przymowiłby
podobnież Xiąże Jmc Lubomirski Wda
Lubelski.

Zabrał głos potym Jmc P. Herszt op-
ski Podsędek Wschowski Poseł Krakowski
ale dla nagłey słabości Jkmci niedo-
kończył y Sessya solwowana była.

Sessya 21. d 30. 8bris

Jak tylko zagaił Jmc P. Marszałek
Seymowy przystąpił Jmc P. Herszt opski
do Kontynuacyi głosu swego po którym
skończonym mówił Jmc Pan Małachow-
ski Referendarz Koro: Poseł Sieradzki
oraz podał Proiekt Cłopowego y Szelę-
znego na wzor proiektu W.X.Litt dla ko-
ronnych Prowincyi po którego przeczy-
taniu y powtorzenia Litt. gdy rozne były
Kontradykcye więc poszła taz materya
per turnum wtey propozycyi ieżeli Pro-
iekta Koronny y Litt: dopiero przeczyta-
ne maią bydz podpisane albo odrzucone
rozdawane były Wota Senatorom Mini-
strom y Posłom z których wypadło affir-
mative 65. Senatorow negative 7. z Stanu
Rycerskiego affirmative 194. negative 24

Po podpisaniu przez Deputowanych teyże Konstytucyi Sessya solwowana została.

Sessya 22. ÿ 31. 8bris

Po zagajeniu zwykłym Jmc Piaskowski Podkomorzy Krzemieniecki Poseł Woiewództwa Wołyńskiego zabrawszy głos podał proiekt sub titulo Moneta nowa po którego przeczytaniu Jmc Pan Karczewski Starosta y Poseł Liwski ostrzekł ażeby był ad deliberandum tenże proiekt podany.

Mieli także głosy Jmc P. Mostowski Woiewoda Mazowiecki Szamocki Poseł Ziemi Warszawskiey y inni Posłowie z Woiewództwa Mazowieckiego dopominaiąc ażeby za ustąpienie Czopowego Rzeczpllta Certum quantum ze Skarbu Kor. na zaratowanie braci y rozne potrzeby co rocznie ziemi Warszawskiey dawała.

Były potym pro et Contra inne zdania nareszcie Ministerium poszedszy do Tronu solwowana była Sessya na wtorek in ordyne dania audyenci Xiążęciu Repninowi Posłowi Rossyiskiemu do którego przyjęcia

przyięcia Ceremoniał miał bydź rozdany.
Tu się przytacza Skrypt ktory Jchmć Dyssydenci nastę=puiącey niedzieli to iest. d. 2da 9bris na Pokoiach JKrolski podali in tenorem sequentem ułożony.

Skrypt Jchmć Dyssydentow czyli pokorna Prozba.

Nayiaśnieyszemu Stanisławowi Augustowi Krolowi Polskiemu Panu Naszemu Miłościwemu y Przeswietney Nayiaśnieyszey Konfederowaney Rzeczypltey Stanom

Od Na Seymie Roku 1766. zawieziona Dyssydenci w Krolestwie Polskim y wielkim Xięstwie Litt. obrządku Greckiego tu=dziesz obojga wyznania Ewangelickiego wszelkiey pomyslności z Oycowskiego piecza=towania WKmści szczesliwie y chwalebnie Pan=uiącego na Rzeczpltą spływać maiącey Wraz z innemi wspol obywatelami zupełną zabieraią nadzieię. Nieprzerwanemu to dodaie zaufaniu przypisuiące się pewną względow gdy mimo inne Rządu sprawowania ktore

ktore troskliwym pracowicie podeymuiesz
Naiaśnieyszy Panie umysłem Ze wszystkiey
części twoią wspaniałą myślą zatrudniasz
ią dusze staranli ażeby każdemu w
powszechności dostatecznie okazana była
sprawiedliwość y srodki podane przez kto-
reby to wszystko, co kolwiek z obrębu
Praw wypadło do dawney powrociło
pory nic co innego tylko pomyslnych
spodziewać się każą skutkow Ci tosami
po dziś dzień Dyssydenci ktorzy wiernością
od przodkow swoich ku Krolom miłością
ku Oyczyznie bynaymniey się nieodrodzi-
li. Ci to sami ktorzy rowną żarliwością
iako inni ich Ziomkowie pałaią aby
Nayiaśnieyszemu Krolowi Panu Miło: y
Nayiaśnieyszey Rzeczypltey spolney Oy-
czyznie wszystkiemi zasługiwali się sita-
mi. Za coż wątpić aby ich losy do nay-
ostatnieyszey nachilone zguby do dawnego
y zupełnego swobod nie miały powrocić
ocalenia? gdyby oni dopraszać się zanie-
chali zdałoby się że albo Praw im służą-
cych niewiadomi albo by iakowych win-
nemi bydź się czuli zarzutow Tę tedy

zaszczyceni

zaszczyceni nadzieią przystępuiemy z po-
korą twego Naiaśnieyszy Krolu Panie
N: M: y Waszego Przeswietne Zgroma-
dzenie Rzeczypospolitey Stany wywodząc Na-
stępnie gdy mizliwości ktore Nas dolę-
gaią co dzień się wzmagaiąc bardziey
powinnaiący. Zyiemy wprawdzie lecz
bez wolności nad same życie milszey
Sumienia y Religii Sakramentow w zbo-
rach naszych używanie tudziesz Slubow
dawanie albo wcale zabronione, albo z
wielką dozwolono trudnością gdy prze-
ciesz Zydom y Machometanom dopu-
szczone bywaią. Kościoły Nasze częścią pod
rożnym pozorem odbierane, częścią przy-
towane bywaią częścią dla zakazaney re-
peracyi ktorey zcięszkością y to darmo ni-
gdy dostąpić nie można zczasem wszystko
niszczącym upadaią, ani budowa nowych
w dobrach Szlacheckich więcey pozwalana
nie bywa. Każdy Nas może bez boiazni
ktory nagabywać y podług swego prze-
sladować upodobania. Sprawy o Kościoły
by Nasze przeciwko prawom wyrazonym
do Konsystorzow y Trybunałow zna-
ciniernym

zniezmiernym kosztem y uprzykrzeniam
pociągane bywaią iako zapadły niedawno
w Mitawie R. 1765 na Siedmdziesiąt
Osobach Stanu Szlacheckiego Religii
Greckiey z okazyi prozney tylko między Du-
chowieństwem zwady na śmierć osądzo-
nych dekret dowodzi y co większa, że
zhańbą z Regestru <u>arianizmi</u> sądzeni
bywamy lubo od Aryusza ~~będą~~ błędów
zupełnie ćistemi odległemi, Młodzież Na-
sza dla Szkół dla wielu mieyscach nie do-
zwolonych opuszczać y bez znaiomości wie-
le Bozey wzrasta Wokacya Ministrow
Naszych do zborów zystolwoć wielce tru-
dniona bywa, tym że do przygotowania
na śmierć chorych przystęp trudny y
wcale niebezpieczny. Chrztu y Ślubów po-
zwolenia y zmarłych potrzeby drogo,
bo według woli dozwalaiących opła-
cane bydź muszą. Prawo Kollacyi albo
in Patronatus w Naszych Dziedzictwach
wątpliwości podaią zbory Nasze JWo
Biskupi Wizytuią Karność Kościelna
dawnieysza sądzącach zwyczaiem prze-
szkody ponosi. w Wielu miastach ludzie

<u>Konfessyi.</u>

Konfessyi Naszey za processyą chodzic przymuszeni Ustawy duchowne albo Jura Canonica za wzor y prawidło wystawione nam bywaią nie tylko potomstwo y rodzicow Wiary rozniącey się pochodzące od Naszey społeczności do Kościoła Rzymskiego Katolickiego przyłączone bywa ale Pasierbowie Cyzymow Religią przyimować muszą. Zowią Nas Herezykami lubo Nam prawa Koronne ucziwe Dyssydentow imię przyznaią Przeto tym bardzie uciemiężeni bywamy gdy w sprawach Kościołow Naszych żadnego ani wzknąć ani na Seymach ani w Trybunałach, ani w żadnych innych iudycykatach zastępuie mamy. Nawet na Seymikach bez oczywistego życia niebespieczeństwa się oczym niedawny przykład w Proszowicach przeświadcza pokazać się nie umiemy y zwani bez Nas od Czasu niejakiego y więcey się obchodzą y przeciwko dawnym Prawom postępuią była by liczba bez liczby Pani Naiiaśnieyszy y Prześwietne Nayiasnieyszey Rzeczypospolitey Stany. gdybyśmy szczegulności nayszpetnieyszey Kondycyi naszey wyliczać mieli wszelki ktore od Roku osobliwie 1717. nie podziw bardziey wzmagały się tak dalece że na przeszłym Konwokacyinym Seymie nie tylko

tylko złagodzone ale w istocie tak powiększone z nayostatnieyszy złe z tąd dla nas wynika upadek Bogu jawne y Oyczyzna świadkiem naszey niewinności. Za coż Przywileie Roku 1433. 1499. 1511. 1563. 1568. Unią W. X. Lit. z Koroną utwierdzaiące, i Wolności religii przez Konfederacye i Konstytucye Roku 1573. 1576. 1588. 1607. 1609. 1618. 1620. 1623. 1632. 1638. 1648. 1650. 1667. przez Traktat Oliwski y Roku 1686 uczyniony zmacniaiące (przeciwko którym opisowi) czasow teraznieyszych wzgardzone y całe uchylone. Są to te Pacta y przymierza ktore Stany wszystkie Nayiasnieyszey Rzeczypltey Ratyfikowały podpisami Monarchow y zaprzysiężeniem ugruntowały. Pacta są te Konfederacye wyżey cytowane w ktorych Stanowi nie Dyssydenci są Stroną godzącą przez co ani być odmienione ani zniesione bez ich zezwolenia albo bez naruszenia sprawiedliwości y Religii niemogą. z tey tedy przyczyny do Ciebie Nayiasnieyszy Krolu Panie N. Miłościwy y do Nayiasnieyszey Rzeczypltey Matki Naszey uciekamy się upokorzeni nie czego innego od Łaski waszey y sprawiedliwych względow naygoręcszemi domagamy się prozbami

tylko

tylko abyście Nas mocą swoią przez Konsty=
tucyą do dawnych przywrócili swobod y wol=
ności Religij zabezpieczyli które to warunki
przodkowie Wasi Wiarą czcią y sumieniem
Nam tak dotrzymać przyrzekli abyśmy uca=
leni byli według nayuroczystszych Traktatu
Oliwskiego Ustaw ś. pod artykułem 2. § 2. w ten
niżey opisany sposób brzmiących omnes et
singuli cuiuscunq status et condicionis et reli=
gionis fuerint suis iuribus privilegiis et Con=
suetudinibus generalibus et Specialibus tam
in Ecclesiasticis quam in Civilibus profanisque
quibus ante bellum Suecicum gavisi sunt
in toto fruantur. Racz wysłuchać Nayiaśniey=
szy Królu Panie N: Miłościwy wiernych
swoich poddanych wysłuchaywszy y Wy Prze=
swietne Nayiaśnieysze Rzeczypltey Kon=
federowane Stany niedostępnych w obowią=
zkach wierności Ziemianow.

Dyssydentes w Religii Chrześciańskiey
Królestwa Polskiego y W.X.Litt. przez
Delegatów z Prowincyi zgromadzeni.

Podpisy onychże

Jerzy Koninski Episcop. Ritus Graeci nonu=
niti Biało Ruskim swoim y wszystkich Du=
chownych y Swieckich Braci Imieniem

Jerzy Wilchelm z Gollczowa Gollcz Starosta
Tucholski

Tuchołka Generał Litt.

Jan z Konopnice Grabowski Generał Ma-ior Kalkowski JKmci

August Stanisław Golcz z Starg. Grodz. Generał Ma.

Bogusław Bronikowski Pułkownik Gwardyi Saskiey

Alexander Unrug Star. Zbąszyński

Frideryk Wilhelm Blanckemburg Puł-kownik

Adam z Wielkiey Wsi Wielowieyski Puł-kownik Regimentu Konnego

Jan Poray z Bazina Miaczewski

Władysław Zaremski Wolk Star. Zibr.

Krzysztof z Glinnika Glinski.

Jan Rayski Kapitan JKmci

Adam Ciołek Mielecki Chorąży.

Samuel Bronikowski

Bogusław Szreter Generał adiutant Buław y Polney

Ernest de Schet Thiz Wk. Oberszleyt-nant

Paweł Grabowski Star. Czechowski

Karol Szak Gene. Maj. y Puł. JKmci

Bogusław Rawicz Kościecki Porucznik znaku

znaku Pancernego Wo. Kor.
Franciszek Grawzerenski Generał Maior.
Jerzy Krysztof Unrung Szambelan JKMści.
Samuel Rawicz Kossecki Pułkownik
Woysk Kor. Kor.
Adam Łodzia z Bytynnia Kurnatowski
Bogusław z Sadowa Kierzkowski
Andrzey z Bukowca Bukowiecki
Alexander Kalkrayter Oberszleytnant W.
Karol Łodzia z Bytynnia Kurnatowski
Michał z Ziemięcina Ziemięcki
Adam Drzybowski
Jan Lipnicki
Adam Rawicz Kossecki
Jerzy Łodzia z Bytynnia Kurnatowski
M.G. Z.K. Grabowski Generał May. y Kor.
Adam Bronikowski iako Delegat
swym y Braci Imieniem w Wielkopolskiey
Prowincyi pozostałych.
Maryan z Zielonki Zeleński iako De-
legat swoim y braci Imieniem z Wgo X. Lit.
Wtymże Czasie list Łapnocki do Prymasa
był przysłany (: vide w pismach :)
Były oprocz tego wyięty Manif-
esta dwa sub ignato nomine ieden podty-
tatem. Respice finem: przeciwny libero
exercitio

exercitio Dyssydentow. Drugi pod nazwiskiem Uwagi przeciwko pretendowaney rownosci Wiary y Oratorow dla Dyssydentow w Polszcze.

Sessya 23. 4 9bris

Ten dzien wyznaczony bedąc na publiczną audyencyą u Krola Jmci y Stanow Zgromadzonych Rzeczypltey Xiążęciu Jmc Repninowi Postowi Pełnomocnemu Rossyiskiemu ktory podług przepisu Ceremoniatu zwielką okazałością onemusz przyzwoitą był przyimowany wnastępuiący sposob.

Opisanie Wspaniałego Wiazdu Xięcia Repnina Posła Wielkiego Rossyiskiego do Zamku na Publiczną u Krola Jmc y Stanow na Seymie Zgromadzonych Audyencyą.

Tegoż Dnia onegdayszym delegowani od JWmsci przez Xiązęt Jmcsi Lubomirskiego Wgo Kor. y Sanguszka Nadwornego Litt Marszałkow do zapraszania Xięcia Jmc Repnina Posła Wgo Rossyiskiego na Audyencyą do Nayiasnieyszego Pana w

Zgromadzonych

Zgromadzonych Stanach Rzeczypltey przy=
iechawszy na dzień dzisieyszym zwana przed
dziewiątą Sessyą do Zamku, tamże do czte=
rych zasztych Karet paradnych wsiedli do
trzech pozostałych Karet do każdey po dwu
dwóch Posłów z każdey Prowincyi a do czwartey
nayparadnieyszey Karety w Ośm Koni w
szorach szytych pióra wysokie na czubach
y grzywach przybrane, przed którą tę ka=
retę Koniuszy Nadworny JKMci Kor: y Li=
berya Lokaiów liczna bogato przybrana
piechoto idzie, około niey szeregu Paziów
konnych oraz hayducy pieszo assystowali zaprzę=
żoney JchMć P. Cetner Wda Bełzki y Mielżyński
Kasztelan Poznański wsiedli poprzedzaiącey Kawaleryi
y w Polskim stroiu idzie z kilkadziesiąt Karet Kawa=
katę poiechali do Pałacu JchMciów Hrabiów Bruehlów
pomienionego Xięcia JMci Posła Rossyiskiego w tymże
Pałacu rezyduiącego Gdzie za za nadchodzącą pierwszą
Karetą z Posłami Wielkopolskiemi Xiążę JMć Poseł Rossyi=
ski zszedł na dół y czekał na samym wysiadaniu
JchMciów Delegowanych którzy gdy porządkiem z Karet
wysiadali uczynił do nich Xiążę JMć Poseł Komple=
ment, oświadczaiąc tak imieniem swoiey Monar=
chini wdzięczność iako też z Osoby swoiey podzię=
kowanie za tę fatygę podiętą. Po którym Kom=
plemencie poszli

poszli zaraz na gorę do Jego pokoiow z ktorych w pierwszym liberya z Szwaycarem stała w drugim Kamerdynerowie w trzecim dworzanie w czwartym Kawalerowie przy nim mieszkaiący, w piątym ostatnim gdzie baldakin Leżący i przy drzwiach Stoiący zostawał y tam na przygotowanych iuż krzesłach Jchmć Delegowani swym porządkiem prawą Rękę wyższey dając Jmć Posłowi swe zasiedli mieysca z ktorych Jmć P. Woiewoda Bełzki pierwszy z delegowanych oświadczył w krotkich słowach Komplement Zayrzeszaiące Zjścia Jmć Posła Imieniem Nayiaśnieyszego Pana iako y Senatu oczekaiących z ukontentowaniem Jego bytności. Po skonczonym Komplemencie Jmć P. Woiewody Bełzkiego Jmć Pan Ał Sandecki Poseł Województwa Krakowskiego pierwszy będąc in ordine Stanu Rycerskiego rownysz oświadczył Komplement od Koła Rycerskiego na ktore ztąd Jmć Poseł w krotkich słowach odpowiedział z oświadczeniem pełnego ukontentowania iż z Jchmć Delegowanemi pospieszy na dopełnienie żądań tak nayiaśnieyszego Krola Jmć iako y Stanow Rzeczypltey.

Gdy iuż karety assystuiące z liberyami porządkiem iedne za drugiemi naprzod Dignitarskie potym Senatorskie, a zaraz Ministrowskie ku

Zamkowi

Zamkowi przez Krakowskie Przedmieyście wszy=
tyscy powstali takze z Krzeseł swoich Jchmc
Delegowani y Xiąże Poseł Porządkiem na=
stępuiącym Jchmc. Posłowie z Prowincyi Wiel=
kopolskiey naypierwsi ponich z Prowincyi W.
X. Litt. za niemi z Prowincyi Małopolskiey za
ktoremi Jchmc Senatorowie wziąwszy między
Siebie Xiącia Jmc Posła tak szli do Karet
gdzie Koleią swoią wsiadszy Jmc Delegowani,
w ostatniey zaś Krolewskiey osmio Konney
Karecie Xiąże Jmc Poseł z dwiema Senatorami
na przodzie siedzącemi iechał do Zamku Kra=
kowskim Przedmieyściem za Krolewskiemi Ka=
retami iechał y trzy Karety Xiącia Jmc Posła
z przodkuiącemi przed sobą Koniuszy z Liberyą
na bokach zaś z Paziami Konno iadącemi
w ktorych Sekretarz Legacyi y Kawalerowie
Moskiewscy iechali.

W tey zaś porze Krol Jmc do Senator=
skiey izby y Zgromadzonych Senatorow
y Posłow przyszedł y zasiadł na Tronie a
po zagaieniu Sessyi przez Jmc Marszałka
Poselskiego Xiąże Jmc Marszałek Wki Kor.
zaprosił Wnych y Urodzonych Senatorow wy=
naczonych do przyięcia JWo Posła Rossyi=
skiego podobnież Jmc P. Marszałek Poselski

z Stanu Rycerskiego, ktorych JchMc wyszli natych miast za drzwi Izby Senatorskiey przy samych drzwiach stanęli Woiewodowie ~~dla~~ daley między dwiema liniamy Warty Marszałkowskiey Kasztelanowie więksi potym wrowney dystancyi Kasztelanowie mnieysi przed niemi Postowie Seymowi przed Postami za Wartą Marszałkowską Urzędnicy Koronni czyli Dignitarze wsrodku schodow Szambelanowie na koncu schodow Dworzanie JkMci y oczekiwali przybytego Xiącia Jmc Posta Rossyiskiego przyimowali wchodzącego w Izbie Senatorskiey od Xięcia Marszałka Wgo Kor: wprzod Senatu do Krzesła Sobie na początku tey liniy w ktorey Xiąże Prymas postawionego y Circiter na puł stopy wtył Prymasowskiego Krzesła usuniętego uczyniwszy po trzykroć Maiestatowi JkMci ukłony iako też wtył y drugą stronę przyglądaiącego się Senatorskiemu y Rycerskiemu Stanom reverencyą a Krol Jmc siedzący na Tronie od Ministrow y Dignitarzow otoczony na każdy ukłon Xiącia Jmc Posta z Krzesła swego trochę podnosił się. Senatorowie zas poty stoiący poki Xiąże Poset

wiwoc

wswoie Krzesło nie usiadł, po trzy razy ie mu się
kłaniali Ministrowie potym poszli na swoie
mieysca. y zasiadłszy oraz z Senatorami sie
Krzesła Xiąże Jmć Marszałek Wl: Kor: mowił
te słowa. Jaśnie Wielmożny Poseł Nayiaśniey=
szey Imperatorowey Całey Rossyi mowić będzie
do Nayiaśnieyszego Krola Jmci y Rzeczypltey

Mowił więc Xiąże Jmć Poseł swym Rossyi=
ski rodowitym ięzykiem y na każde wspo=
mnienie Imperatorowey Jeymości y Krola Jmci
Odkrywał z Krzesła y schilał się. Podobnież Se=
natorowie y Posłowie czynili. Po skonczoney
mowie Xiąże Jmć Marszałek Wl. Koronny po=
wiedział te słowa. Urodzony Sekretarz Po=
selstwa co teraz Jaśnie Wielm: Poseł mowił
po Polsku przeczyta. Czytał więc tenże Jmć
Pan Sekretarz Legacyi nazwiskiem Buthak
mowę swego Posła ktorą znaydziesz w pi=
smach (vide w Manuskryptach y one z wpi=
sac należy.)

Po przeczytaniu tey mowy Ministrowie przy=
szli do Tronu a Xiąże Jmć Poseł wstawszy
z Krzesła zbliżył się do Tronu y oddał sam
JKMci do Rąk deklaracyę po francusku
pisaną z Ręką Nayiaśnieyszey Imperatorowy
JMci.

Jmci Podpisaną po ktorey oddaniu wrociwszy się do swego mieysca usiadł ~~obie~~ w krzesle Tey zaś Deklaracyi przetłomaczenie /: vide w pismach :/ Po oddaniu deklaracyi na tych miast Jmć Pan Zamoyski Kanclerz W. K. odpowiedział na mowę Xięcia Jmć Repninowi Posłowi Rossyiskiemu te słowa

Odpowiedź JKMości y Xiążęcia Jmć Repninowi Posłowi Rossyiskiemu przez Jmć Kanclerza Dana

Głośna sława w całey Europie wielkość duszy Nayiaśnieyszey Imperatorowey Jmci Całey Rossyi okazuiących dla potomnych wieków przykładnych czynności y w tak wielkiey Monarchiy spokoynie y słodkie z powszechnym ukontentowaniem podanego ludu panowanie tudzież do sąsiedzkiey przyiazni z tą Rzeczpltą zachowania uroczyście w tych okazyach oświadczona gotowość y dla JKMła Pana Mił. znaczney życzliwość pokazane dowody powinny JWXięcia Mikołaia Repnina Nayiaśnieyszey Imperatorowey Jmć Całey Rossyi

Wielkiego

Wielkiego Posła pewnym uczynić, że przybycie Jego przed Tron JKMci Pānego Mści w obecności Stanów Zgromadzonych Rzeczypltey odnawia w Królewskim y tychże Stanów umysłach przyzwoite winne tak wielkiey Monarchini y Przyiaciołce uczczenie.

Gdyby zaś JKMć Pan Nasz Mściwy z własnego przeświadczenia o przyiaznych Nayiaśnieyszey Imperatorowy Jey Mci Całey Rossyi dla Osoby swoiey y Całego Królestwa Polskiego intencyach niemiał dosyć pobudki do pokazywania ze szczerze do Imperatorskiego Wielicze- stwa zwszystkiemi tegoż Królestwa Obywatelami iest przywiązany y mocne pragnienie w naydłuższe Lata Nayiaśnieyszey Imperatorowey Jey Mci Całey Rossyi szczęśliwego Władztwa to maiąc dobrze iak wiele Maiestatowi Królewskiemu y Całey Rzeczypltey należy na iednaniu sobie tak mocney y szacowney Sąsiadki przychilnych względów. Niepotrafi JKMć Pan Mści tylko wyznać że nic pożądańszego nie masz dla Niego y Rzeczypltey nad utrzymanie z Nayiaśnieyszą Imperatorową Jey Mcią y Państwami Jey zgodnego Sąsiedztwa

y

y stateczne szczerliwych sentymentow iey dla Krolestwa swoiego umawianie.

Z tych powodow JW: Xiąże Repnin Wielki Poseł spodziewać się ma że deklaracya Nayiaśnieyszey Monarchini Jego dopiero JKM Pan mój Miłł oddana poważnie wdawaniu się za mieszkańcami w Państwach Rzeczypltey z Greckiey y rozniącey się z Katolicką Wiarą Religii zamykaiąca na pilney uwadze u Stanów Zgromadzonych będzie y całą determinacyą sprawiedliwość ustawy Narodowe y wszystkie Kraiowe okoliczności wiążą im pozwolą o tey przez Ministrow JK: Mći Pana Mego Miłościwego y Rzeczypltey uformowany zostanie

Tym Czasem po przyzwoitym y zupełnym Nayiasniey: Imperatorowey Jmci całey Rossyi poważeniu ~~y pełnomocny~~ JWiel Pełnomocny Poseł wdzięczną rzecz JKM Panu Memu Miłł y Rzeczypltey uczyni, gdy o łasce Krolewskiey y Stanow Zgromadzonych powolnych chciał dla siebie na zawsze wyperswadowanym bydz.

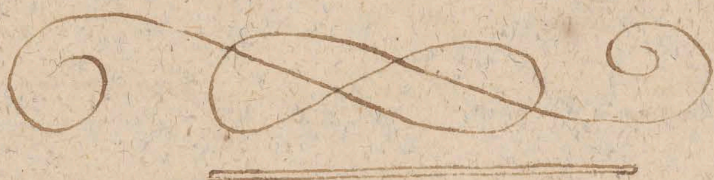
Ktorą

ktorą to odpowiedz JmC Pan Kanclerz Koronny gdy zakonczył JmC X. Kierski Sekretarz Koronny tez same połacinie przetłomaczoną oddał Xięciu JmC Repninowi Posłowi. Potym Xiąze JmC Poseł wstawszy z Krzesła Kłaniaiąc się po trzy razy Krolowi JmC Twarzą do Tronu obrocony będąc wychodził z Senatu z takąz assystencyą iako był przyimowany y z tąz paradą na mieysce ~~Pałacu~~ do Pałacu swego był odprowadzony w Izbie zas Senatorskiey nastąpił na tych miast solwowanie Sessyi na dzien iutrzeyszy in ordyne traktowania Skarbowych materyi.

Tegoz Dnia na prywatney audyencyi mianey na pokoiach rezydencyi Duński y Angielski oddali Krolowi JmC Deklaracye Imieniem Monarchow swoich w Interessie Dyssydentow ktore są w pismach inkludowane

Dalsze

Dalsze czynności w Sprawie Dyssydentów y Dyzunitów w latach następnych iakie zdarzyły się oraz wszelkie inne Dzieie Królestwa Polskiego w Dalszych opisaniach znaydziesz.

Przypadki znacznieysze w Kraju Polskim za Panowania Stanisława Augusta Krola Polskiego ZDARZONE Roku 1767.

Po skończonym w Roku przeszłym 1766 Seymie i daney rezolucyi od Stanow z nieukontentowaniem Dyssydentow, nie przestali swych zamysłow popierać, maiąc protekcye za sobą tak znaczne i liczne iakoto Imperatorowey Rossyiskiey, Pruskiego, Angielskiego, Szwedzkiego, Duńskiego Krolow które to wszystkie Dwory w skutek przyprowadzić ich zamysły w czasie dalszym nie omieszkały. Jako w następuiącym opisaniu okaże się.

Dnia 8ego Stycznia 1767 Roku JmćPan Smogorzewski Arcy Biskup Połocki podał Krolowi Jmci memoryał w następuiących wyrazach.

Stany, Greckiey Wiary Ludziom y Swiątnicom Prawa i przywileie w tym Kraju nadane, iżeli samym Unitom, czyli też Dyzunitom Krzywszey podanym służyć powinne nayw większa między niemi zachodzi różność, i trudność. Ta dosyć iaśnie rozwiązana pierwszeyszey pracy częścią którą Płocki Arcy Biskup przed W. Kmci Pana swego Miłościwego tronem posłusznie i wiernie składa z pokorną prozbą, o teyże pracy porozstrząśnieniu i przeczytaniu złożenia u JmćPana Metrykanta Łomińskiego, na którego ręce drugą część dokończywszy tenże Arcy Biskup prześle i w niey ukaże Kościelnego Ruskiego Duchowieństwa z Rzymem od wieków społeczność oraz na każdy

przypadtey

przyiw[illegible] zle od Dyputtow przysw[illegible] odpowie.

Czekać będzie Arcy Biskup woli Nayiaśn^o Pana ieżeli ta pierwsza część Biskupowi ut praetendit Beatokusła[illegible] ile z tąd wyjeżdżaiącemu w kopii osobliwie nato przygotowaney może bydź Ministrialiter, albo podana z rozkazem gotowania zupełney na każdy punkt odpowiedzi i z zapewnieniem nadesłania Jemu z Połocka drugiey części, albo przynaymniey pokazania onemuż na potrzebny Kraiowym Deputtom i Zagranicznym Ministrom, dowod, iako Unici, w tak zastarzałey, i w tak delikatney istocie ani zwłoki umyslali, ani [illegible] dłuzey nad możność zaniedbać odpowiedzi nie mogli.

Przynoszone z starych okoliczności przypomnienie wzbudza Deputtow do kłotni, dozuchwalsze z onych wnioski utwierdza, których więc wcześnie należy zatrudnić czytaniem Arcy Biskupiey pracy i obowiązać do rozmyślney nad wszystkie odpowiedzi; ażeby nie mieli czasu, ochoty, smiałości, ani mocy dalej zamyślać, o nowym ktey mierze zaburzeniu.

Król Jmć do zupełney w Stanach Zgromadzonych Decyzyi uczynił nadzieię zaspokoienia tychże nie spraskow cierpliwością tylko rządzić się i utrzymywać Cnym zaleca.

W tym miesiącu JmxŁdz Giedroyc Biskup Inflanty rozpoczęte od Antecessorow swych spraw o windykacyą Powiatu Piltyńskiego, niegdyś do katedry należącego a teraz zostaiącego w zastawie 30,000 Talerow u Xiążąt Kurlandzkich. Chcąc w tym czasie poszukiwać w Sądach Relacyinych

gdy iuż był upisał Regestr, i wszelkie do niey przygotowania czynił. Xiąże Jmć Repnin Poseł Rossyiski Pełnomocny o tym uwiadomiony Ministrialiter na audencyi Nayiaśnieyszemu Panu oświadczył, że Imperatorowa Jeymć Rossyiska, nie mogąc obojętnie patrzeć na te krzywdy Jmści Xiędza Biskupa Inflantskiego, któremu gdyby Pułkownik Litewski, ciągnąc się nie spodziewał miał być przysądzony do Posessyi, iednak tego przymuszony nie będzie gdy go Woyskiem Rossyiskiem osadzi. Jlubo wpis się został, który gdy był przywołany poszedł per non sunt i dalej tak sprawa nie była popierana.

Jmść Xiądz Zatecki Biskup Kiiowski, dlaczegoby się tak stało nie wiedząc przekładał Jmć Xiędzu Biskupowi Inflantskiemu że na to przysiągł, żeby windykował to co odpadło. Czy sam Jmć Xiądz Biskup Inflantski potwierdził, że nie iest obowiązany avulsa recuperare, ale tak tylko i ab imo, że, przytym rezolucyą od Xiążęcia Repnina daną odpowiedział.

Podobnież Szlachta Kurlandzka porywając kięcia swego do Sądów Relacyinych i różne Exorbitancye uczyniła reces oddalnego sprawy poparcia do czego Woyska Rossyiskie w Kurlandyi lokowane były pobudką.

W tychże dniach, iest pewna wiadomość iż dana rezolucya na Seymie przeszłym Moskiewskiemu Pruskiemu, Angielskiemu y Duńskiemu Dworom Jnteressuiącym się za Dyssydentami Polskiemi o lepszym Exercitium

Exercitium Religionis i orownosci prerogatyw z Katolikami Serce roztrząsnione było, osobliwie w Anglii w Parlamencie wyzszym i niższym Dnia 16 9bra 1766 Anno iednostaynie za nie dostateczną uznana była i nie czyniąca zupełney satysfakcyi przerzeczonym Dworom też Dworey ugodziły się unanimiter domagać się u Rzpltey Polskiey zupełnieyszey nad dezideria swoiey rezoluecyi.

Jakoż z sobą gdy się coraz więcey mocnie zmiosty oczekiwany od kilku przeszło tygodni nadbiegł od Dworu Petersburskiego Kuryer z expedycyą zawieraiąca w sobie tę Deklaracyą iż Imperatorowa Jeymć Rossyiska z sprzymierzonemi z sobą Dworami, Pruskim, Angielskim i ~~Duńskim~~ Duńskim usilnie domagaiąca się tego azeby deklaracyą dane pod czas Seymu zeszłego przez Ministrow tyczące się, Dyssydentow we wszystkim do skutku przywiedzione były dlaczego Seym Extraordynaryiny ma być złożony.

Dnia 30 Lutego Jmpan Pannin Minister Rossyiski pisał List do Xiążęcia Repnina Posła także Rossyiskiego u Dworu Polskiego będącego, ktorego Zięć był Oycem uwiadomiaiąc o woli i predisponowaniu Imperatorowey Jeymć że okolicznosci w ktorych Seym ostatni Polskę zostawił przywodzą do tego, azeby Sentymenta swoie Rzpltey nad tym nie bezpieczenstwem ktore

Jey

Jej przy oswiadczyła. Proiekt do zniesienia equili-
brii w Rządach na którym wolność spoczywa przez
Ducha panowaniem iednego uformowany wydał się
Dosyć iawnie tak że od każdego dobrze myślącego Polaka
mogł być dostrzegniony. Już podczas przeszłego Bezkró-
lewia do tego fundamenta założone były osobliwie przez
ustanowienie Kommissyi Skarbowey i Woyskowey założone
były osobliwie kształtnego do tego zażywszy pretextu ogra-
niczenia mianowicie authoritatis iedney Osoby w czterych
naywznacznieyszych urzędach Status. Gdyby to obiectum
w swoim zostawało było dobrze prawdziwi Patryotowie nie
wzruszaliby się byli nad gatunkiem, takowych Praw fun-
damentalnych odmiany, lecz proponuię pluralitatem w
dwuch punktach, które naybardziey różnią od Panowania
Monarchycznego dystynguują pod zasłoną wolnomyśl-
nego przez Kommissye praw wykładania. Oświecona
się przedtym Narodowi znaczne wzruszenie Rządów, iako rzecz
na którą już Naród zezwolił i oraz stwierdził. Jeżeli am-
bicya w tak oczewistym na prawa targnieniu się aby
pochlebiała sobie wiese Naród, czegoż i w przyszłych
czasach spodziewać się nie trzeba? Pomieszał prawda rzecz-
ry Oyczyzny Interes i ważność Jego takowe chęci i
usiłowania chociaż nadeyrze mniey do odporu skłonnym,
lecz taż sama ambicya zagnieździła się iednak rzecz-

stwie

szczęśliwie w materyi Seymikow, y krok sobie do władzy swey podwyższenia zostawiła wprowadziwszy pluralitatem o Elekcyą Komissarzow i Posłow. Nowości takowey konsekwencyi sprawiedliwie zasmucaią przy wolności swey y independencyi gorliwy Narod. Jeż Nayiaśn. Imperatorowa Jeymć wiadoma iest nie ukontentowania wielu dystyngwowanych w Oyczyznie członkow, prawda cięższego załamowania stronnictwa tego wzdrygnionych, ale od Proiektow wolności groźących dalekich. Niechay nikt tego nie rozumie, żeby tym ktory gurować pragnę materya Dyssydentow przykrą była. Zażywano iey owszem iako nayskładnieyszego sposobu do zabawiania oczu Narodu i obrocenia całey Jego na punkt ten baczności, przytym dla wprowadzenia wszystkich wspołeczną na swoie zamachy obojętności. Że zaś okoliczności Dyssydentow quá temporalis przedsięwzięciu temu. Aby mianowicie Urzędy i ~~prawa~~ Rada wieczney mnieyszą zawarte były Osob liczbą, całe iest przeciwne, dlatego materya ta quá spiritualis tak ostro reprezentowana była, że całe z niey w oczach pospolstwa materyą religii uczyniono. &c

Takowe przełożenia i myśli były Imperatorowey Jeymć podług ktorych wydała deklaracyą i przy oddaniu oneyże Dworowi Polskiemu ciągże

Jmć

Jmć Repnin wspomniony List od Jmć Pana Panni-
na, kommunikował dzisiay Jmć Lubomierskiemu Mar-
szałkowi Wielkiemu koronnemu.

Dnia 14go Marca Episkop Perejasławski
Dyzunita do swey diecezyi w Koronie Polskiey będą-
cych, Niewintow Duchownych wydał uniwersał
zachęcaiące onychże, ażeby byli stałemi w Wierze
swey, cierpliwemi w prześladowaniach czynionych od
Unitow, ktorzy się czynią Chrześcianami, a oni są roz-
boynikami, Grabiercami, i katami. Tenże Episkop
Dnia 16go tegoż Miesiąca wydał Instrument do
Hegamena Motronińskiego Monasteru Jonego
Monachowa Hauryła, ażeby nie bał się żadnych po-
grożek w mocy przywileiow i trwaiącego między
Rossyą i Polską Traktatu pobierać prawowiernych
chrzcić i kommunikowali zgoła wszystkie obrządki
Chrześciańskie ~~pobierać~~ potrzebuiącym sprawowali, że
nie wydane z Metryki Krolewskiey z rozkazu Jkmy
Przywileie, Konstytucye potwierdzenia prawowierne-
mu ludowi czytali, ogłaszali gdyż Wasz Minister
poboźny iest do Synodu Rossyiskiego należący i
od Perejasławskiey Episkopii zdawna y teraz po-
winien onegoż iest Competens w Rossyi. O tym wszy-
stkim aby i na inne mieysca donosili &c.

Po

208

Po takowych preliminarnych Pismach tak od Dyzunitów iako i Dyssydentów przez podawane bezustanne do Króla Jmci Memoryały, uczynionych maiąc iuż zapewnioney protekcyi od tyle razy wspomnionych Dworów Petersburskiego, Angielskiego, i Duńskiego Dnia 19 Marca zjechawszy znacznieysi z Wielkiey i Małeypolskiey oraz Prus, Dyssydenci do Torunia gdzie naypierw Manifest uczynili iż przeciwko praw dawnym 1573, 1576, 1581, 1587, 1588 1627. 1632, 1648, 1660, 1668, 1674. któremi się zaszczycaią, liczne y rożne ponosili i ponoszą krzywdy i prześladowania z tych nie które wtymże Manifeście wyrazili, iako to: że w Roku 1717 Charakter dolnie obranego Posła Piotrowskiego z automatu z obrębów Prawa zmazany i z limitowany z tey szczególnie przyczyny że był Dyssydentem. Zapomnieć trudno o Dekretach Trybunalskich czasami rożnemi gravaminossissime ferowanych, iako to Kecher kapitan w Woysku i służbie Krulew zostaiący z racyi Dyskursu w Piotrkowie sub tractatu Judiciorum Tribunalitiorum z Patronem Wedelewskim na Religią Dyssydentską scematice mowiącym recursive odpowiedziawszy. Oco tenże Kecher był zapozwany i w Czterdziestu godzinach na Smierć haniebnie osądzony. Drugi także Ebers ratione obiectaciey

się blasphemiey

si blasphemia czyli Cujusdam perpatrati facineris w Trybunale był także na śmierć osądzony et Confiscatione bonorum Miasta Jutroszna i karany życie salwując znaczney oddstąpiwszy substancyi za Granicą uszedł. Trzeci Zygmunt oney Dziedzic Dobr Ponieca o blasfemią, iż w książce w sądzie zapomniany różne z rożnych, notata zebrawszy Bibliotekę, żądaną zapozwany lub o cudze zdanie na śmierć osądzony i przez ten proces na kilkakroć stotysięcy stracił. To surowe Judicatum Rzym i Sorbona naganiły. Czwarty że Adam Rozbicki w podeszłym wieku przez nie winney blasfemii Imposturę był przez lat kilka pretextuose od Trybunału zapozwanym na gardło cum Confiscatione bonorum osądzony, który ostatnie dni za Granicą życia dokonał in summâ paupertate. Innych fatalnych nie wspominaiąc wyroków które enarrare longum esset z tego nie szczęśliwego wypadku Sądowego zrzódła że Roku 1724 krwią przez okropnych ludzi nie winnych Exekucyi broki się złały Toruńskie że przez processa Trybunalskie y kondescensye Gruntowe o zbory. Substancye w Polsce czoła wyciężone po stotysięcy przeszto przez wszey nie który stracwszy Dyssydentes całkoto Goltzowie, Mężäczewscy, Dziembowscy, Miełżecka, Potworowscy, Bojanowscy że zbory nie które, odebrane gwałtownie, których in memkro przeszło 60 lub więcey że zborów w aktualney Possessyi

Dyssydentow

Dyssydentow nie wolna Reparacya lub upadłych Restauracya y onich Sakramentow Swiętych Administracya i pogrzebow odprawianie. Że sluby w konsystorzach lubo prawie Consensu Parochi przez Ministrow dawane bez konsekwencyi quoad Legitimitatem proles Invalidowane et pro irretis decydowane bywaią iako przykład uczy na Jmścpanu Niszkowskim Rotmistrzu że Poddani dziedziczney swoiey zmarłey ostatnią usługę oddaiąc Pani i z Dworu ciało wyprowadzaiąc ato do Konsystorza proces intentowany i Dziedzic ex quo Dissident w konsystorzu surowemi grzywnami osądzony dznat tey uciązliwości Jmść Bogusław Niszkowski że iuramenta Dwrabu w trybunałach nakazane, pierwsze tym pretextem za suspendowane Exque że od Dyssydenta (lubo idem cum nobilibus bene Possessionatis Romano Catholicis) wykonywane a drugie in eadem causam et negotio ac si disquisitionem Zboru respicienti, Katolikowi nakazane. Sąd czy sprawa Jchmść PP kręskich z Dziembowskiemi że Wokacya Ministrow nasyłał do zborow w Dobrach osobliwie Jchmść Katolikow będących, częstokroć wielce zatrudniona i kosztowna bywa. Że lubo z Rodzicow Dyssydentskich Synowie exempli gratia kurnatowscy spłodzeni za Matką extincto Parente. Wiarę przyiąwszy Rzymską, Katolicką isc musieli i Stryi

rodziny

rodzony ex quo że Dyssydent od opieki odsądzony
że dzieci iako przykład uczy na ~~Dwuch~~ Dwuch Córkach
Wierszchaczewskich, i trzech urodzenia Szlacheckiego Sy-
nach Chlebowskich z Rodzicow Dyssydentow spłodzo-
nych, częścią namowione, częścią wmocy dla przyięcia
Wiary Katolickiey wykradzione. Że już Collationes
sive Patryonatus Dziedzicom dyspensowane bywa
Że Panowie Dziedzicy Rzymskokatolicy w Rozrzą-
dzenia obrządkow Ewangelicznych in Competenter
się wdaią et Cum summo praejudicio nostri Inte-
ressuią się. odwodząc choć actu od posłuszeństwa
sub ordynacyi Zwierzchności kościelney całe zgro-
madzenie iako przykład tego w Lesznie że na Sey-
mikach nietylko activitas Dyssydentom kon-
westyonowana bywa ale i z Kościoły rugowane
znie bezpieczeństwem życia bywaią, iako przykład
na Seymiku Grażewskim dowodzi że Dissidentes
ex quo Dissidentes do żadney Nobilitacyi Indy-
genatow przypuszczeni bywaią choćiażby zasługi
naywiększe mieli. Że Dyssydentow Contra mentem
Legis Heretykami nazywaią, z Regestre arianismi
Aktoraty przeciwko Dyssydentom formuią Xięży
lub Verbi Divini Ministrow. Pseudo Ministrami

Predykantam

Predykantami &c nazywaią. Byłaby liczba bez liczby uciążliwości Dyssydentów satius silere quam parce loqui od wszystkich wbrew prawa i słuszności nastarczywaiących.

Z tych tedy i innych uciążliwości okoliczności protestuiemy się przeciwko takowym i podobnym Praeiudicium Liberum Exercitium Religionis mięszaiącym.

Po takowym Manifeście z wyrażeniem tychże krzywd w Toruniu dnia 20 Marca Konfederacyą stosownie podług przerzeczonego Manifestu z wyrażeniem tychże krzywd ułożoną uchwalili i podnieśli oraz do tychże Aktów podali z pośrodku obrawszy Marszałkiem onejże JWieł Jerzego Guilhelma Goltza Starostę Tucholskiego Generała Leutnanta Woysk Koronnych któremu 24 Konsyliarzów przydali, y podpisami swemi onęż utwierdzili.

Gdy takowe kroki przez Dyssydentów uskutecznione zostały, ażeby zabezpieczone były od iakowego zatem w Kraiu Polskim prześladowania, przeto imieniem Imperatorowey Jeymć. a Pani swey. Xiążę Repnin Poseł Pełnomocny w Warszawie będący, w kilka dni po ogłoszeniu Konfederacyi to iest 26 Marca wydał deklaracyą Królowi Jmć. w następuiących wyrazach uczynioną: Że kiedy ostatnia nadzieia zniknąwszy Dyssydentów przez

mnieys

mniey uważane na Seymie przeszłym Nayiaśnieyszey Im-
peratorowey Jmc i innych Gwarantow zaniesione Instancye
gdy zamiast ulgi iakieykolwiek. która z względu tak zwa-
żnych nastąpić by była powinna intercessyi, kondycya Ich
owszem cięższy konstytucyami przyciśniona, więc w tey
ostatniey niedoli uciekaią się do sposobu tego, który im
natura, rozum i forma rządow Oyczystych podaną kon-
deruiąc się dla obrony przeciw niesprawiedliwości, i zasłony
przeciw prześladowaniu. Szukali protekcyi u Nayiaśnl. Im-
peratorowey Jeymc Całey Rossyi, która in virtute Tractatu 1686
będzie swoiey Religii iednym Interessem, i iednakową z
Dyssydentami złączonym potrzebą winna. && Nayiaśnl.
Imperatorowa Jeymc będąc obligowaną, do ocalenia obowiązkow
tak solenniter zawartych nie może denegare pociechy swo-
ich, a siebie w tym praktice szukanych, lecz udzielaiąc Ich
czyni to, z tym względem zła bacznością i przezornością ia-
kichych własności od szczerey a w wielu okazyach przez
Rzptą doznaney wyciąga Przyiaciołki && Daremnieby się sie-
liła nienawiść przypisuiąc Nayiaśnl. Imperat. Jeymc iako-
by przeciwko independencyi i Interessow Rzpltey swoie
formowała Intencye. Godność Jey żadnemu nie może
podpadać podeyrzeniu, więc nie z inszey racyi, tylko z obfi-
tey przychylności i dogadzaiąc delikatności wolney Rzpltey

Ao

to czyni oświadczenie że niczego od Rzpltey nie żąda,
że żadney do niey sobie nie rości pretensyi, że zamiast
szukania iakiego nabytku, w tym zamieszaniu w którym
się znayduie, nie życzy sobie, tylko aby to zakończyi
nie pobierze, i w tym samym momencie, w którym się
bydź żądą nie uchronne. Oświadcza się daley że gdyby
mimo iey starania mimo niniejszego do Pacyfikacyi
Narodu zapraszania, duch przeciwny Duch niezgody
miał Rzpltą w nieszczęście i Woynę uwikłać do-
mową, gdyby w ostatku do domowey przywiązała się
Zagraniczna Woyna grożąca Rzpltey iaką utratą. Te-
dy Nayiaśnieysza Imperatorowa Jeymość całość guarantuie
w Kraiu i do żadnego nakłonienia się ab extra za-
warcia pokoiu chyba z kondycyą integritatis Rzpltey
wzaiemnie i do tego wszelkiego zażywszy starania u-
żeby i takowe ab intra dla każdego Obywatela z ied-
nie szczęście iakowe wolnemu i żadney ~~nie~~ dependen-
cyi nie podlegaiącemu służy Stanowi dało etc.

Mikołay Xiążę Repnin.

Podobnież w Wielkim Xięstwie Litewskim tak
Religii Graeco Ruskiey iakoteż obojga wyznania E-
wangelicznego Dnia 20 Marca ziechawszy się do Słucka
Akt Konfederacyi Dyssydentów W. X. Lit. zapisali i

uczynili

uczynili przy prawach dawnych i Przywilejach swoich obstaiąc Za Marszałka zaś teyże Konfederacyi JmP Pana Grabowskiego Gnała Majora Woysk W. W. Xstwa Litt i Półkownika JKMci obrali oraz podpisami swemi stwierdzili.

Dnia 8 kwietnia Delegowani od Konfederacyi Toruńskiey i Słuckiey Dyssydentów Jchmć Panowie Grabowski Starosta Czechowski i Adam Bronikowski mieli publiczną audyencyą na Pokoiach Krola Jmć po ktorych stosownych Mowach donoszących o zaszłey Konfederacyi od nich na fundamencie Praw i przywileiów uczynionym Delegowanym od Konfederacyi Toruński. JmćPan Kanclerz W.ki Koronny. odpowiedział w ten sens: Ze Krol Jmć nie wchodząc czy sprawiedliwa lub nie iest ich sprawa, poniewasz tylko cała Rzplta więc od iey decyzyi to zachowuie, rekomenduiąc skromność Dyssydentom.

Delegowanym od Konff. Słuckiey Xiąże Jmć Czartoryski Kanclerz W. W.o X.a Litt odpowiedział takiż odpowiedź dawna Dyssydentom Toruńskim służy i Słuckim

Dnia 10 Kwietnia trzy Miasta Pruskie Toruń Elbląg i Gdansk uczynity Akcess do teyże Konfederacyi Dyssydentow.

Dnia

Dnia 25. Maia odprawiała się Rada Senatu
na którey uradzono ażeby Seim Extraordynaryiny był
złożony. Rozgłoszona po całey Polszcze wspomniona Kon-
federacya Dyssydentów będąca przy obronie praw łączą-
ca się z Sentymentami i wysoką daną Protekcyą od Imperatorowey
Jeymć Rossyys. w krótkim czasie bo dnia 25 Maia była
przyczyną iż z Warszawy rozesłany był po Woiewodztwach
Proiekt podobnież do Konfederacyi do Instrukcyi na Sey-
miki przed Seymem Extraordynaryinym Uniwersałami
JKMci ogłoszonym.

Już tedy coraz większe pogłoski po całym Kra-
iu słyszeć dały, dążące do uszczęśliwienia Oyczyzny że
przy protekcyi Imperatorowey Rossyiskiey mieć będą wolność
ułożenia reformy rządu innego. Lecz byli niektórzy dosyć ies-
cze w znaczney liczbie Magnaci nie nawiszą ku Dworo-
wi [illegible] zrozumieli że ta Konfederacya uda im się
do wzruszenia i detronizacyi Króla, a przeto pod zbli-
żaiącemi się Seymikami znosić się i naradzać między
sobą poczęli do czego przyczyniona Deklaracya Imperato-
rowey Jeymć za Xiążęcia JMci Radziwiłła Ex Woiewody Wileńs.
który w czasie Interregnum i prześladowania go Woyskiem
Narodowym z Rossyiskim złączonym mieszka za Granicą
gdzie po odebraniu onemuż Dóbr szczególnie na wyiezdnie

miał

miał wyznaczoną i przesyłaną za Granicę pewyą rzeczonego iuż Xiążę Radziwiłł do Kraiu powroci i Marszałkiem tęyże Konfederacyi uczyni Adwersarzom Doru czynione rezolucye omamiły wielu iż Ich zamysły skutek wezmą. W takowey okoliczności z mianych rożnych korespondencyi przytaczam tu tylko List JW. Mniszcha Marszałka Nadwornego Koron: do JW. Sapiechy Wojewody Smoleńskiego pisanego oraz responsa na niego który był w takowych wyrazach.

Kopia Listu JW. Mniszcha Marszałka Nadwornego Koron. do JW. JmP. Sapiechy Wojewody Smoleńskiego 27 Maia 1767go Roku pisanego

---

Lubo światem potoczne doniesienia że czynności Patryotyczne moie maią bydź naganne, ia iednak wiedząc żeś łaskaw na mnie tak w ufności dobroci Serca Jego suplikuię JW. mpana Dobr. abyś się raczył łączyć do naszey konfederacyi wsparty Protekcyą Nayiaśn. Imperatorowey Jeymć Rossyiskiey. Rowniż Wielmżną Panią Wojewodzinę Dobrodziejkę ktorey ręce całuię do Kompanii Konfederacyi Żony moiey zapraszam kochaj i mnie zawsze proszę i piszę się z całym Sercem.

JWmP. Dobr.
S. Mniszech
MWKGWW.

RESPONS

Na tenże List.

Nim wnijdę w materyą pisanego do mnie Listu JWWMPana Dobr: przepraszam żem zatrzymał postańca dla wielkiey Expedycyi poczty tak Grodzieńskiey iako też y Warszawskiey. Proszę zatym iak nayuniżeniey żeby ten ezdwiek nie był wzięty.

Ani wiadoma Interessu ważność, ani od kogokolwiek powierzona teraźnieyszych spiskow potrzeba zabym tego ani naganiać mogł ani też przed czasem chwalić nie śmiem.

Ta Spekulacya szczegulna iest moia przypatrzyć się dzieiu JWWMPana Dobr: tak wielkiego Ministra wzięli się lepiey iak na konwokacyi i ida cokolwiek śladow JWPana Dobr. postępować będzie, ale poki nie wiem dokąd ta pokazuie perspektywa kochany kuzynie wybacz, przepraszam serdecznie, że ostrożnieyszy iestem na starość niżeli w młodości moiey porywczy byłem, a do tego skołatane zdrowie nie pozwala się mi azardować, na takie drogi na ktore niby się zda bydź iaki zamach w samey rzeczy w tym wszystkim, nie znaydzie ani początku ani końca potrzeba by tedy umierać prędzey niż wyroki Boskie przeznaczyły.

JWMPan Dobr. zdrow, i młody doczekasz się

peunie

pewnie zaczętey Roboty a mnie tylko z chciadami w kruchcie
trzeba Pana Boga prosić, azeby szczęścił dobrym zamysłom
i błogosławił tych, ktorzy ratują Oyczyznę a dał upamię-
tanie tym ktorzy ią zgubić usiłują &c. Te same po-
wody Detronizacyi Krola były innym perswazyą
że szukali Protekcyi Tatarow i Turka iako dowodzi Ko-
pia Listu Hana tatarskiego Arland Giercia do Jurka
Potockiego Woiewody Kiiowskiego 28 Maia 1767 pisa-
nego w ktorym iako i osobnym podobnymże Liscie do
JWo Branickiego Hetmana WoKoron. pisanym oś-
wiadcza swoią i Pryncypała swego Sułtana przyiaźń
żądaiąc od nich doniesienia, o tuych czynnościach w Pol-
sce i ieżeliby żądali że Jm pomoc swoią deklaruią.

Takowe przeciwne tych że magnatow nie któ-
rych zamysły sekretnie innych do pomocy i łączenia
się z niemi namawiaiąc były przedsięwzięte, lecz nada-
remne bez fundamentu nie tak ku uszczęśliwieniu
iak bardziey ku zgubie swey Oyczyzny dążące ktorym
to obłudnym i pochlebnym sobie rozumieniu a
w sekrecie mocno utaionym, na wszystkie Aktus pub-
liczne i Konfederacyą pisali się. Przywrocenie do Krain
dziada Radziwiłła Woiewody Wilen: Dekretami trybunalskimi

od

od Dobr odsądzonego dotychże na powrot przyiść mającego, oddanie mu powierzenie Godności Marszałka generalnego Konfederacyi, że pod iego przewodnictwem co zechcą dokazywać, będą to wszystko wspomnionych Adwersarzow utrzymywał.

Dnia 29 Maia Zebrawszy się do Wilna Obywatele Wo Xa Lit. uchwalili Akt Konfederacyi Generalney obrawszy Marszałkiem oneyże JmPa Stanisława Brzostowskiego Starostę Bystrzyckiego o następuiących wyrazach ułożyli.

Odmiana praw fundamentalnych była nazbyt oczewista, ażeby całego Kraiu nie wzruszyła; gatunki rozmaitych uciskow były nazbyt uciemiężaiące, ażeby ich barki wolnego Narodu, nie poczuwały; wyniosłość i rowności urodzonych nazbyt się wygurowała, ażeby nasze postrzegła, iż dąży po wielorakich stopniach tam gdzie tylko samemu przystoi osiadać Despotyzmowi, wywraca Prawa rowności, a tym grozi Narodowi całemu Absolutyzmem.

Widzieliśmy to wszystko poczęści i żali w skromnym dotąd milczeniu, gdy wygurowawszy się nad rowność ambicya, dobrze myślącym tysiącznemi sposobami zamykały usta, do tak szczęśliwey przyprowadziwszy pory Narod cały że i stękać nie śmiał

gdy

gdy go naybardziey takab ba całe Zanaymnieyszy znak tkliwości każdemu odgrażano w mniemaniu Obywatelow że posiłki Sąsiedzkie nato będą zażyte, nawet ich Duch chciwy panowania obrócić i zarzyć zechce.

Deklaracya Nayiaśn. Imperatorowey Jeymci całey Rossyi list iey Ministra pisany do Xiącia Repnina i expozycya nie tylko nas dopiero oświeca o świętobliwych iey Monarchyi zamysłach ale też pociągą do należytey wdzięczności za te oświadczenia iż nas łaskawie popierać obiecuie w odzyskaniu nad werzchney, wolności, upadłey równości mieni perwaznéy, i dostoienistwa Obywatelow i spokoyności wewnetrzney. Ale też by się nie chwycił, tych środkow i sposobow ktoremi rządre nasze tak snadnie tęgie mozemy zbawiennemi Nayiaśn. Imperat. Jeymci zamysłami i przy łaskawi nam przynieczoney pomocy oprzeć się wszelkim urpniostwu i samowładztwu.

Do tego zaś kresu ozięć wdru Obywatelow przywiodło rzeczy iż pod pokrywką Dobra publicznego ustaiona obłudą samego tylko szukaiąc Panowania rożne podług czasu i okoliczności, dawała mu przezwiskow iuż to układow przytecznych dla Oyczyzny

to

to żarliwości ku Wierze o tym podobne, w samey zaś rzeczy iedyny cel miała naówczas zamieszać Oyczyznę rozsiać niezgodę między Obywatelami, i oddaliwszy od Rządu Autoryzowane Prawem Osoby do straży wolności i utrzymania Jey całości zapalić ogień miłości niezgody pod pretextem utrzymywania Wiary, a w tym zamieszaniu zyskać dawno przydane samowładztwo.

Temi i podobnemi postępkami na pierwszym Seymie zastąpiwszy iedną część Obywatelów przeciągnąwszy i omamiwszy drugą starał się Duch panowania tlący wzbudzić i przewrócić nasze, wszystkie ustawy i wyniszczyć Prawa fundamentalne Rządu Oyczyzny. Pozbylibyśmy byli podobno niewinną ofiarą tylu postępków złośliwych i przeciwnych prawdziwie udaniem nas upośledzonych Potencyi gdy Nayjaśnieysza Imperatorowa Jeymość nie przeniknęła była tych szkodliwych Oyczyźnie naszey nieograniczoney wyniosłości zamysłów.

Postrzegła to rostropna Monarchyni że ci co się chcieli stać Wszechmocnemi, w Oyczyźnie deptali prawa nayświętsze dlatego aby się sami wynieśli na obaleniach całego Narodu.

Już to nie cząstka Obywatelów ale cała

Rzplita

Rzplta ktora dziś wyciąga dostatecznych dowodów
przyjaźni Nayiaśn. Imperatr. Jeymći Rossyiskiey ani też
upewnienia oney nie garstce ludzi, ale całemu Na-
rodowi ofiarowaney zlecała swoim tu Ministrom ta
Monarchyni posyłaiąc nam posiłki na to abyśmy
wspólnie dalszym zabiegali nierządom fundamen-
talnych praw, uzupełniaiące nie doskonałości, wyko-
nali równość znoszące ustawy odmienili, i przyię-
nienych Obywatelów do stopnia równości podwyższyli.

Bylibyśmy w odpowiedzi Naypierw naszym
i miłey Oyczyznie naszey za stratę wolności słodkiey
zasłużylibyśmy sobie wszystkie przygotowane nam
od dawnych czasów nieszczęścia, gdybyśmy do tey
odwlekli środki i sposoby przyzachowaniu praw
wolności i swobód naszych. Łączemy się zatym
wiążemy i Konfederuiemy przy Wierze Świętey Ka-
tolickiey i całości oney nieskazitelney przy prawach
swobodach, wolnościach, i prerogatywach wolności
wszystkim w szczególności, i każdemu służących obie-
cuiąc i przyrzekaiąc sobie wzaiemnie, pod Wiarą Sumie-
niem i poczciwością że się dotąd nie rozwiążemy, dotąd
nam Seym Extraordynaryjny przy Gwarancyi i Protekcyi

Nayiaśn

Nayiasn: Imperatt Jeymy, o ktorą się iak nayusilniey dopraszamy dla utrzymania Praw y wolności naszey, tudzież formy Rzpltey, praw bezpieczeństwo każdemu Obywatelowi sprawuiących Praw, ktorą Przodkow naszych nabytą a miłą Oyczyznę wpoźne dostatkow pokoiu i zupełney szczęśliwości dotąd utrzymuiących.

Oświadczamy się z tym, że się nie ruszamy przeciw Krolowi Jmści N. Mtci bez szczegulnie myśli nasze są natężone w obronę Dobra pospolitego znamy dobrze wierność tę, ktorą nakazuie prawo ktner i powinność każdemu Obywatelowi ku Maiestatowi i dostoieństwu Jego, pewni będąc iż JKmćj Pan nasz Mtci, nie ma innego Celu tylko uszczęśliwienie Oyczyzny, i że raczey tęcy myśli swoie wraz z naszemi na przywrocenie dawnych praw ktore zawsze były fundamentem tenu oraz uszczęśliwieniem Stanu każdego Obywatela. Sama potrzeba ratowania Wspołobywatelow przyciśnionych i praw nadwerężonych, przymusza nas do opponowania się i ze wszystkich sił naszych opponować obiecuiemy wszystkim nierządom dotąd przeciwko prawom Kardynalnym wprowadzonym wszystkim

Uzurpacyom

Uzurpacyom szkodliwym wolności i podstępstwom w
ostatnich Konstytucyach znayduiącym się.

Vitia wszystkie błędy i abusus wprowadzone
przez Kommissyą Woyskową, Skarbową z uszczerbkiem
praw i prerogatyw przez postanowienie Urzędow do nich
ściągaiących się, iako y wielorakich szrzodków na zyskanie
iednych, a uciemiężenie drugich obywatelow wyna-
lezionych aby były poprawione domagać się będzie-
my. Wszystkich niewinnie przyciśnionych Obywa-
telow ~~[illegible]~~ do dawnych Jch dostoieństw
przywrocić chcemy a cały ich Stan nie pospolity
prędkiego potrzebuie ratunku, prosiemy wszystkich Wsz-
pół~~obywatelow~~ Braci aby ci ktorzy szukać będą ulżenia
iak nayprędzey dostąpić mogli sprawiedliwości Ostrość
zbyteczna i nie słychana nad Xięciem Karolem Radzi-
wiłłem rygor blisko przeszłey konfederacyi W. X. Lit.
iuż dziś sprawiedliwie przez teraznieyszą Konfederacyą
tegoż Xięstwa nazad cofniony za bez prawny uznany
nie tylko wzbudzić w każdym Obywatelu ulitowanie
ale też i mądrą dla nas bydź przestrogą żebyśmy
podobnym nie winnych Obywatelow nie uciemiężali
sposobem. Co się tycze Grekow y Dyzunitow, i Dyssydentow

tak

228

tak Stanu Szlacheckiego iako i mnieyszey Kondy-
cyi ludzi Kupcow Rzemieslnikow Rolnikow. Trudno
ich niemożliwość zamilczeć, cztek każdego Stanu i
Kondycyi w iakimkolwiek na swiecie Kraiu, podcie-
niał praw zasteną zaprzyczasij Obywatelstwem. Cóż
dopiero w naszey Oyczyznie gdzie w każdym stanie
Prawa y ustawy nasze na fundamencie rowności
stanowione bydź muszą.

A iakże Szlachcic może bydź Szlachcicem
gdy praw Stanowi swemu przyznanych nie iest u-
czestnikiem iak Mieszczanin Mieszczaninem, gdy ro-
wny tylko w pronoszeniu ciężaru, ani w używaniu
Dobrodzieystw iak na ostatek, Chłop Chłopem gdy robic
musi a robige i chatyny mieć nie będzie. Oyczyzna
nasza iako Matka dobra, Matka sprawiedliwa rownie
dzieci swoie kochać powinna bez wzglądu na ulo-
mność ludzką każdemu przyrodzoną.

Nie iest to uszczerbkiem Wiary Swiętey
Katolickiey dotrzymać Praw i Prerogatyw tym
co iak mi nie wierzą, Stan iest inny Wiary, Stan
Cywilny inszy, pierwszy do Duszy, drugi do Kraiu
należy pierwszy wyrokiem Boskim drugi ustawą

Oyczyzny

Oyczyznie iest podległy. Siła Rzeczypospolitych zgi-
nęło, że rowność na małey Garstce ludu tamże
zacięty, podobnie by i nasza na ten koniec przyszła
gdybyśmy prawo rowności, naymniey nachylić
mieli. Dlaczego my Skonfederowane Stany za-
bieżaiąc wszelkim rozterkom, nie nawiściom, nie-
chęciom i zawziętościom, ktoreby mogły wyniknąć
z skażenia rowności pomiędzy iedneyże Matki Sy-
nami i iedneyże Ciała członkami zważywszy In-
tercessyą Nayiaśnieyszey Imperatorowy Jeymci i Zagranicznych innych
Dworow, tudzież łaskawe tey Monarchyni oświadczenie
iż żadney ani Wierze Stey Katolickiey, ani Prawom
i wolnościom naszym uczynić nie zamyśla krzywdy
zawdzięczaiąc oraz staranność około dobra powszech-
nego wspomnionym Dyssydentom rowno iako i my
przy prawach i swobodach naszych z zarazem for-
tun i życia zastawiaiącym się, iako z Aktu Kon-
federacyi Toruńskiey, i Słuckiey widzieć można, /
pro legalibus uznawszy żądamy aby z nich Delegaci
do traktowania z nami wyznaczeni byli, abyśmy
nie tylko węzłem iedności lecz ściśleyszym iesze
miłości bliźniego przyiaźni braterskiey i zupełney

poufałości

poufalsci związani byli. Przyimuiemy mile żądanie Ich i zgadzamy się na przywrocenie Im tego co iuż na przyszłym JW. P. N. Mił. i Zgromadzonym Stanem Rycerskim w tuszkawie oddali względy i tę supplikę w Aktach ninieyszey Konfederacyi wpisać Urodzonemu Sekretarzowi zlecamy przyrzekaiąc, że na to Starań naszych żałować nie będziemy ażebyśmy na naypierwszym Seymie wynaleźli, nie zawodny sposób uczynienia Im dostateczney sprawiedliwości; a przetoż same dogodzenia poważnemu Interessowaniu się za niemi Nayiaśnieyszey Imperatorowey Rossyiskiey i złączonych z nią Potencyi.

Niechay Duchy zwykłe wzamięszaniu zyskiwać tego wymysłu nie straną wynaleziona na omamienie Braci naszych żarliwością. Ażebyśmy przez uczyniony ten krok, kiedykolwiek Wiarę Sw. Katolicką, w ktorey żyć i umierać pragniemy uczynić zamyślali, albo iakie by naymnieysze uchylenie Prerogatyw dostoieństwa zawsze od nas czczonego za Cel brali. Bo gdyby nas ostatnia bezbeżność do tey nawet przywiodła bezwstydności Deklaracya sama Nayiaśnieyszey Imperatorowey Jeymci Całey Rossyi byłaby podobnemu wzrządaniu hamulcem kiedy

wnieg

wnięy ta cnotliwa i Monarchyni nas upewnia o całości
Praw Oyczystych i nie skazitelności Wiary Swiętey Katolickiey
tecz przyrzekła takowie i obiecuie że sama naypierwszą
Nieprzyiaciołką będzie tego ktoryby stawszy się odrodnym
Oyczyzny Synem targnął się na nadwerężenie funda-
mentalnych praw lub nie zbożny chciał naruszać w
naymnieyszym punkcie Wiarę Swiętą Katolicką. Zie-
chawszy się 4 Miesiąca Akt nasz po wysłuchaney
Mszy Swiętey Wotywie o Duchu S.tym zaczynaiąc
przystąpiliśmy do obrania Marszałka i uprosiliśmy za
iednostayną nas wszystkich zgodą JmP. Brontowskiego
Starosty Bystrzyckiego aby raczył ten ciężar przyiąć
na siebie a Jemu go powierzywszy Miasta W.o X.a Lit.
obowięzuiemy aźeby w czasie niedziel czterech Delega-
tow swoich do wykonania przysięgi zwykłey Marszał-
kowi Konfederackiemu na wierność przysłali

Postanawiamy oraz iż ktoby był nie posłu-
szny tey Konfederacyi lubczego się nie spodziewamy
chciał co wzniecać i czynić przeciwko niey tego za Nie-
przyiaciela Oyczyzny i wolności, będziemy mieli i z nim
nawet podług ważności Jego występkow postępo-
wać będziemy

Bezpieczeństwo zupełne Osob i Fortun

tak JW Marszałka Konfederacyi Generalnéy y Sekre-
tarza oney zupełnie warujemy. Że zaś rządu powaga
cała iest złożona w Ręku JWiel: JmP Marszałka dla po-
mocy nie zliczonych prac Jego i ustanowienia publiczney
Rady za Konsylia[rzów] do boku Jego z pomiędzy siebie oprocz
Marszałków Woiewodztw i Powiatów którzy są pierwsze
Rady wybraliśmy z Woiewodztw Naszych.

Rota Juramentu.

Którą wszystkie Stany Duchowne y Swieckie
zaprzysięgły Konfederacya Gnalną Wdztwa WXa Lit

Ja N przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu
w Troycy S. Jedynemu na tym Seymie iż nie rozdzielnie
z Prowincyą Lit skonfederowawszy się nayprzod do tego
związku nam iednoczyć i rozłączać się aż pokę ta Prowin-
cya zostanie we wszystkich potrzebach i dolegliwościach swo-
ich uspokoiona na tym iako Praw religią Swiętą Katolicką
tudzież swobod i wolności Oyczyzny ubezpieczaiących i ochra-
niaiących postrzegać y z azardem własnego zycia i subs-
tancyi utrzymywać będę i ochołwiek ta konfederacya tego bro-
nić nie odstępować i za to się zastawiać i temu podlegać
mam i powinien będę oraz zawsze szczerość y szczerze
iednomyślnie z Konfederowanemi utrzymywać mam i po-
winien będę iako do żadney Sessyi i przeciwko tey Konf[ederacyi]
ieżeliby

/ ieżeliby iakowe znaydować się mogły i miały. / wiązać się
nie mam natym iako żadney rady i pomocy atym bardziey
przestrogi przeciwnie rozumiejącym i czyniącym dawać nie
będę. Naczym iako sprawiedliwie przysięgam tak mi Boże
dopomoż i męka iego Swięta.

Gdy takowy Akt Konfederacyi podpisany i za
przysiężony coraz większą do siebie pociągał liczbę Panow i Oby-
watelow lubo w innych Osobach przeciwko Dworowi przeci-
wne i podług swey chęci naciągane z tąd były inne konsekwen-
cyje i skutki atoli iak zostali zawiedzionemi i na fałszym
zdaniu omylonemi, dalszych okoliczności postępek okaże

Dnia 28 Maia Nayiaśnieyszy Pan zło-
żył Senatu Radę podług wydanych do niey propozycyi.
Pierwsza propozycya była stosownie do rozpoczętych Listow
cyrkularnych względem uczynionych Konfederacyi Dyssy-
denckich pretekstu Imperatorowey Jeymci wspartych. Nateń
punkt stanęło rezultatum takowe Jak okoliczności zjazdow
Dyssydentow i Dyzunitow Obywatelow Rzpltey do Torunia
i Słucka dnia 20 Marca przeszłego i tam zaszłe związki
tudzież wstawiaiących się za niemi Dworow Rossyiskiego
Berlinskiego deklaracye iuż wkroczeniem Woyska Rossyiskie-
go wszelkich istotnie potwierdzone powodem były konwo-
kowania teraźnieyszey Senatu Rady tak też same

okoliczności

obelicznosci w moment staiącey się ważnieyszey y nigdzie iako naycelnieysze Statów materye według prawa rezolucyi tyl-ko w złączonych trzech Stanach Rzpltey mieć nie mogące sklaniaiąc JKMći podług zdania przytomnego Senatu do złożenia Seymu Extraordynaryinego iako iedynego srodka w tym razie odwrocenia ~~Seymu~~ wszelkich przyczyn zamiesza-nia wewnętrznego i uchylenia z niego pochodzących przy-krości. Co gdy więc JKMć o tym przedsięwzięciu Posłowi Wiel-kiemu y Pełnomocnemu Ministrowi atyskże Dworowi przez Ministerium Rzpltey oznaymić każe oraz tymże przełożyć ażeby JKMć iż gdy zgody Imperatorowey Jeymći i Krola Jmći Pruskiego w złożeniu Seymu dogadza się że wzaiemnie według dosiwiadczenia w deklaracyi wyrażonego wolności Prawa, pokoiu szczęścia Rządu i porządku Rzpltey alterować nie dopuszczą. Do tego WW Kanclerzom Obojga Narodów, zaleca ażeby gotowali expedycyą uniwersałów i Listów na Seymiki przed Seymowe na Seym Extraordy-naryiny pro die 8ta Mensis 8bris w Roku teraznieyszym od JKMći determinowanym. Druga propozycya była z okkazyi doniesienia przez sztafetę do Kommisyi Woy-skowey od Urzo Regimentarza Partyi Podolskiey iako Generał od Hana Tatarskiego w Chocimiu iuż będący

z expedycyą

z expedycyą do JKmci i teyże Komissyi, z tamtąd i oraz re-kwirował o przeprowadzenie w Granicy Polskiey konwoy przy-zwoitey z ludzi Woyskowych i Eskorty wyciągnął. Naco rezolucya Senatu rady stanęła ażeby Dać tak na Expens i przyzwoity Konwoy. 3cio Punkt Ażeby z Archiwów Ko-ronnych i Litewskich Księgi pisma maiące trudne do prze-czytania były przepisane i na to Skarby oboyga Narodów ażeby expensowały zalecono, Czwarty Reparacyą Ratusza Lubelskiego dla wygody Trybunałów nakazano.

W tymże Miesiącu Konfederacya Generalna W. X. Lit. ustanowiła Sądy swoie a to nie przeszkadza-iące Trybunałowi głównemu W. X. Litt. w Wilnie pod ten czas sądzącemu się, iednak JW. Hilzen Marszałek pod ów czas Trybunalski, gdy widział pod swoim bokiem roz-poczętą inną iurysdykcyą, chcąc sobie przywłaszczyć moc większą przedsięwziął takowe kroki sprzeciwiaiące się Są-dom Konfederackim iż chciał wstrzymać ażeby nie mieli mocy sądzenia. W którey to okoliczności naypierw uczy-nił odezwę iuż to y do Króla JMci iuż to i do Xiążęcia Repnina Posła Rossyiskiego z oświadczeniem pociągnie-nia Sądów Konfederackich pod swoią Jurysdykcyą Try-bunalską. Naco Xiążę Repnin pod dniem 1 Czerwca

responsował

responsowat że zadziwiewa się nad tym aby generalna WoXstwa Litt konfederacya podług Jego mniemania miała wpaść w Trybunalską Jurysdykcyą, sądząc że wie dobrze o tym że konfederacya składa się z Stanów ca tego Kraiu, że iey sądy są naywyższe i iednowładne że więcey iest mocy. i gdyby się podobało, Zakazać Trybunałowi i wszelkim Jurysdykcyom, azeby się żadnych spraw nie tykały a że tego nie czyni pochodzi to z dobrowolney Skonfederowanych Stanów, a nie z iakiego iey władzy ograniczenia. Iż ze Cel konfederacyi iest aby Prawa poprawione i zachowane były aby opisany kształt publicznych Rządów był ustanowiony, aby się każdy przy narodowych wolnosciach i Prerogatywach trzymał. Albowiem temu był przeciwny za Nieprzyjaciela Oyczyzny ma bydź poczytany. Po odebraney takowym respensie JW Wielkim Marszałek Trybunalski znaiąc już poiąsie znaczne gwałtowne podług swey woli rządzenia Interessami w Polszcze Xięcia Repnina, chcąc w tey okolicznosci lepiey bydź przekonanym napisał dwa Listy do Ministerium Rossyiskiego ieden do Graffa Pannina drugi do Graffa Orłowa, któreto Listy JW General niemer przeiąt i odesłał onemuż Xięciu Repninowi do Warszawy. Już tedy z tąd uwieść można iak mocna była Influencya do

Kraiu ypt

kraiowych Interessow Potencyi Rossyiskiey. Odebrawszy
Xiąże Repnin wspomnione Listy napisał powtorny List
JP Hetmana Marszałka trybunalskiego w tych wyrazach =
Że dowiedziawszy się z rożnych pogłosek bardzo dowodnych
że sposob ktorym JWMć rządzisz nie ma miary w powścią-
gowaniu i że będąc głownego Sądu Marszałkiem nie
uważasz tego co iest Generalna Konfederacya i co iey każdy
takowe postępki przykre JWmćPanu ściągnąć mogą skut-
ki ponieważ przez to otwieraią się wrota do potarga-
nia publiczney tego kraiu spokoyności nie mniey
do przynaglenia Skonfederowanych Stanow aby w tym
razie kiedy JWmćPan swoich zapędow nie upamiętasz
się odięta była moc Trybunałowi i do zabieżenia z tąd
następuiącym nieszczęśliwym między Obywatelami roz-
terkom. Chciey tedy JWMć Pan pomyśleć y uważyć
co czynisz Ja upewniam iż Nayiaśn. Imperatt. Jeymć
iako Aliantka Rzpltey rownie stoi o dobre iey mienie
i spokoyność i z tych miar wysoką i wielowładną swoią
Protekcyą raczy zaszczycić Skonfederowane Stany wspa-
rciuiąc Ich z iedney strony prawdziwych Obywatelow z dru-
giey przeciwnych dobru pospolitemu uspokoienia. Na-
koniec wyraził że za Staraniem Generała Numersa

doszły

doszły rąk jego dwa Listy do Graffa Pannina i Graffa Orłowa pisane, które bez naruszenia pieczęci oddał Królowi Jmci a w mocy będzie Jkmci odesłać je do zamierzonego Kraju i przez rozporządzenie, które w tey mierze od Tronu Polskiego wynijdzie poznasz lepiey WMśćP czyżeliś w tym dobrze lub nie postąpił oraz porozumiesz i iak sam nie wczesne i nie w porę od niego uczynione odezwy. Na takowy respons uśmierzyła się nieco myśl JWgo Sylzena i bez perswazyi nie których magnatow do tego go nakłoniły że więcey nie czynił sprzeciwienia się konfederacyi których dniach uwiadomione w wilnie ozbliżeniu się Xięcia Jmci Radziwiłła Exwoiewody Wileńskiego który to Pan przez lat 3 Dotąd za granicą znaydować się musiał do czasu Seymu konwokacyinego, któremu był przeciwny a że już po większey części rozgłoszone było w powszechności że tenże Xiąże Jmć ma bydź zapewne Generalnym rozpoczętey Konfederacyi Marszałkiem oraz Seymowym przeto takiego powodu iak też z poważania Osoby Jego w Xięstwie Litt znakomitey iak wspaniale był przyimowany w krotkości opisać muszę =

Nayprzod o mil trzy od Wilna Dygnitarze i Urzędnicy WXa Littgo wyieżdżali obviam na powitanie Xięcia Jmci o mile Marszałkowi Konfederacyi z swoiemi

Powiatami

Pierwszami czekali i witali, o pół mili kareta paradna JmP Brzostowskiego Marszałka Kowieńskiego z Pasikami paradnie ustrojonemi czekała do którey wsiadł Xiąże Jmć z JP Carro Półkownikiem Rossyiskiem któremu Assystowali Huzarowie Rossyiscy i Hatani Nadworni JP Marszałka Kowień: postępieniem dalszym zaczęto bić z Armat przez Artyllerya Moskiewską z bliżaiącemu się ku miastu zastały Cechy z Chorągwia- mi z bębnami wieżdżaiącego, u ostrey bramy witało Duchowieństwo, brama była przybrana w lampy na któ- rey dała się słyszeć kapeli, rezonancya, Z obydwoch stron ulicy którą przyieżdżał stali Studenci Aka- demii Wileńskiey za niemi Pospolstwo całego Miasta Katwakała przed Xiążęciem cadząca blisko tysiąca Osób znakomitych znaydowała się z obydwoch stron Ulicy którą przeieżdżał był, odgłos Pospolstwa Wiwat Xiążę Jmć aż do mieysca gdzie stanął odprowadzaiące

Przybyłego Xiążęcia Jmć Radziwiłła do Pałacu JmP Brzostowskiego przyimował na schodach tenże JP Brzostowski z JP Numersen Gnałem Moskiewskiem i ze wszystkiemi przytomnemi dystyngowanemi

Damami

Damami. Wprowadzony zatym na Salę wielką na któ-
rey natychmiast zaczął się bal z tańcami y trwał
do godziny trzeciey z północy. Na zmierzchaniu samym
zapalono Illuminacyą tak na wieży Ratusza całej i
na Swiętoiańskiey Wieży Jezuitów na których rezonan-
cya kapeli słyszeć się dała.

Dnia trzeciego po przyjeździe Xięcia Jmć po-
południu wystawiono, na Rynku dziesięć kuff wina
40 Beczek miodu y 40 Beczek piwa wszczególności
dla Woyska Rossyiskiego gdzie wszystkie Pułki Ko-
tami swemi pięknym porządkiem były traktowane.

Móy Boże! iak na świecie prędka odmiana
we wszelkich dzieie się okolicznościach. Dziś ten które
przed trzema laty był ścigany od Moskwy z Woy-
skiem Narodowym złączony ~~Xiąże~~, dobra Jego do szczę-
tu rabuiąc pustoszęc wszelkie strawiąc bierąc, od Województ-
twa odiądzony z wielkim Aplauzem był przyimowany
od tychże Osób. To iest pewna że gdzie kiedy czyiakol-
wiek niewinność bywa z czystey Cnoty pochodząca ta
lubo naczas prześladowana iednak ta zawsze wczasie przy-
zwoitym do swego napowrót przychodzi lustru.

Dnia 8go Czerwca wysłani byli Delegowani
od Konfederacyi Generalney WoXa Litt do Krola Jmć

Zchmę

JchmćPanowie Szymon Kossakowski Podczaszy Kowieński i Franciszek ~~Giedroyc~~ Giedroyc Podczaszy Powiatu Wiłkomirskiego którzy prócz innych punktów sobie podanych do Instrukcyi wyrażone mieli zalecenie Osoby Xięcia Radziwiłła Exwojewody Wileńskiego którego konfederacya teraźnieysza powróconego do Oyczyzny przywraca do Dobr dawniey skonfiskowanych przez delicta konfederacyi poprzednieyszey. Także JmXięcia Podoskiego Referendarza koronnego rekomendujące na Prymasostwo. Którego ponieważ w dalszym czasie znaczną okaże się intrygi przeto nie zbędzie gdy dla lepszey wiadomości Czytelnika Charakter Jego czyniąc, wszelkie począthowe obroty w zamysłach swoich iakie czynił ieszcze za Panowania Augusta tuiey umieszczę.

Portret polityczny JO Xięcia Prymasa Podoskiego odmalowany

Xiąże Jmć Prymas w młodości lat swoich, ś pominąwszy pierwszą Jego Edukacyą iż za życia oyca swego szedł tę drogę którą mu Rząd Oycowski wyznaczał, ale był nie odstępny zawsze przyiaciel familii Czartoryskich Xiążąt, przeto y Syna sposobił do podobania się Im i iednania sobie uniech kredytu. Jakoż nie uchybił celu

tego

tego kiedy uzięwszy tey Instrukcyi staraniem ostatnim
szczęściu został od teyże familii zaleconym Graffowi Brü-
chlowi i wypromowanym na referendarya koronnego. Skoro
się dostał do Dworu na owczas panuiącego. Maxymą
iego była uczynić sobie łaskawym Ministra i wymawiać
sobie tych którzy byli naybliżsi iego poufałości mniey
dbaiąc na poglądanie pobożney królowy w Jego postępki
i na niechęci które do niego powzięła przywięzywał bez-
pieczeństwa mieysca. / na którym stanął / i dalszey swoiey
promocyi iedynie do trwałości łaski Ministra dla siebie Sam
Król u niego nie był w inney konsyderacyi, tylko iako Instru-
ment iego szczęścia którym władała ręka ta, którey on poddał
iawnym tey podłości. Jako wysoki Urząd Referendaryi try-
maiąc nie tylko na wszelkie komissye i sprawy Ministra tego
tu w Kraiu Polskim zachodzące zieżdżał i bardziey Pleni-
potenta iako w wyznaczeniu Sędziego władzy sprawował ale
też w Państwie Spiskim Ekonomiczny oraz i naywyższy
Rząd piastował, na sobie, gdzie mniey zważaiąc na obraże-
nie Religii Króla swego tak gorliwego, nie mniey na
wyniknąć maiące / iakoż i wyniknęły / skargi Obywatelów
tamteyszych, nie mniey i konsystencji Węgierskiego na-
koniec Obywatelów Województwa Krakowsk. - przeciwnej
tak gorszącey i szkodliwey kilka zborów Luterskich
wystawił

wystawił chcąc się z strony Religii zalecić Ministrowi iako też Saskim Gabinetowym uczyniony potym Kanclerzem u Królewiczów Xawerego i Karola, ale czyli służba ta dzieliła serce Jego i zbliżającego bardziey do trumny zapaliła w nim większą chęć zasługiwania się Panuiącemu ale niechay ciekawy pyta się Jeśli oto, który z nim razem składali Dwór tychże Królewiczów potwierdzą zapewne tę prawdę, że Jego nayusilnie Starania i Przewodnik do szczęścia był Brühl, i nie odmieniał raz iemu poświęcony ofiary celu, do którego tę swą applikacyą zmierzał. był Pisarzem koronnym, do tey się sposobił czytaniem przesławaniem złączonemi w Assessoryi Patronami i uczęszczaniem na Sądy kanclerskie nie mniey zjednał sobie przychylność Małachowskiego Kanclerza teh. Koronnego upewniony zawsze u siebie pomocy w czasie od familii Czartoryskich

Odmiana kredytu Dworskiego między familiami w Kraiu naszym, uczyniła odmianę równą w Kredytach Referendaryi koronney Marszałek Nadworny Mniszech oddawszy ciemiężącym obrót siły swe przeciwko Jego Przyiaciołom a z tąd zaczęło się ich przeciwko sobie zrywać to przywiązanie Teścia swego które miał do Referendarza koronnego. Delegacya Województwa Krakowskiego z skargą przeciw Zbirem spiski była pretextem sprawiedliwym przydatnym czasowi na odebranie mu Rządów ekonomicznych Starostwie

Zatym

zatym nastąpiło powolne Jego oddalenie. Czas tego odda-
lenia podał łatwą refleksyą iakby nie zapobiedz od wszy-
stkich Intryg ~~któreby~~ któremiby tentował wczasie pierw-
ej wtym przełożone Ministrowi na widok niebezpieczeń-
stwa gdy tedy Urząd dostać się mogł w Jego ręce zgoła
zbywaiąc się go zawarł zupełnie Jemu mieysce do powrotu
Poznał dobrze upadek tenczasowy Imść Xiądz Referendarz, ale
nie mniey każdy poznać mogł przy iakim połączeniu się
został wczasie oddalenia swego od kredytu u Ministra
każdy mniey lubo ciekawie dochodził Intryg Jego wcza-
sie traktowaney Materyi Xięstwa Kurlandzkiego w-
czasie w którym on iescze był kanclerzem u Xięcia Karola
Xięcia Kurlandzkiego. Odiazd królewski do Saxonii nie-
podał żadney nowey okoliczności któraby go w pierwiast-
kowym Jego przywiązaniu do familii Czartoryskich
odmieniła. Śmierć krola w krótce nastąpiona czyli mo-
gła sprawić koniunkturę do tego nową. Brühl na zgo-
nie życia i Marszałek Nadworny Mniszek Akkredytowany
u Elektora i u Elektorowey a iemu statecznie nie przy-
iaiący z Wersalu w uprzykrzeniu swego oczekiwania a
przytomny w Dreźnie nie zaniedbywał pilności o Koro-
ney wczasie promocyi przy Układaniu Pactów do
Tronu Elektorowi wtymże układaniu nie obeszło się bez

regestru

regestru w Polszcze życzliwych i nie życzliwych Domowi
temu i tych, którzy iakie z kim maią połączenia
wszystkie wypadło wał przezted Referendarskich do wypra-
wiania nowey drogi Promocyi i powrotu do pierwszego
Szczęścia Tymczasem bez Królewie podzieliło w kołach
Narod. Partya Hetmańska odłączyła się w którey Radzie
JmśćKsiądz Referendarz śmiało wchodził z przewieńczoną
życzliwością Domowi Saskiemu i iako znaiący wszy-
stkie Imiona składaiących gabinet Drezdeński i z nie-
którymi Litewskiemi korespondencyą trzymaiący co nay-
skrytsze ułożenia tey rady wyprowadzony został lecz nie-
długo z temi bawiąc powrócił do Warszawy pod pretextem
pilnowania i doniesienia o ciekawszych na ten czas robo-
tach i obrotach. Pomiiam przeciągi i zabieganie Bezkró-
lewie a gdy takową postacią Adherenta Saskiego udział
Marszałka Nadwornego Mniszcha i innych a tym spo-
sobem wszystkie które mogły być wiadomości i ułożenia
w Gabinecie Saskim wydał z nich a donosił obcym ani
żadni ludzie w dobrey onim wierze zostaiąc nie mogli
mu odmówić kredytu i zalecenia gdy go żądał u Dwo-
ru Saskiego żądał nowiż dla wiadomości ciągłych co się
w Gabinecie Drezdeńskim układać będzie, wzglądem In-

teressem

Interessow Polskich iako wiadomosci wielce potrzebney ta-
iemnieyszym iego Przyiacielem familii Xiążąt Czartoryskich
która go w przyiaźni z Xięciem Repninem Posłem Rossyi-
skiem szczerze utwierdziła i akkredytowała iako Instrument
naycelnieyszych swoich czynności. Przyszedł w moment
otworzenia sceny gdzie przyiaźń ta familii ustawiczna
z Moskwą miała się ukryć do czasów a groźby wygraną
odsądzeny i sekwestrowania natychmiast zawieszone nad
ich głowami sam król w tey burzy uczuł wzruszenie
Tronu swego Poseł Rossyiski obraca się do Narodu i szu-
ka nayniezyczliwszych tey familii i Panuiącemu zbiera
znacznieyszych iakoteż i gmin nie ważnych czyni Kon-
federacyą w Radomiu Referendarz koronny pierwszy ią
podpisuie iako robotę maiącą naprzód otworzyć drogę Domowi
Domowi Saskiemu do iednania sobie przychylnych przez
ochydzenie y sprzykrzenie sobie teraźnieyszym Panowaniem
robotę tę tak uwodzoną sądem posyła do Drezna.

W tym Prymas umiera Referendarz od Posła
Rossyiskiego na dostoieństwo zalecony. Dla nie poszlaku
należało Królowi Jmci i uczynić iakowsi trudności którą
i uczynił póki Xiążę Poseł Imieniem Imperatorowey
nie ponowił tego zalecenia grożąc iey gniewem dzieliły
nominacya przedłużona była. Po nastąpioney nominacyi
wkrótce ofiarowana od Dworu Saskiego Rezydencya w

Pataru

w Pałacu Xiążęcia Prymasowi Expedycya Rzymska Staraniem
Sekretarza królewskiego Gigiottego sprowadzona, każdy wie
ziałem kredytem mocą i Influencyą we wszystkie sprawo-
wał Xiążę Jmć Prymas Prezydencyą swoią na Deklaracyi
Seymu ostatniego każdy oraz wie wczym mogła bydź
uciążliwa i przeciwna tal Delegacya królowi lub Fa-
milii Xiążąt Czartoryskich. Przy układaniu podatków
milionowych nie zapomniał iednak Xiążę Jmć Prymas
pensyi Dziennej królewiczom Jchmć Polskim chociaż o to
nie obligowany i owszem bierze to z polityczną konsekwen-
cyą na naganę zasługuiący. Jednakże moment ten
Attencyi powinien mu być powiększać Wiarę i ufność
u Dworu Saskiego iakoż iuż od początku tey Deklaracyi
starał się Xiążę Jmć Prymas oczystym pokazywać dla
króla tych, którzy wewnętrzną niechęć dla króla mieli,
przywodził, do siebie układaiąc wspólnie proiekta do mar-
twienia Jego i familii do Exekucyi zacnych Prozelitów
te tylko przyimował, które mu familia uskutecznie
pozwoliła, nie mogło się iednak ukryć to taiemne oszuka-
nie pierwszy Biskup Krakowski postrzegł ie y zerwał
przyiaźń z Prymasem ale łatwo było zagłuszyć pospo-
litość y obrócić prawdziwą tey niechęci przyczynę w
ambicyą tegoż Biskupa iakoby że się nie dał powodować
Prymas gdyż tę postać Jego i żywość każdemu na przez
okazywała

okazywała. To zerwanie przyjaźni było potrzebne Prymasowi samemu dla spokoynieyszey we wszystkich roboty ale i wzięcie Biskupa krakowskiego wchodziło w systema bo Prymas wolny od wszelkiego szlakowania został, sam tylko akkredytowany uszcześcią do wiadomości rownie influencyi Saskiey iako też i partyi w Kraiu nie życzliwey. Co do ugruntowania sobie Wiary u Dworu Saskiego wkrotce podały się Prymasowi bardzo pewne i skuteczne sposoby albowiem za powstaniem Barskiey Konfederacyi kiedy Kray araz powiększał zamięszania swoie. Prymas iak gdyby z taiemney umowy bo nie wiedziec ziakiego pochopu czyli konsyderacyi swoiey w Narodzie czyli Influencyi z tym powstałym związkiem pytany był listownie od Imperatorowey o srodku uspokoienia Narodu na które pytanie odpisuie Prymas nie narzędzie Posta nie przez kuryera lecz przez wybranego od siebie Posłańca Dyssydenta a przeto Interessowanego do roboty Radomskiey z czego łatwo dochodzic przyczyn iż czego cała Rzeczpta ponąd iezdze Moskiewska Konfederowana otrzymac nie mogła w Petersburgu a iżby Posłowie od niey wystani

byli

byli wysłuchani od Imperatorowey według świeżey se-
kretnieyszey Instrukcyi tego postaniec Prymasa doszedł
i tym darem był zaszczycony że nie tylko List Impe-
ratorowey oddał ale też i nowy Proiekt Prymasowski us-
pokoienia Kraiu naszego w którym za Filar spokoyności
Narodu naszego zdrzył odmianę rządu Tronu z wezwa-
niem nań Elektora Saskiego przekładaiąc w tym samym
Interessów Rossyiskich Awantaż. Tenże Posłaniec miał
osobne Instrukcye i wolność do explikowania Proiektu tego
tak śmiały krok naturalnie uiąć był powodem Elektora
ażeby położył ufność w Prymasie wyiawił mu w tey oko-
liczności myśli swoie i z bezpieczeństwem wydał mu
klucz sekretnego ułożenia (: ieżeli iest iaki :) z innemi
Dworami tak względem Interessów Polskich ale ktoż
by nie poznał że to była sidła na wiarę Gabinetu Drez-
deńskiego. Coż za otkrytość roboty? Coż za kombinacye nie-
sforne? Coż za Osoba do traktowania z Ministrami
wybrana? Coż za kredyt w Narodzie tego który miał
odmieniać Systema. Co nakoniec za Ministrowie uwięcia
w Petersburgu do powierzania Im ułożenia. Proiekt wygar-
dzony lub nie miał nic więcey dla siebie udzielnego tylko

taino

iawność swoią. Odebrana w Warszawie z Petersburga wia-
domość o takowym Prozbach i intrygach dzięcia Prymasa naba-
wiła nie mało zadziwienia y koniektur w powszechności In-
teressowanych zaś żalu i narzekania. Prymas utrzymuiąc postać
obrażonego utrzymuie przestać bywać u Dworu i na wszystkich
które potym bywały Radach.

Wracaiąc się do czynności Kraiu całego publicznych
gdy prawie po wszystkich Woiewodztwach Ziemiach i Powia-
tach stanęły za odgłosem poprzedniczey Konf: Generalney
Litt partykularne Wodztwa konfederacye przyczyny tego związ-
zku z iakich były powodów w krótkości namienić muszę.

Po skonczonym Seymie Ro 1766 i uchyleniu
rezolucyi na żądanie Dyssydentów i Dyzunitów czyli ra-
czey Polskiey Sąsiedzkim za nie mi interessuiącym się a
osobliwie Dworowi Rossyiskiemu przeciwnych Dworów było
zdanie takowe że Krol dopełniaiąc myśli swoich z Dwo-
rami A Katolickiemi skłonnych. zaraz na początku
Roku 1767 pobudził części Dyssydentów Polskich, zapalił
Jch spiski przeciwko katolikom w Toruniu y Słucku
pod nazwiskiem konfederacyi uczyniony a zakazuiąc pota-
iemnie tak Kommissyi Woyskowey aby Woyska nie wysłała
iakoteż Obywatelom Praworzędnym przez przyiaciół swoich

aby

aby się przeciwko nim nie wiązali ani ich znosili karał w krótce Marszałkom Grabowskiemu i Gołtzowi aby do niego przysłali Delegatow których przybyłym dawszy audyencyą publiczną przyznał że legalne ich Konfederacye. Lecz postrzegłszy publiczne o sobie szemrania iakoż robi za stroną na oczy wszystkich oto rozgłasza przez usta Xiecia Repnina Posła Rossyiskiego że Imperatorowa Rossyiska daie Im protekcyą uskarżanych przed nią krzywdach pragnie cały Naród w spokoyności widzieć iako Przyiaciołka i podeymuie się medyatorką między Narodem bez ukrzywdzenia Wiary Katolickiey panuiącey a Dyssydentami tudzież między królem, a Malkontentami, którzy są iż pragnie ułożyć formę rządow ale to inaczey nastąpić nie może tylko trzeba aby się wzaiemnie Naród Polski skonfederował.

O iak wielu było w tym mniemaniu że Radomska Konfederacya królewska to robota ale ten temu Wiary nigdy nie da, kto wie iakałe w tedy Dworu była konsternacya. Naradzenie się sekretne familii czym się przełożył do tey konfederacyi. Krol? To było iedynie iż zezwolił na to Narodu oszukanie, alez bo w reszcie szło o tron o honor że się obrócił polityczne, i na nie których

nie iny ...

Nieprzyiaciół tę nawałność ~~[illegible]~~ która iego y tronie groziła odwrócił a wreszcie wszystko się przymusem działo.

Takowe to było rozumienie nie przychylnych Dworowi też w samey istocie tak się działo iż Dwór Rossyiski na Seymie 1766 przeszkodziwszy Proiektów, które sądził być dla siebie szkodliwym uprzątnąwszy wszystkie zawady reassummował znowu interess wiary sobie uczyniony przez zniewagę swo-iey intercessyi za Dyssydentami tudzież skutecznego oręża poparcia pochlebne i do myśli każdego pokazuiąc nadzieie zwabił Malkontentów Kraiowych Xiążę Repnin y wprowadził w ich robotę. Powierzył im wierzyć że Króla z niego pokazał nie ukontentowanie do panuiącego gniewy groźby przeciwko familii Czartoryskich każdy słuchał o tym gniewie chociaż nie widział różnicy w postępowaniu tych wszystkich Osób z Posłem który daley nie dozierał tego i strwożony nawoscia nie szukał porażnie Przywódców, którzyby się oparli Jego niewoli. Tym czasem Listy biegały wabiące i wiążące Mal-kontentów sub ordynowane Osoby upewniły o szczerey a-wersyi Posła prędko zaraz uwierzono, bo pragnieno odmiany i części znaczna Obywatelów Instrumentem się stała celorzenia

Dursługi

Durskiego.

Tak Patryotycznemi względami zagnani Jchmć Malkon-
tenci ziechali się do Radomia gdzie pod prezydencyą W Pułko-
wnika Karro / który był miany na owczas od tych, których
neyprzeleźliwsze były potym krzyki na gwałty Moskiewskie
za człeka uwinięcego za dobrą sprawę. / robią nie uważną
Konfederacyą Radomską gotowy do niey przepis od Posła
Rossyiskiego przyimuią. Wtym gdy niektórzy wteyże zaré-
dzioney kompanii w Radomiu znayduiący się postrzegli fał-
szywą całą Intrygę i plantę tyjże konfederacyi że w samo-
towkę wpadli Rossyiską, że to co im słodanie na pozor było
obiecane wskutku nigdy dotrzymane nie będzie zmieśli się
między sobą y ułożyli ażeby każdy Marszałek konfederacyi
do swego Województwa Ziem y Powiatów rozjechał się nie
przystępuiąc do dalszych czynności _prævia Manifestatione_
Contra invitatum Actum. Lecz takową konferencyą wydał
ieden zdrayca Panu Karro Pułkownikowi Woyska Ros-
syiskiego, pilny służby komendant opasał Zołnierzem na-
całą noc cały Radom wyrychtował do zamku harmaty i
bywał w paradzie Gemeynów i Grandyerów do stancyi

i Domów

i Domow mieszkalnych, ktoż tak obligującą gwałtowności manierą a nie spodziewaną, choćby na życie ostatnie nie wymieni przyrzeczenia? Zeszły się na ratusz Skonfederowane Stany Rzplitey. Naprzod się podpisał Xiądz Podoski Referendarz kor: a w gabinecie nominowany po śmierci Łubieńskiego Prymas, zaczęli się podpisywać.
Marszałkowie Xiąże Radziwiłł i inni z Ziem i Powiatow obrani stanęli. Marszałkiem Generalnym Xiąże Radziwiłł przyznane były konfederacyi Słucka i Toruńska punkta fawore Dyssydentow podpisane, wyprawione e gremio konfederacyi solenne Poselstwo do Imperatorowey Rossyiskiey z doniesieniem zaświadczoną Protekcyą z prozbą o gwarancyą Praw stanowić się mających. Po zakończeniu dzieła tak zaczętego przeniosła się do Warszawy Konfederacya Radomska. Wiele było członkow tego zgromadzenia, ktorzy Przyjaciołom i znajomym dziwującym się osobliwości tych robot opowiadali, iedni że nie wiedzieli na co się podpisali drudzy że ich oszukano i że się tego nie spodziewali. Rzecza tak iedna iak druga nie dobra i okazująca ostrożność i biegłość w traktowaniu Interessow.

Dnia

Dnia 3 Julii Xiąże Jmć Siewierski Sołtyk Biskup krakowski: Sierakowski Arcybiskup Lwowski, Krasiński Biskup Kamieniecki Potkański Suffragan i officyał krakowski uczynili akces do tejże konfederacyi Radomskiey w Grodzie Krakowskim w następujące słowa. ═

Niżey na podpisach wyrażeni razem Urzędem Pasterstwem w kościele i dostojeństwam Senatorskim w Rzpltey zaszczyceni a złąd w naydelikatnieyszym stawaniu przy całości Wiary Stey i oraz nie rozdzielne brzemienia Praw i swobod Oyczystych podległey sytuacyi zapatruiąc się na powszechne koronnych i Wielkiego Xięstwa Litewskiego Prowincyi sprzysiężenie żebysmy gdy cały Narod wielkie sobie nie skończoney usługi zakłada do wykonania dzieło nie zostali w naganney bezczynności ocalaiąc z iedney strony obowiązki Stanu i powołania Biskupiego z drugiey przychylaiąc się do wspolnego z całym Narodem wspolney Oyczyzny ratunku w nineyszym przez tę Authentyczną Tranzakcyą do Generalney Konfed. potwierdzaniu naszym to sobie iak nayuroczysciey warujemy i ostrzegamy iż co się tycze poruszenia praw y swobod Narodowych nie-

szczęśliwszą

nieszczęśliwością czasów zniszczonych lub ku upadkowi
nachylonych do chwalebnego wpowszechności starania
i związku naszego ze wszystkiemi w iedynie świętego złącze-
nia węzeł ściągamy podaiemy i łączemy się. Lecz gdzie
z cudzych rozpostartym obszernie żądaniom dochodzenie tam
się sktaniać bez ostatniego zepodlenia Charakteru, bez zgor-
szenia całego Chrześcianstwa bez zgwałcenia uroczystych
powołania obowiązkow bez poniżenia prerogatyw Panu-
iący Katolickiey Rzymskiey Religii bez wywrocenia wieko-
wałych Praw tęż Religią ubezpieczaiących, iak nie powin-
niśmy, tak ani możemy, ieżliby iednak żądania ich na samey
zasadzały się sprawiedliwości, te nie tylko z Urzędow naszych
Senatorskich tęż i powołania naszego Pasterskiego z którego
przykład Swiatu winniśmy promowować i utrzymywać de-
klaruiemy, pełny mocney nadziei z naiego Stan i urząd nasz
sprzymierzonych Braci naszych y oraz Synow w Chrystusie
rozsądności, że ani okazalszego z sobą iednoczenia się ani
Dokładnieyszey nad to publicznego dobra powołaniu wyma-
gać po nas nie mogą. Działo się w Borzęcinie Dnia
Drugiego Lipca 1767 Roku.

X Wacław Hieronim Sierakowski Arcy Biskup
Lwowski

Łuczkowski mp. X. Kajetan Sołtyk Biskup Krakowski mp.

X. Adam Krasiński Biskup Kamieniecki.

Accedo nie iako Senator tylko iako Senator tyl-
ko iako Biskup Franciszek Potkański Suffragan i Offi-
cyał Krakowski mp.

Dnia 4 Julii Xiąże Jmć Repnin Poseł Rossyi po
odebraniu Listu od Jmć Brzostowskiego Marszałka Konf.
Litt. pod dniem 30 Junii datowanego żalił się iż Trybunał
Wileński rugował z pomiędzy siebie Deputatów którzy pod-
pisali Konfederacyę. Na tychmiast odpisał onemuż iż
ieżeli w iednym dniu po odebraniu Listu niniejszym nie
wyszle Trybunał solenney Delegacyi do Skonfederowa-
nych Stanów przepraszaiąc pokornie za rugowanie na
które się odważył i zapraszaiąc z czynną przyzwoitością
wszystkich Jchmciów Deputatów którzy podpisali Konfedera-
cyę, ażeby powrócili swoie dawne mieysca w Trybunale
i tamże bez naymnieyszey przeszkody Funkcye swoie
sprawowali. Jeżeli do tey delegacyi nie przyidzie po
dwóch dniach odtąd iż może natychmiast przy za-
czynaiącym się dniu trzecim skassować Trybunał, de-
kretem Konfederacyi swoiey, tudzież odiąć mu moc
i Sądy

y Sądy dalsze a potym zapozwać do Sądu konfederackiego tak tych wszystkich, którzy go składali iako nie mniey samego Marszałka to iest tych którzy byli przytomni na Sessyi gdzie to nieuszanowanie konfederacyi iest popełnione. Pisał także Xiąże Repnin dnia tegoż do Generała Numersa ażeby się z nim umówił względem wypełnienia wskutku tego co pisze.

Dnia 6go Julii Xiąże JMć Radziwiłł Marszałek Konfederacyi kor: po Elekcyi w Radomiu podpisaney i Akcie konfederacyi który był słowo w słowo tak iak konfederacyi WXa Litt: wydał uniwersał uwiadomiaiące nayprzód o Elekcyi siebie na Marszałka Generalnego konfederacyi koronney, przy tym do tegoż związku tą... genia się zapraszaiące. Zostawiwszy wolności i sądzenia się i wszelkim jurysdykcyom do Sądów Marszałka Wo koronn. Deputatów JWW Antoniego Potockiego Starosty Bełzkiego Józefa Puławskiego Pisarza Nadworn. koronnego Starosty Wareckiego Michała Krasińskiego Podkomorzego Rożańskiego Marszałka konfederacyi Ziemi Ciechanowskiey Franciszka Krzyczkowskiego Cześnika Kaliskiego i innych wyznaczył, którzy w Sądach Jurysdykcyi Marszałkowskiey ażeby zasiadali i Decyzye

swe

sie dawali & Sekretarzem teyże Konfederacyi obrany JP Matusiewicz Sędzia Ziemski Brzeski Litewski.

Dnia 17 Julii Delegowani od Generalney Konfederacyi Korony mieli audyencyą u Krola Jmći JmPan Poninski Marszałek Konfed. Wieluńskiey i JP Zorawski Marszałek Konfederacyi Płockiey ktory donieśli o publicznym tymże czasie w Radomiu uczynionym Xiążętu Generalnym Marszałku Xiąże Jmći Radziwiłła Ex wojewodzie Wileńskim. Teyże dnia mieli Audyencyą iuż powtorną Delegowani od Konfederacyi Wo Xięstwa Litewskiego ktorych mowy i odpowiedzi w pismach znayduią się.

Dnia 21 Julii JP Branicki Hetman Wielki koronny Kasztelan krakowski w Grodzie Brańskim uczynił Akcess do teyże Konfederacyi Radomskiey oświadczaiąc się przed Niebem Oyczyzną y światem że wtym całym dla Oyczyzny Zamierzonym day Boże nayzbawiennieyszym dziele gdzie się przytomnie opere et Consilio przy obciążonym laty et infirmitatibus wieku meim dokładać nie mogę iedynie ogarnienia Panuiącey Wiary katolickiey Rzymskiey praw dawnych swobod Rzpltey i dawnego Tey Rządu pro Jurata fide bez ubliżenia wszystkim Obywatelom cuiuscunque Status Conditionis ac Religionis w krzywdach i żądaniach Ich, ktoreby się na samey zasadzaty sprawiedliwości a prawem

y ustawom Kościoła Rzymskiego katolickiego przeciwne
nie były nabrzytey z prawa publicznego i z powinności
Chrześciańskiey satysfakcyi pragnę widzieć skutku co
podpisem ręki swoiey stwierdził

Dnia 25 Augusti podług przepisu Uni-
wersałów JKMci odprawiły się po Województwach Ziemiach
i powiatach Seymiki Poselskie na których nie mal wszędzie
Xiążę JmŚć Repnin Poseł Rossyiski, po rozesłanym Woy-
sku Moskiewskim nie wolił tak do odbierania prze-
znaczonych od siebie Posłów iako do pisania i przeistowa-
nia Instrukcyi Poselskich według swoiey a nie według Sey-
mikuiących woli ściągaiąc innych za sprzysiężonych na Sey-
kiią Poselską chociaż porządnie obranych, a na to mieysce
zsadzaiąc drugich sobie upodobanych. JW^o Czackiego
Podczaszego W^o Koron. z nayprzednieyszemi familiami w
Polszcze pokrewnionego Cnotą i zasługami w Oyczyznie zna-
komitego w Domu Jego własnym wielkiem Warty Woyska
Rossyiskiego przytrzymać i osadzić kazał, aby współbraci
iak Seymikuiącym tak potym publiczne obrady pra-
wiącym nie mógł bydź ku po radzie i pomocy Pana
Krzyżkowskiego Konsyliarza Konfederacyi Generalney

za Prawa i wolności myśląc obstaiącego Actum et agen-
tem Civem Rzpltey pod bokiem JKMci i Skonfede-
rowanych Stanów chcąc Narodów przed nadchodzącym
bliskim Seymem w Warszawie z Sejdem konfederackim wy-
ciągnąć i porwawszy go z obozu uciąć kazał.

Dnia 9 Septembris w Grodzie Grabowieckim
podany iest od wielu Obywatelów od Województwa
Bełzkiego Manifest przeciwko konfederacyi Dyssydentów
w Słuckiey w Toruniu uczynioney a do Konfederacyi
Gneralney tam w Radomiu przyjęty.

Dnia 18 Septembris w Petersburgu iak
były stanęli Delegowani Posłowie od Skonfederowanych
Stanów Rzpltey tak w krótce mieli Publiczną audyen-
cyę u Imperatorowey Jeymci Rossyi do którey JP Łowczy
Strażnik W. Wo xa Lit. iaką miał mowę i od Ministe-
rium Ross. iaka była na to odpowiedź dana w pismach
znaydzie się.

Dnia 5 Octobris Seym Extraordynaryjny w
Warszawie od JKMci z Ligi zaczął się którego gdy iest
obszerne w pismach Dyaryusza ułożenie tu w krótkości tyl-
ko niektóre ciekawsze kontenta umieszczę.

Opisanie

Opisanie krotkie Seymu Extraordynaryinego w Warszawie odprawionego

Na pierwszey Sessyi po przyściu Nayiaśn. P.
do Senatu i umieszczeniu się tak Senatorow iako y Posłow
na swych mieyscach Krol Jmć sam w następuiący sens
Seym zagaił.

Iż iako Delegowanym Posłom od konfederacyi
każdey na audyencyi u siebie miianey dał iasne odpowie-
dzi Oycowskiey ku Oyczyźnie miłości, dowody iż na Seymie
teraźnieyszym żądaniu onych nastąpi zupełna rezolucya
tak i teraz od tego nieodstępuie żądaby aby iako się po-
dobało Skonfederowanym Stanom Seym teraźnieyszy zło-
żyć tak aby Xiąże Marszałek konfed. też seymowe o-
brady rozpoczął.

Po zakończeney mowie Krola Jmć Xiąże Jmć Radzi-
wił Marszałek konf. kor. zabrał głos w tey mowie: Kie-
dy się spodobało Skonfederowaney Rzpltey wokować mnie
do piastowania laski na Seymie teraźnieyszym zaco
iak nayglębsze dzięki wyrażam Nieprzyięcie oney sądzi-
łem za rzecz niegodziwą. Gdyż każdego dobrego Obywatela

powinność

powinność iest gdy może służyć Oyczyźnie &c. A ponie-
waż od wysłanych przez Skonfederowaną Rzptą do Impe-
ratorowey JeyMci Delegatow iako Guarantki do tych czas
żadney rezolucyi ani o rozpoczęciu ich negocyacyi wiado-
mości nie mamy, bez czego żadney materyi decydować nie
podobna. Przeto życzę tym aby Seym teraznieyszy do czasu
nadeyscia wiadomości od wspomnionych Posłów był zalimi-
towany. Tym czasem wyznaczyć Kommissarzow do trakto-
wania z Xięciem Repninem tak względem Dyssydentow
iako też i innych interessow.

Po skończoney tey mowie JPan Matuszewicz
Sekretarz Seymowy przeczytał Proiekt Limity Seymu.

Akt Limity

Stany Koronne i W. Xięstwa Litt. ziednoczywszy się
wszystkie Generalney Konfederacyi dla utrzymania wolno-
sci Narodowey iako i dla naprawy defektow et abusuum
lub alteracyi wszelkiego ktore by się w Oyczyźnie naszey
potrzebnym pokazało. A postępek takowy Patryotyczny będąc
wsparty od Nayiaśnieyszey Imperatorowey JeyMci całey Rossyi
szczerey Aliantki i Przyiaciołki Naszey (bo tego przez
wspaniałe Interessowanie się ku dobru Rzpltey i kon-
serwacyi wolności naszey dowody dała) Więc też Skon-
federowane

Skonfederowane Stany Obojga Narodow, tak nie obojętnemi
przenikniene będąc przyjaźni i dobrego Sąsiedztwa dowo-
dami solenne do Nayiaśn. Imperat. Jeymci Guarancyą
dla nie naruszoney y wieczney konserwacyi Praw wolności Pre-
rogatyw każdego i legalney formy Rządu. Upewniwszy oraz
Skonfederowane Stany Nayiaśn. Imperat. Jeymci że
Grekom nie Unitom i Dyssydentom Współbraci i Współ-
Obywatelom swoim będzie uczyniona sprawiedliwość y
satysfakcya, których podpora Nayiaśn. Imperatorowa
Jeymć wraz z inszemi Jey Aliantami na fundamencie
Traktatów były się deklarowała, zatym chcąc jeszcze
od Zgromadzonych na Seymie Stanów teraznieyszym, szcze-
rą i Przyiacielską Nayiaśn. Imperat. Jeymci za wy-
sparcie iey Posiłki oświadczyć rekognicyą, tudzież wy-
praszaiąc sobie dalszą tych posiłków kontynuacyą po ile
tego potrzeba wyciągać będzie całey y wysokie Jey Impe-
ratorowey Jeymci Guarancyą dla wieczney konserwacyi
wolności Narodowych dla Praw y formy Rządów na-
szych wypełniamy to powtórnie niniejszym Aktem
naszym a całe wszystko przez tę guarancyą wieczną
mieć trwałość prawną chcąc co kolwiek na Seymie

teraznieysz

terażnieyszym iako i dla wolnosci Narodowey iako i dla utrzymania Praw stanowić będziemy to wszystko przez uzacnione z Przyiaciołką Rzpltey naszey ułożeniem, która tak szczerze i wspaniale dla dobra naszego w Interessie czynić będziemy Denominuiemy dla tego Delegatow NN daiąc im wszelkiem moc zupełną wspolnie negocyowania konkludowania i podpisania Traktatu przez ktory życzemy sobie aby abusus wszystkie według ~~Traktatow~~ Rzpltey naprawione były tudzież aby Prawa, forma rządow, i wolność Narodowa przez wysoką Naiiaśnieyszey Imperatorowey Jmci szczerey Przyiaźń i Aliantki naszey gwarancyą na zawsze utwierdzonemi były. Żądamy przytym aby się pod tęż wysoką Gwarancyą Grekom nie Unitom i Dyssydentom Współbraci y Współobywatelom naszym u-szczęśliwego Stanu i kondycyi zupełna stała satysfakcya według Traktatow i według sprawiedliwości onym ze słuszney sine praejudicio Religii Rzymskiey Katolickiey Panuiącey et ad tenorem Deklaracyi Naiiaśnieyszey Jmci Całey Rossyi au-toryzuiemy zatym aktem niniejszym i moc zupełną Jelmy Delegatow dawiemy aieby z JW. Xiążęciem Jmci Repninem Posłem Wielkim Rossyiskim lub z temi ktoryckby Nay-iaśnieysza Imperatt Jeymć do tego dostateczną Plenipotencyą

autoryzowała

autoryzowała iako się wyżey podpisało, traktowali, konklu-
dowali i podpisali przy tym traktacie rozstrzygnąwszy i po
Przyiacielsku nayprzód ułożywszy z Delegowanemi Konfederacyi
Toruńskiey i Słuckiey. Cokolwiek zaś ciż JchMć Delegaci
ustanowią, przyrzekamy to wszystko zupełnie akceptować y
Ich ustanowienie ratyfikować in tantum in quantum według
tenoru Aktu tego y znayduiącego się w nim wyrażenia
sobie przystoią, ażeby JW Delegaty z Posłem Wielkim
Rossyiskim lub z tegoż których do tego Nayiaśnieysza Impe-
ratorowa JeyMć autoryzować będzie mogli agere iako Peł-
nomocnemi z strony naszey y Rzpltey. Więc chcemy aby
Akt niniejszy był podpisany przez nas i przez Marszałków
Konfederacyi Generalnych żądamy nad to aby Ciż Delegaty
osobną mieli Plenipotencyą w tęże myśli ułożoną przez nas
i Ministerium nasze podpisaną pieczęciami Oboyga Naro-
dów ztwierdzoną którą tu przyłączamy dla wiadomości na Sey-
mie teraźnieyszym Zgromadzonych Stanów a to dla zobopólney e-
neyże zamiany przy odbieraniu Plenipotencyi Nayia-
śnieyszey Imperatorowey JeyMći od Posła Wgo Rossyiskiego lub
tych którzy do zakonkludowania tegoż Traktatu będą
autoryzowani. Co takim ułożywszy sposobem sądziemy
rzecz być pożyteczną i ustanawiamy aby dogadzaiąc

czasowi

czasowi do dzieła wyżey wspomnionego potrzebnemu Seym
teraźnieyszy był ad tempus bene visum Limitowany wszystkie
dla tego Członki Seymu teraźnieyszego w przyszłym czasie będą
przez ~~Cyr~~ Circulus na sześć niedziel przed reassumpcyą Seymu do
Grodna ztąd postane z naszey uwiadomione na który czas zno-
wu zgromadzić się Im będzie należało. Lubo przytym wy-
perswadowani iesteśmy o patryotyczney gorliwości Delegatów
naszych że Dobro publiczne celem ich będzie iednakże gdyby
w Punkcie iakowym różniące się między niemi znaydowały
zdania więc aby materyą takową pluralitate votorum zakon-
kludowali mieć chcemy i postanawiamy obowiązuiąc wszy-
stkich w ogólności i każdego z osobna, aby się pod żadnym
wynalazkiem od zasiadania w mieniowym mieysce y wznaczone
godziny nie oddalał praeter legalitatem verae Infirmitatis. Gdy-
by zaś z gwałtowney potrzeby musiał kto odiechać albo oddalić
się od konfederacyi ma wziąść pozwolenie od nas Króla na
piśmie, a naznaczony sobie w pozwoleniu czas powracać i ney-
pierwszym zasiedzeniu swoim Artykuły Traktatu tak iak
będą unanimitate vel pluralitate ustanowione podpisać bez
żadney wymówki a gdyby się trafiło żeby kilka Osób lub kilka-
naście odiechało za pozwoleniem pozostali na mieyscu w liczbie
czternastu Osób prócz Xięcia Imć Prymasa iako Prezyduiącego
j. to iest iednego Biskupa trzech Senatorów, iednego z Mi-
nistrów i Dziewięciu Posłów będą mieli zupełną moc

wszystko

wszystko wszystko stanowić w niebytności drugich, ktorzy za powrotem swoim iako się wyżey rzekło to wszystko pod pisżą. Jeżeliby zaś kto sobie przeciw niniejszey zabieżą iących się ustawie postąpić się odważył. Osoba Jego od sądzenia od wszelkich Urzędow i ab activitate podpadać będzie, we innych zaś sprawach Cywilnych, aby delegati w Sądach wszystkich nispenia gaudere mogli do końca tego traktatu mieć chcemy.

Po przeczytanym Projekcie Xiąże Biskup Krakowski żądał mieć głos ktory był dany od Xięcia Marszałka W. Koron: ale gdy chciał zaraz mowić JchmćPanie Poniński Kuchmistrz Kor: Poseł Poznański y Sarnecki Poseł Malborski z kilku innemi z Prowincyi Pruskiey zważano na głos ten nie pozwalaiąc krzyknęli a ktorych JPan Gurowski Pisarz W. Kor: domagał się oracyą denegowania głosu Xięciu Biskupowi Krakowskiemu gdy się oni Instrukcyą swoią składali. Tenże JmćPan Gurowski replikował że Instrukcya iako nie iest przysiężona tak za prawo mienia być nie powinna, ale nawet gdyby i po przysiężona była, tedy ta dla całey Rzpltey partykularna ustawa nie może stanowić a zatym na fundamencie Instrukcyi głosu Xięciu Biskupowi tamowiać nie można.

Po zakończeniu takowey Lekty Xiążę Jmć Sie-
wierski Sołtyk Biskup krakowski miał mowę następują-
cą nie pozwalaiąc na Akt Limity.

MOWA
JO Xiążęcia Jmć Sołtyka Biskupa Kra-
kowskiego Proiekt Limity naganiaiąc.

Lubo by należało tylko inter loquendum domowić się
i dopomnieć Exekucyi świeżego na ostatnim Seymie
stanowionego Prawa, aby Proiekta ad tridium każdemu
Senatorowi i Posłowi ad deliberandum oddane były, i tego
się domawiam, iednakże w materyi wyznaczenia propo-
nowaney Komissyi, iak podług Boga i sumienia prze-
konany iestem przed Maiestatem W. Króla Patryotyczne
Sentymenta approbuiącym, przed Stanami Rzpltey
w wielkiey serca y umysłu na obronę Wiary i wolności
uzbroionemi rzetelnie wyrażę, znam za świętą powinność
obowiązkom moim względem Boga Oyczyzny i Stanu
mego nie [illegible] istotny.

Wyznaczenie takowey Komissyi przeciwne
Legislacyi powaga, nabawie zwyczay radią wszystkie
reguły rostropności. Rzecz bowiem tym wszystkim
przeciwna by była gdyby Cała Rzplta w Stanach

swoich

nich zgromadzona naywyższą Monarchiczną władzę reprezentuiąca nmiestwem chwalebnym wzmiankione ma- teryę wypływaiących zatrudniać się i bez przygotowanego Jch przez Komissyą rozważenia sama a rozstrzygać miała Zgadzam się, na takową Kommissyą ale nie na żaden Trak- tat z Xięciem Jmć Repninem Ambassadorem Nayiaśnie. Imperatt Jeymć Rossys. gdyż Traktaty, albo uwiłuiącemi między sobą Potencyami zawierane bywaią albo wyni- iącemi w pokoiu o całości niewo przymierza a przeto nie widzę żadney potrzeby wnyyscia w traktat z Xięciem Jmć Wielkim Posłem Rossyiskim, tey iako żąda tylko Nayiaśnie Imperatorowa Jeymć sprawiedliwości dla Jchmć Panów Dys- sydentów tak przez wzgląd wielce wspaniałego Wielkiey Mo- narchyni interessowania się do uznania wczym traktaty Jchmć Dyssydentom nie dotrzymane wczym Prawa Narodu Jchmć uchylone iako i sprawiedliwość od nas każdemu winna nie tylko sądzę potrzebną i zgadzam się na taką komissyą ale owszem życzę onie Wkiużę i Przeświętnych Stanów upras- szam. Ostrzegam iednak nayuroczyściey iż tey komissyi moc tylko roztrząsnienia rozwiązania rzeczy i Projekta do wolney cały Rzptey approbowania dać należy po- nieważ iey facultatem finaliter dicendi udzielać Bóg Oyczyzna i prawo zabrania. Religia y wolność są to

ney

istotnieysze Interessa nie skończoney wagi a każde-
go będące a czyliż przystoi Legislaturam one do nich
zlewać na małą liczbę Obywatelów. Żadna na świecie
Monarchyczna władza w udzieleniu swey Prawodactwa
nie iest tak szczodra aby komu mierny Interes do legis-
lacyi przewoliła, bez zachowania sobie approbacyi
czego daią świadectwo Państw wszystkich rządy. I my tych
dwóch nayważnieyszych i naytroskliwszey ostrożności wy-
ciągaiących torv tak porywczo przerażać mamy? Od
założenia fundamentów Rzpltey naszey, nie było ieszcze
takiego przykładu aby na kogo Prawodactwo bez re-
zerwy potwierdzenia przelane było, nie godzi się gor-
szyi Swiata gorszye naszey całey Potomności z mniey
troskliwego z nayistotnieyszych materyi pytania Ter-
my sądow naszych nayprzewszy przymiot, aby każde-
go głos wolny w legislacyi iakiejkolwiek ustawy
wpływał lub uchwalenie iey tamował.

Na przeszłym świeżo Seymie to ubezpie-
czenie stanęło aby w nayważnieyszych materyach nie
większość głosów ale iednomyślność Prawa knowała.
Także naymniey (acz) wolność szacować będziemy?
że z przywileiu wolnego głosu wzięte kilku kilku

miastu

kilkunastu, lub kilkunastu Osob Prawodactwo oddamy &c

Potym zabrawszy głos JW. Rzewuski Woiewoda krakowsky Hetman polny kor. w mowie swoiey żądał, azeby ten Proiekt był ad triduum ad deliberandum kommunikowany.

A gdy JW. Wda krakowski głos swoy zakończył cichość wielka nastąpiła tak dalece iż przez kilka minut, żaden się głos słyszeć nie dał. Nastąpił tak Xiążę Biskup krakowski upraszał o deklaracyą, iako przeczytany o Limicie Proiekt, będzie do druku podany i Stanom kommunikowany.

W tym Ministerium uolwane do tronu i Sessya solwowana ~~do Tronu~~ na dzien następuiący.

Sessya Druga
Dnia 6to Octobris

Po zagaieniu przez Xięcia Jmc Marszałka konfederacyi koronney, Jmc Xiądz Biskup Kiiowski dopraszał się aby ante omnia Listy papieskie na ręce Xięcia Prymasa przysłane, były czytane. Inni zas Posłowie domagali się aby Proiekt delegationis Kommissarzow wprzod był przeczytany. W tym zabrał głos Xiążę Jmc Marszałek W. koronny donosząc iż breve od Stolicy Apostolskiey do Senatu adressowane z rąk Xięcia Prymasa Jemu iest oddane. Ktore oddał JW. Sekretarzowi konfederacyi

iteż

i też natychmiast przeczytał, ieden do Senatu, drugi do Stanu Rycerskiego, w tych Oycze S. zachęcał Stany do przeciwienia się zamysłom Dyssydentów. Zabrał potym głos Xiądz Biskup Lwowski, który zgadzaiąc z uprzeyszym Stanu Wcześniey Krakowy głosem, nie pozwalał na podpisanie Proiektu Delegationis, takich był czytany, ale dopraszał się żeby wprzód był kommunikowany Stanom. Tegoż Zdania byli Xiądz Turski Biskup Chełmski Golecowski Poseł Podolski Chreptowicz Poseł Grodzinski Rzewuski Poseł Podolski który w głosach swoich żądali kommunikacyi tegoż Proiektu. W tym krol Jmć Ministerium do siebie zaprosiwszy JP. Kanclerz oświadczył iż Jkmć pozwala kommunikować tych Proiektów aż do Poniedziałku do którego dnia solwował Sessyą.

Sessya 3cia Dnia 12. Octobr.

Przed zagaieniem przybył Xiądz Jmć Kanclerz Wielki W. X. Litt. z Podkanclerzem Litt. pierwszy raz na obrady Seymowe, gdyż przez tych Sessyi obydwa nie byli zostaiąc pod kondemnatami z których przez Xięcia Marszałka konf. uwolnieni zostali. Tych obudwuch Jchmć Panów Przystaniem przybytych witali wszyscy przytomni Senatorowie, Xiąże Marszałek konf. wstał z mieysca i z obiema witał się y całował.

Po

Po przyściu Nayiaśnieyszego Pana Xiąże Marszałek pierwszy zagaił Sessyą. Po zagaieniu żądało Posłów żądało głosu. Wtym dany był Jmć Xiędzu Załuskiemu Biskupowi Kiiowskiemu. Ten Prałat mowił sposobem równie gorliwego Biskupa iako i mądrego Senatora z Dyssydentow pretensyi szkodę i upadek Oyczyzne uyszłukoże maięcy dowodnie pokazuiąc. Prawa y Traktat Oliwski ktorym Dyssydenci zaszczycaią dowodził że się nie tylko nie na stronę Dyssydentow, ale bardziey katolikow stosuie. Tenże Jmć Xiądz Biskup oświadczył się bronić całości Wiary Stey nie tylko maiątkiem ale i życiem swoim. Po skończoney mowie Biskupa krol Jmć zaprosiwszy Ministerium miał mowę następuiącą.

Mowa Krola Jmci

To u siebie za nayięksy zaszczyt poczytuię że nad wolnym Narodem iestem krolem dla ktorego uszczęśliwienia nie było y nie masz takiego sposobu ktoregobym nie zażywał. Dałem iasne na przeszłym Seymie dowody zastawiałem się z hazardem życia i zdrowia za utrzymaniem Praw kardynalnych, i lubo wygladaiąc pomyślnieyszey chwili uproszona odciągana była decyzyja materyi, atoli dozwoliłem

naostatek

naostatek wolnemu Narodowi postąpić iak mu się
podobało przeglądaiąc ciekawymi oczyma co z tego wy-
niknąć może i czego iuż z żalem doznaiemy skutkiem
Chciałbym ieszcze wyraźnieysze miłości mojey ku Oy-
czyznie dać świadectwa lecz myśli kończę konf. obfy-
ga Narodow każe mi więcey być skłaniaiącym się do
woli i upodobania tego Narodu, który związawszy się
węzłem konfederacyi Obrał sobie za Marszałka godnego
z Antenatow Xięcia Radziwiłła do usługi publiczney a
z hazardem substancyi ochotnego, którego prastwaniu
na teraznieyszym Seymie Stany laskę powierzyły, Ten-
że Naród uprosił z pomiędzy siebie wybranych Posłow
do Imperatorowey Jeymć tak dla znoszenia się z nią
względem materyi maiącey się na teraznieyszym Sey-
mie traktować iako też doprasać się o Gwarancyą tejże
Monarchini żeby zatym Senat i Stan Rycerski wy-
ższe działaniu wziął obiaśnienie. Życzyłbym aby laska
Marszałkowska konf. uczyniła dyspozycyą ażeby Instru-
kcya wspomnionym Posłom dana i List kredencyalny
był przeczytany.

Po tey mowie gdy Ministerium na mięy-
sca powróciło JP. Sekretarz Seymowy zaczął czytać
w te słowa

List

List kredencyalny do Nayiaśnieyszey Imperatorowey Rossyiskiey

My Stany Skonfederowane Korony Polskiey y W. X. Litt. zaszczycani będąc osobliwą Waszey Imperatorskiey Mci Protekcyą dla utrzymania Praw naszych Narodowych pod gwarancyą Waszey Imperatorskiey Mci węzłem związku powszechnego połączeni dopraszamy się o dalszą świadczoney Protekcyi kontynuacyą o przyznanie ktorey tak że zaś nayiwiększą mamy ufność, im dostateczniey upewnić możemy iż bez żadnego przymusu i przynaglenia, ale dobrowolnie i rozmyślnie kaz Dy Szlachcic do niey się przepisał i żadnego Szlachcica nie masz ktoryby do niey ręki swey nie przyłożył, a cało wyświadczona nam łaska, o ktorą przez godnych takiego uszczenia z Antenantow całe y zasługami w Oyczyznie zaszczyconych Posłow naszych dopraszamy się / pod ktorey gwarancyą zostaiąc łatwieyby śmy w interesie Dyssydentow traktować mogli w nieśmiertelney u nas zostawać będzie pamięci tak obowiązani na zawsze będziemy etc.

Po przeczytaniu Xiąże Jmć Biskup Krakowski miał mowę ktorą w pismach znaydziesz na końcu tey że mowy żądał ażeby wyznaczyli Delegatow do Xięcia Repnina o uwiadomienie i pokazanie na piśmie iesli Imperatorowa

Jeymć

Jeymć ordynansów swoich kazała nie Obywatelów Polskich gwałtem dóbr dezolacyą strachem, trawieniem aresztu y więzieniem nagliła do stanowienia tego co się nie będzie podobało. J na tym stawaiąc oświadczył się iż póki ta Delegacya nie nastąpi na nic nie pozwoli. W tym rozumieniu rzekł iż że iest Stanów Zgromadzonych zgoda.

Tu prawie wszyscy wykrzykneli zgoda. Krol Jmć zaś zaprosiwszy Ministerium do siebie mowił w następuiącym wyrazie.

Mowa Krola Jmci

Często kroć to bywa i z doświadczenia wielu tu Zgromadzonych przyznać może iż bywało to kiedy przez prozby chcemy co u kogo zjednać a w tym zawiedzeni będące, nie wiedząc intencyi adwersarza, bardziey takowemi prozbami rozjątrzywszy onego na Interesie upadamy.

Żądanie moie iest dziś u Repnina takową Delegacyą do passyi nie pobudzić, bo także nie czy prozba u niego mieysce znaydzie, czy nie będzie pochańbiona ze wstydem i kontemptem Narodu odrzucona. Życzę raczey na Prowincyonalnych Sessyach, List i Instrukcyą Delegowanym od Konfederacyi do Imperatorowey Jeymci Deklaracyey, tudzież Proiektu na przeszłych Sessyach czytane żywą uwagą roztrząsnąć y szukać sposobów do ratowania.

i ułagodzenia Tym końcem trzy dni pozwalaiące od-
wroci Sessyą na dzień piątkowy.

Przez te dni odprawiały się Prowincyo-
nalne Sessye na których tak Xiążę Jmć Biskup kra-
kowski iako y Jmć Xiądz Biskup kiiow. Rzewuski
Starosta Doliński Poseł Podlaski nie pozwalali się mowy
te nie wpisywać i na takowe układzenia, Limity i Za-
danie Delegacyi, mówiąc iasnie że Xiążę Repnin nie
na mowy udawania się w Rządy Rzpltey MM. Zaw
tenże Xiążę Repnin, nigdy od wieków nie słychaną prak-
tyką kazał gwałtownie wziąść w niewolę zbroyną
ręką Woyska Rossyiskiego, napadłszy w nocy z Wtorku
na Srzodę to iest dnia 13 Octobra JO. Xięcia Siewiers-
kiego Sołtyka Biskupa krakow. z Pałacu JW. Mnisz-
cha Marszałka Nadworn. kor. JW. Jmć Xiędza Załuskiego
Biskupa Kiiow. y JW. Rzewuskiego Woiew. Krakow.
Hetmana Polnego kor. y Syna Jego Stty Dolińskiego
Posła nie respektuiąc na Charakter y godność pierwsze-
go w Polszcze między Duchownemi Biskupa Senatora
nie przepuszczaiąc ścisłą rewizyą Archiwum Jego nie kon-
tentuiąc się zwawym excluowaniem Dobr Jego przez
Woysko Rossyiskie i zabraniem stada koni Cugowych
i cięzdnych wołów i bydła rożnego i innych sprzętów y
ruchomości także Win węgierskich y zamorskich po-

dolnego

podobnego nie maiąc względu przez Biskupiey godności i Senatorskich JWo Xiędza Biskupa Załuskiego Biskupa i Rzewuskiego Hetmana na sędziwe lata i słabość zdrowia oraz y Posła wszystkich o ciemney godzinie otoczywszy każdego mieszkanie zbroynemi Żołnierzami Rossyiskiemi gwałtem w areszt zabrali, i do Moskwy bez przyzwoitych Stanowi y kondycyi wygód bez pozwolenia nie tylko sługi żadnego własnego, ale nawet widzenia się y rozmowy z współpoimanemi niewoli Kollegami aż na Syberyą zaprowadzili. Przypadki zdarzaiące wtenczas niewoli wspomnionym Osobom niżey opisane będą. Teraz przystępuię do dalszey kontynuacyi Seymu.

Sessya Czwarta

Dnia 16 Octobris.

Po zagaieniu przez Xięcia Jmci Marszałka Konfed: Koron: Xiążę Jmć Prymas podziękował JKMci za konferowane sobie Prymasostwo oraz podał proiekt prorogacyi Seymu do dwóch tygodni, który Proiekt po przeczytaniu przez JmcP Sekretarza został iednomyślnie zgodzony.

Mieli potym głosy JchmcPP Rzewuscy Chorąży WoXaLitt: Nowogrodzki i Sta Drohobycki Chełmski Posłowie, także JP Chodkiewicz Starosta Żmudzki; Xiądz Arcy Biskup Lwowski JP Gołejowski Poseł Podolski

który

których wszyscy wiédnieysze materyi mówili wyrażaiąc zdanie swoie, z nie słychanego od wieków postępku że wpośrzod pokoiu bez dania okkazyi przez zabranie trzech wielkiem urodzeniem y zasługami Dystyngwowanych Senatorów i Posła iednego Rzplta pokrzywdzona była. Upraszali się zatym aby o skutecznych sposobach ich odzyskania pomyśleć tudzież Maiestatu upraszali o przychylenie się swą czynnością do tego dzieła.

Jmść Szydłowski Kasztelan Płocki w mowie swoiey żądał aby Dyssydenci byli do równości prerogatyw przywróceni. Na takowe wyrazy Rumor w izbie się zrobił i ledwie dokończył tejże mowy.

Tu wołowane Ministerium do Tronu i Król JMć głos zabrał oświadczaiąc iż z okoliczności teraźnieyszych równie z Stanami Zgromadzonemi przerażony iest żalem z którym nie chcąc się rozwodzić dla większego wzbudzenia w Obywatelach rozrzewnienia, milczeniem to pokrywa dosyć iż pokazał Oycowskie staranie kiedy na dniu wczorayszym wielkich mężów do Xięcia Repnina o restytucyą Senatorów delegował. A że słyszał o następney zgodzie na prolongacyą Seymu z tego cieszy się, tak pragnie ażeby podobnież zgoda nastąpiła na Prowincyonalnych Sessyach, ktorać nie może być

Przeciwi

Proiektu Pierwszego aby Deputowac ex utroque ordine do Xiecia Repnina dla umodyfikowania tegoż Proiektu Zdał zatym iż ieżeli zgoda na to nastąpi z Senatu przez JmćX Podkanclerzego koron^go a od Xiecia Marszałka Konfeder: z Stanu Rycerskiego nominacya eo nomine Delegatow nastąpiła.

Po zakonczoney tey mowie dały się słyszeć głosy iak przez zgody iż iest zgoda. Co gdy zapytaniem Xiecia Marszałka konf: kor: przełożono Xiądz Podkanclerzy koronny od tronu nominował Delegatow Xiedza Biskupa Kiiow: Podlaskiego i Justang: Woiewodow z Senatu z Stanu Rycerskiego Xiąże Jmć Marszałek konf: kor: nominował Jetmy[illegible] Wielkopolskiego Krakowskiego Sosnowskiego Chełminskiego Zabiełłę Kowienskiego Posłow

Po ktorym nastąpieniu nominowaniu Sessya od tronu solwowana na dzień następuiący to iest na 19 miesiąca Octobris.

Sessya Ostatnia

Dnia 19 Octobris

Po zagaieniu przez Xiecia Jmć Marszałka konfederacyi koronney Krol Jmć wezwał do siebie Ministerium i oddał w przytomności Stanow pieczęć większą koronną po dobrowolnym złożeniu przez JWo Zamoyskiego Kanclerza JmćXiędzu

Młodzie[illegible]

Młodziejowskiemu, Podkanclerzemu kiedy Podkanclerstwo zaś dał JW Borchowi Woiewodzie Inflantskiemu który po uczynioney przysiędze wmował swoich podziękował Sługę Dany był potym głos Xiędzu Biskupowi Kuiawskiemu który Delegacyi swoiey do konferencyi z Xięciem Repninem uzględem umolifikowania Proiektu mianey explikacyą czyniąc wyraził, iż usiłowania tak iego iako y współ Delegowanych uzględem umolifikowania Proiektu mianey explikacyą czyniąc wyraził iż usiłowania tak iego iako y współ Delegowanych uzględem Molifikacyi Proiektu zdzine daremne były. Rezolucya zaś od Xięcia Repnina na kwestye mu od nich podane odpisana dla Informacyi Stanów Zgromadzonych aby była przeczytana oprawszy się y wraz ją Sekretarzowi Seymowemu podał, który natychmiast przeczytał (vide w pismach tey konferencyi) Po przeczytaniu rezolucyi Posła Moskiewskiego tenże JP Sekretarz przeczytał Akt Limity w którym to dodane było iż Seym teraźnieyszy ad Diem Februarij Anni 1768 Limituiemy A po nim drugi także był czytany Plenipotencyi dla JchMców Kommisarzów wyznaczonych do praw układania z Xięciem Repninem. Po przeczytaniu tych, że Xiążę JMć Marszałek konf. kiedy zapytał się po 3 razy czy

zgoda nam?

zgoda na nie? Po długim milczeniu tandem Jchmć Panie Poznański z Kaliskiemi i Sochaczewskiey Posłowie w liczbie nayrzeyszey dziesięciu dali się słyszeć iż zgoda, co po trzy razy za każdym pytaniem, od tychże Posłow powtorzone było, inni zaś wszyscy tak z Senatu iako y z Stanu Rycerskiego milczenie głębokie podczas tego pytania zachowali. Poczym kazano przynieść do tronu stolik na ktorym Nayiaśnieyszy Pan i Marszałkowie obydwa Konfederacyi też same Punkta immediate czytane podpisali. Na ostatek Jchmć Xiądz Młodziejowski Kanclerz Wielki Kor: przy tronie stoiąc oświadczył iż Jkmć Pan nasz Miłł przychylaiąc się do powszechney zgody na Punkta świeżo podpisane Seym teraźnieyszy ad 1 mensis Februar: przyszłego da Bog Roku 1768 Limitował.

Dnia 26 Octobr: Jmć Karol Litawor Chreptowicz Marszałek Konfederacyi Pisarz Ziemski Poseł Powiatu Grodzieńskiego w Aktach tegoż Grodu uczynił solenny Manifest przeciwko solennym wszelkim czynnościom gwałtownym sposobem działanym na Seymie teraźnieyszym Extraordynaryinym iako nie inney a nie praktykowane nigdy w czasie tychże Obrad Seymowych za obstawanie przy Wierze y Prawach Narodowych wielkich y godnych Mężow dwoch Biskupow

Senatorow

Senatora y Posła wzięcie w areszt z Dyspozycyi Xięcia
Repnina Posła Rossyiskiego y tegoż aż do Moskwy za-
prowadzenie o gwałtowne przymuszenie wszystkich do
podpisania Aktu Limity i wyznaczenia Delegacyi. Co kto-
rego to Manifeście obszernie opisanie w pismach doczy-
tać się można.

W tyże myśli ułożony Manifest przez Xięcia
Jmci Biskupa Krakowskiego i ręką iego podpisany z
dyspozycyi tegoż zaraz po wzięciu go w areszt na za-
iutrz w Aktach Ziemskich Powiatu Grodzkiego Urzt. Je-
N 7 Kerowacki Dworzanin wspomnionego Xięcia Bisku-
pa Krakowsk. podał do oblaty którego treść vide w pismach.

Po tym tak smutnym dla Narodowego ~~Narodu~~
honoru, przypadku, nie słychanym dotąd sposobem uformowano
dziwotwór nazwany Delegacyą, w którey udzielono indigestam
molem konstytucyi y ustaw z których, iedne siła y przemoc dru-
gie złość, trzecie chciwość i prywatne dyktowały względy. Approbata
zalimitowanego Seymu była czczym ceremoniałem do Legali-
zowania niby tych rzeczy, które przymus ustanowił. Czemuż
więcey po zabraniu Senatorów nie wołali w Senacie że do ni-
czego nie przystąpią, że martwe się u nich potym gwałtem
myśli y języki. Trudno by było Xięciu Repninowi wszy-
stkich Senatorów y Posłów wywieść z Warszawy. Czemu na

Delegacyi

Delegacyi osobiste interessa oddawali do promocyi Posłowi Rossyiskiemu.

Dnia 5 Novembra Ziechawszy się JchmćPP Delegaci do Xięcia Jmć Repnina Posła Rossys. rozpoczęli Sessye Delegacyi naypierw swoie credentiales oddali Xięciu Repninowi, który podobnież swoie oddał Xięciu Prymasowi; Sekretarzem z swey strony wyznaczył JPana Bulhakow a Xiąże Prymas wyznaczył na Sekretarza JPana Jana Ponińskiego Woiewodzica Poznańskiego, Posła z Inflant koronnych. Dni trzy w tydzień były wyznaczone na Sessye które raz u Xięcia Prymasa, drugi raz u Xięcia Repnina odprawiały się. Tegoż dnia Xiąże Jmć Repnin oświadczył iż bez przytomności Dyssydentow w sprawie gdy się nie obeydzie, więc ażeby Xiąże Jmć Prymas wysłał do nich kogo z Delegatow lub z Warszawskich zapraszaiąc na następuiącą Sessyą.

Dnia 7 Novembris Za ziechaniem się do Pałacu Xięcia Prymasa Jchmć Delegatow przy zastawionych trzech Stolikach, usiadł po ~~pra~~ prawey Ręce Xiąże Repnin a po lewey Xiąże Jmć Prymas. Z iedney strony wszyscy delegacyi z drugiey zaś przy Xięciu Repninie naprzód Ministrowie Cudzoziemscy iakoto Benoit Minister Pruski Wrougnstorm Angielski Saint Sovrint, Dunski Duben Szwedzki Rezydenci. A po nich Jerzy Koniński Władyka Mohylewski Ritus Graeci Disuniti. August Stanisław Goltz Starosta Grudziądzki Toruński Jan Grabowski Generał Major Stuchicy Księży Dyzydenckich

Marszałkowie

Marszałkowie w liczbie 25. Po takowym ułokowaniu się i ustąpieniu miał mowę JP Grabowski Marszałek Konf. Litewskiey (: vide ią wyimach :) Po tey mowie JP Bronkowski Pułkownik, Konsyliarz Konf. Kor. Teraźnieyszey inter loquendi przymówił się ad sensum JP Grabowskiego, y oraz rozdawane były książki i suppliki drukowane zawieraiące pretensye Jchm. Dyssydentów. ażeby krzywdy swoie w ogólności opowiedziane dostatecznie chcieli wyexplikować.

Na to Xiąże Repnin odpowiedział iż niew się to obiaśni w sześciu punktach następuiących wyraża

1mo Liberum exercitium in toto dla Greków Dyzunitów y Dyssydentów.

2do Postanowienie Judicii Mixti na oznanie rozważenie y sądzenie wszystkich ogółem spraw Greckich Dyzunitów i Dyssydentów.

3tio Zupełną równość dla tychże Greków Dyzunitów i Dyssydentów w szlacheckim i we wszelkich innych Stanach.

4to Ażeby ci Dyssydenci nigdy przez Duchownych Katolickich sądzeni nie byli.

5to Żeby wszędzie gdzie się znayduią Zgromadzenia Greków Dyzunitów wolno im było Cerkwie Zbory wystawiać i onich nabożeństwo odprawiać.

6to Ażeby Dobra Jch wszelkiego Stanu i Kondycyi ludzi równie i iednako iak Katolickie w

podatkowaniu

wypadatkowaniu i we wszystkich innych okolicznosciach tra-
ktowane były i na tym rozjechali się.

Dnia 9tgo Novembr. Tego dnia Dyssydenci poda-
li Projekt pro parte sua, który obszernie ułożony, vide w
pismach, po przeczytaniu tego Projektu miał głos JP. Jabłono-
wski Kasztelan Wislicki, którego mowy vide w pismach.

Po zakonczeniu tey Mowy deliberowano, iż żeli-
by nie lepiey było przez Subdelegatów wybranych z po-
między Delegatów odpisywać na Projekt do rezolucyi JchMc
Dyssydentów Osoby e medio Delegatów te są wyznaczone
Ostrowski Biskup Kujawsk. Młodziewicz Biskup JP. Pre-
myslki Kanclerz Koronny. Xiążę Jabłonowski Woda Poznański
Gedzki Woda Podlaski, Buryński Kasztelan Smoleński
Bnortowski Kasztelan Płocki Jabłonowski Kasztelan
Wislicki Gurowski Pisarz Koronny Godomski Podkomorzy
Sochaczewski Pieniążek Miecznik Ziem Pruskich Chrzypka
Podczaszy Drohicki Wodzicki Star. Stolnicki Drohicki
Wodzicki Starosta Czapski Podkomorzy Łucki Xiążę
Adam Czartoryski General Ziem Podolskich Zabłocki
Poseł Starodubowski Pac Starosta Ziebicki Szymko i
innych wielu po których wyznaczeniu Sessya solwowa-
na na dzień następujący.

Dnia

Dnia 10 Novembr. Xiążę Repnin zagaił Sessyą domagaiąc się rezolucyi na sześć punktów podanych od siebie Delegatom, i gdy parę kilka razy odpowiedzi żądał nikt a nikt ust otworzyć nie śmiał. Xiążę Jmć Prymas imieniem tegoż Xiążęcia Posła, ażeby on iako pierwszy w urzędzie swoim będąc zdanie y myśl swoię otworzyć raczył, a że go Xiążę Repnin nie ukontentowany ruszył się z mieysca, i te słowa powiedział do JO Brzostowskiego Marszałka Konf. Litt. Mości Panie Marszałku będziesz WMć Pan odpowiedział żeś się raczył za Panem Bohomolcem iż się zachowa w wielkiej cichości i spokoyności powiedzieć masz WMść Pan onemu że go nauczę iak się ma sprawować i postępować którey cierpieć nie będę. Jmć Xiądz Kanclerz Wielkiey odezwał się że przestać y pozwolić na podane Punktów sześć nie podobna gdyż w deklaracyi Nayiaśn. Imperatorowey Jeymć mamy przyrzeczenie że Religia Katolicka będzie zawsze panuiącą co się o tych Punktach nie dotrzymuie.

Naw. Pan Benoit Minister Pruski odpowiedział w ten sposob. Religia panuiąca w Polszcze nie inna być powinna i będzie, tylko Chrześciańska. Powzięto takową odpowiedź iż przyimuie te Punkta imieniem wszystkich in ordine traktowania salvis salvandis. Wszyscy zaś inne Jchmć Delegaci w milczeniu zostali.

Wgm

W tym przeciągu odezwał się JmPan Lipski Kasztelan Łęczycki, że na te sześć punktów dana rezolucya bydź nie może gdyż te punkta Jemu nie były kommunikowane, iako też y wielu Delegatom. Naco Xiążę Repnin z nieukontentowaniem odpowiedział: Że WPan słyszałeś i czytałeś one tak iak inni. Po tey odpowiedzi czytane były sancita na przeszłych Sessyach ułożone.

JmP. Gurowski Pisarz Wkny wniosł, że nie tracąc czasu drogiego sądziłby za rzecz sprawiedliwą y potrzebną ażeby do tey Konferencyi wyznaczone były Osoby ex Parte JchMc Dyssydentów dla prędszego rzeczy ułatwienia.

Mile głos takowy był przyięty od Xięcia Repnina że wyciąga tegoż potrzeba wielka, że sądzi sam iż to powinno bydź. Naco odpowiedział JP Pac Starosta Ziołowski że JchMP Panie Dyssydenci formując Proiekt favore sui nie używali nas ku pomocy swoiey wzaiemnie y my w roztrząsaniu tego Proiektu niechcemy ich mieć swoimi uczestnikami. A potym po niedługiey deliberacyi zgodzili się na Delegacyą gdzie z strony JchMcPP Dyssydentów wyznaczeni byli Koniński Biskup Białoruski, Goltz Marszałek konf. Toruńskiey Grabowski Marszałek konf. Słuckiey Bronikowski Pułkownik Grabowski Starosta Czeckowski Tomasz Grabowski Gnał Leutenant Klosmann Prezydent Toruński i innych kilka Osób.

Potym

Potym wyrzeczeniem Xiąże Repnin oddał Xiędzu Biskupowi Kuiawskiemu quâ prezesowi sub delegacyi do przeyrzenia gravamina od Kurlandczyków Powiatu Piltyńskiego y Miast Pruskich podane. Y natym się zakończyła Sessya y limitowana była aż do dnia 17. praesentis aby przez ten czas subdelegaci między sobą Projekt ex parte Dyssydentów podany starali się modyfikować.

Od dnia 11 Novembris na ten czas aż do dnia 17 były konferencye subdelegatów w rzeczoney materyi.

Dnia 17. Novembris na ten dzień lubo zjechali się do Pałacu Xiążęcia Repnina iednak do końca tegoż dnia w tymże mieyscu była iescze Sessya Subdelegatów.

Dnia 18 Novembris Sessya była u Xiążęcia Prymasa przed którą Król Jmć do różnych Senatorów y Delegatów z Stanu Rycerskiego posyłał, upraszaiąc aby się do Zamku zjechali, dokąd tylko JPan Ogiński Woiewoda Wileń. y Brostowski Kasztelan Połocki zjechali się, których gdy wezwał do gabinetu JKMć rzekł do nich. Wiem ja że WPanowie kochacie Oyczyznę tak dobrze iako y ia, ale przecie gdy oney w tym razie dopomódz nie możemy, trzeba stosować się do okoliczności teraznieyszych różnych sposobów szukać aby od większey nieszczęśliwości Oyczyznę ochronić można mówiłem z Xiążęciem Repninem, aby niechciał wymagać żeby Dyssydenci do wszelkich y równych z katolikami byli przypuszczeni prerogatyw y honorów, lecz wyrozumiawszy myśl oney że od tego odstąpić niechce, obliguię wielce WMMPanów

abyście

abyście raczyli perswadować tym, którzy się ślepo utrzymuią przy swoim uporze.

Xiążę Radziwiłł Marszałek Konf. Kor. odpowiedział: że lubo my Marszałkowie Konf. pierwszemi tey Delegacyi iesteśmy Osobami, z tym wszystkim Xięciu Prymasowi zezdawania głosów ustąpiliśmy, i więcey nie wiem co odpowiedzieć.

Dnia 19 Novembr: Sessya była u Xięcia Repnina. Po przeczytaniu protokułu zeszłych Sessyi pytał się Xiążę Repnin Xięcia Prymasa czy iest gotowy do konkludowania rzeczy tych y umówionych punktów względem Dyssydentów. Na co Xiążę Prymas odpowiedział: że określonym punktom nie nie kontradykował, ani iest sprzecznym, ale trzeba aby WXMy czas iszcze prorogował do przeyrzenia opisania zupełnieyszego tychże punktów. Tenże Xiążę Prymas postawszy pytał Jchmć Delegatów w te słowa: Jeżeli chcecie WMćPanowie, aby Proiekt do Traktatu był teraz czytany, czyli też odtąd go będziemy czytać, kiedy będziemy mieli podpisywać. Ponieważ iszcze podane gravamina od Kurlandyi y Powiatu Piltyńskiego nie są umówione y dokończone, kwestya bardzo mała była, czy ten Proiekt Dyssydentski ma bydź czytany czyli też zakonkludowany. Xiążę Prymas zapytał się powtórnie czyli iest zgoda, abym zakonkludował ten Proiekt. A gdy na to pytanie nikt się nie odezwał, Xiążę Prymas wziął go y zakonkludował, a potym czytał cały go, po przeczytaniu

że

że ten Proiekt konotuie.

W tym JPan Podkanclerzy Lit: prosił Xiążęcia Pry-
masa aby te punkta podane od subdelegatow, rzeczy zano-
towac tiro: Rex et Regina Catholici sunto 2do Religii do-
minans Catholica 3tio ad annum normalem amnestia 4to
de apostatis. Po zakonotowaniu tych punktow Xiąże Re-
pnin powstawszy assekurował że te punkta wpisane były
do traktatu. Rzekł potym ponieważ iuż iest zakonczony
Proiekt Dyssydentow więc na innych przeszłych Sessyach
Kurlandyi y Powiatu Piltyńskiego i Prowincyi Pruskiey na-
stąpią dalsze proiekta do molestowania solwowana Se-
ssya na Sobotę.

Rzecz pewna że gdyby byli dnia dzisieyszego JchmPP De-
legaci nie zachowali się w cichości, to miano z pomiędzy
nich wziąść w areszt z rozkazu Xiążęcia Repnina, i poprowadzić
onych do Kompanii dawniey zabranych Senatorow y Posłow.

Po skończoney tey Sessyi bardzo się umyślnie grzecznie
prezentował Xiąże Repnin i traktował JchmPP Delegatow na przy-
gotowanym umyślnie stoliku rożnemi likworami i cukrami
Xiąże wołowawszy do siebie pierwey JPanas Romera Tro-
ckiego a potym JP Bochamudca Witebskiego Posłow mowił
onym czy lepiey były dobrym Przyiacielem iak sprzeczaty się
nie nadobro bo ciak wso skonczyt sia, to wsio budet dobre i do-
bro pryiazni bude, Nakoniec tenże Xiąże Port zaprosił na bal
do siebie całą Delegacyą.

Dnia 21 Novembris. Za ziechaniem się JchmPP Delega-
tow

Delegatów do Pałacu Xiążęcia Repnina. JW Sekretarz Delegacyi czytał konferencye zeszłych Sessyi, a potym następujące Punkta które sobie JchMość Delegaci zastrzegają a Xiążę Repnin do traktatu przyimuie

1mo Rex et Regina Catholici sunto a ktoby nominował Króla nie katolika i onego koronował pro hoste Patriae et irrevindicabili deklaruie się

2do Religia Katolicka ma bydź zawsze y wszędzie tytułowana katolicką panuiącą.

3tio O apostatach kara na nich y Forum ma mieć w trybunałach ex Regestro terminorum factorum. Że zaś annus normalis 1717 naznaczony więc amnestyą dawnieyszych pretensyi ad hunc annum Normalem umarzaią, a który dotąd zostawali in Apostasia uwolnieią się od tego czasu.

Czytano potym gravamina in Ecclesiasticis Kurlandzkie ułożone y zgodzone. Poczym solwowana Sessya. Następujących dni były Sessye Prowincyonalne.

Dnia 14 Grudnia że ten dzień do podpisania Traktatu Dyssydenckiego naznaczony kazano zatym cały traktat iakoby iuż dokładnie poprawiony, ale wcale daleki proporcye od tego iak były żądania Prowincyi Litt. Ten tedy traktat iak był czytany, tak iest w Konstytucyi umieszczony. Po przeczytaniu tego y poprawieniu errorow pióra Xiążę Repnin rzekł. Mości Panowie trzeba to podpisać. Odezwał się na to JmP Bohumulec Poseł Witebski że gwałt, który się od początku

dał

3~~2~~6 292

dał widzieć dotąd trwa owegośmy nie słyszeli to w całe Pa-
ragraffach in favorem Dyssydentów poprzydawane. Zaczem
ja pierwszy tego nie podpiszę chyba gwałtem i mocą przy-
muszony i o tym proszę Turunem.

Na to Xiążę Repnin rozgniewawszy się na Ex-
plikacyą JmP. Bochuniclka powiedział dość aż tych żartów
przypominając sobie WMPanowie z kogo żartujecie musi bydź
dzisiay koniecznie traktat podpisany kiedy nie chcecie y nie
możesz to nie pisz a ja będę wiedział kto nie pisał się

W tym JP. Szyszko Poseł Witebski wsparł kollegę
swego mówiąc że plenipotencya każe nam abyśmy wszy-
tkie dotyczący Interessa do naszej reformy razem podpisali
Traktat, ale że teraz tylko co do Interessu Dyssydentów pod-
pisać się mamy na to nie pozwalam.

Na co gdy obruszył się Xiążę Repnin JP. Sta-
Zielowski zaczął się explikować że to tu ode dnia aby Imperatorowa
Jeymć przyprowadziwszy do skutku dzieło WXMci względem
Dyssydentów chce gwałtem dla nas dopełnić Praw uymu-
jąc wania wolności Narodu, które polic się w skutkach nie
uważa, przeto o ten traktat nie powinien bydź podpisany.

Na tę Mowę Xiążę Repnin mocno rozgniewany
mówił czyim obietnicom wierzyć nie chcesz i one w wątpliwość
wprowadzasz, uważ co na siebie ściągnąć możesz? Przydał
gdy kiedy wasze nie chcecie wierzyć Nayiaśnieyszey Imperatorowey
to ja

to y ia Wum Waszeciom y Waszmosci niewierzu, poki nie podpiszety się. Nareszcie długo mowił po francuzku do tego Pana Siły Zołnierskiey wyrażaiąc moc Nayiaśnieyszey Imperatorowey y łaskawości, ktorą zaświadcza a kiedy się zapomniałey w Pan protekcyi Nayiaśnieyszey Imperatorowey.

Na ostatek konkludował że ten traktat musi bydź dzisiay podpisany a obrociwszy się do Xiążęcia Prymasa rzekł Monseigneur le Prymat Seigner z podpisow pokaże się pluralitas W. kiedy niechcecie wolno się nie podpisywać. A zatym wszyscy wachli i podpisali się zaczęwszy od Xiążęcia Prymasa to trwało do godziny trzeciey po południu w iedney kolumnie podpisywali się zacząwszy od Xiążęcia Prymasa Senatorowie, Ministrowie, y Posłowie; drugą zaś zostawili dla Xiążęcia Repnina y Ministrowie Cudzoziemskich Cudzoziemskich i Dyssydentow a podpisawszy dwa Exemplarze tego traktatu przeczytali, ieno do nich pod linią przykładać musieli, y nakoniec Sessya limitowana do Piątku.

Dnia 17 Grudnia Sessya u Xiążęcia Repnina po ktorey zagaieniu Imć Podkanclerzy koronny czytał ułożone Jura Cardinalia w trzech Stanach

1mo Moc Prawodactwa wcięgnie pamiętaca będzie
2do Wiara Katolicka wcięgnie panuiąca będzie
3tio Rex et Regina Catholici sunto.
4to Elekcya Krolow unanimiter sine successione
5to Bezpieczenstwo wolności Szlacheckiey
6to Urzędy godności i Zasłu Krolewskie nikomu odbierane bydź nie maią.

Imc

10mo Prawa y przywileie aby mocno utrzymywane były do Akt per oblatum podane.
8vo Unia WXL. z WXLitt. według warunkow swoich
9no Jura Feudorum utrzymywane być maią
10mo Prawa rownosći Szlacheckiey capacitas do honorow Cywilnych Duchownych y Swieckich oraz godnosći Senatorskich Ministrow.
11mo Dyssydentom rownosć podług traktatu tegoż zachowana bydź ma. WXLtwa Pruskie y Miasta przy swoich prywileiach zachowane bydź maią.
13tio Xięstwo Kurlandzkie secundum formulam Regiminis et pacta Subiectionis ma zostawać na zawsze.
14to Powiat Piltyński podług traktatu Krola Duńskiego Roku 1585 zostawać ma.
15to Liberum veto w zupełney mocy na Seymach zachowane bydź ma.
16to Jus Emphiteusis pozwalane bydź ma za konfirmacyą Krola
17mo Całość Dominij proprietatis tylko jus vitae et necis nad Poddaństwem do Grodow Ziemstw, y Magdeburgii oddaie się.
18vo Prawa dawne supra taxam Capitis abroguią się.
19no Jako Jura Maiestatica utrzymywane bydź powinny tak gdyby Krol Pacta Conventa, albo Jura Cardinalia czyli Materias Status tamat, Narod Polski, ma bydź wolny od posłuszenstwa podług przepisu Prawa dawnego.
20mo Dobra Duchowne y Szlacheckie, sub Jura Maiestaticum podciągnione nigdy bydź niemogą.
21mo Xięstwo Inflantskie secundum Pacta Subiectionis zostawać ma.
Po przeczytaniu tych Punktow Sessya solwowana

na

na na Poniedziałek.

Dnia 19go Grudnia Sessya u Xcia Prymasa. Po zagajeniu JW. Pan Poninski Sekretarz Delegacyi czytał Proiekt w ktorym wystawiał wielkie Łaski y Dobrodzieystwa Imperatorowey Seymowi. Potym czytał ułożoną Ordynacyą Judicij ~~[illegible]~~ Mixti. Potym Jura Cardinalia w Liczbie Punktow 20. wyżey wyrażone. Po przeczytaniu ktorych Xże Repnin, deklarował te wszystkie warunki iako są w Traktacie względem Wiary umieszczone, tak wszystkie bez żadney odmiany będą.

Po tey deklaracyi odezwał się JP. Bohomolec Poseł Liwski że exonerando conscientiam suam, z mieysca swego żadną miarą zezwolić niemoże, aby Punkt względem Dyssydentow wchodził miedzy Prawa kardynalne.

Na co extraordynarinie Xiąże Repnin rozgniewawszy się, powiedział comme il est fou. A potym idąc przez Gdy Za JP. Bohomolec zaczął ieszcze mowić w tey okoliczności, Xże Repnin rzekł. Krzycz iak chcesz, a Ja nic echo nie uczynie.

A gdy znowu JPan Bohomolec odezwał się że zezwolić na to niemoże, aby Biskupstwo Piltyńskie miało bydź sekularyzowane. Xże Repnin bardziey rozgniewany z wielką furyą rzucił się od Stołu, y chciał wyniść z Sessyi nim się zakonczy Traktaty, ktorego Xże Prymas ledwo umollifikował, y usiadszy na swoim mieyscu powiedział JP. Bohomolcowi: Że twoie zdanie nie do rzeczy.

Potym dla Swiąt Bożego Narodzenia następujących Sessya solwowana do Dnia 29go Grudnia.

Dnia 29go Grudnia Sessya u Xcia Prymasa na ktorey czytane były materye do układania Proiektow, potym Nota czyli Deklaracya od Ministerium Rossyiskiego w Petersb.

Petersburga Jey Panu Szarskiemu Rezydentowi JKM y Rzeczypltey i Rptlty imieniem Imperatorowey dana, była przeczytana, ktorą idzie w pismach.

Dnia 30. Grudnia. Czytani byli wyznaczeni SubDe legaci do układania rożnych Projektow Xiąże Jey Repnin doniosł że kardynalne Prawa, y Materye Status, póty niewezmą konkluzyi, poki nie powroci kuryer od Imperatorowey Jeyn. Żeby zaś sobie przez to nic przeciwnego nie tłomaczyli, zaczym upewnił, że się niczego obawiać nietrzeba, y żadnego w Interessach nie będzie uszczerbku dla kraju, y że wszelka po zakonczonym Traktacie nastąpi szczęśliwość y uspokoienie. Nakoniec solwowana Sessya do Dnia 29. Miesiąca Stycznia Roku następuiącego 1768go.

Dalsze czyny y Przypadki znacznieysze w Tomie Piątym znaydziesz opisane.

KONIEC TOMU CZWARTEGO

REIESTR
Materyi Dziejow Polskich
czyli
Przypadkow znacznieyszych od czasu Interregnum po smierci Krola Augusta III. R. 1763. 64.

REJESTR

Rejestr

REIESTR

Dzieie Polskie czyli Przypadki Zaszłe w Roku 1765.

Rejestr

REIESTR

Rejestr

REIESTR

Folio

Reiestr

Regestr

REJESTR

Koniec Rejestru

w Tey Księdze Materyi

znayduiących się

